

00 *Tyttäreni kirjasto* 3.00

Barbro Bertingin tyttövuodet

36
Kirjoittanut

Elisabeth Kuylenstierna-Wenster

ELISABETH KUYLENSTIERNA-WENSTER

BARBRO BERTINGIN
TYTTÖVUODET

SUOMENTANUT

ROB. A. SEPPÄNEN

ARVI A. KARISTO OSAKEYHTIÖ
HÄMEENLINNASSA

„Tyttäreni kirjasto“ 3

I.

BARBRON PÄIVÄKIRJA.

Lienee aivan luonnollista, että pieni, yksinäinen tyttölapsi, joka viettää aikaansa korkeilla tuntureilla ja tuntee itsensä siellä vieraaksi, hankkii itselleen päiväkirjan rupertellakseen sen parissa, mutta tuskinpa sellainen kirja huvittanee ketään muuta kuin tyttölapsen omaa äitiä.

Barbro Bertingin päiväkirjaa, jota oli veraten säännöllisesti pidetty niinä kahtena vuonna, mitkä hän oli viettänyt tunturiseudulla, ei kuitenkaan voinut antaa äidin käsiin. Aikoja sitten olivat näet Bertingin neljä tyttöä kadottaneet kauniin, iloisen äitinsä, ja tukkukauppias Berting oli tosin hyvä isä, mutta ei ollenkaan käsittänyt harhailevia tyttömäisiä ajatuksia ja mielialoja.

Kun hänen Barbronsa keskenkasvuisena äkkiä muuttui sairaalloiseksi ja hermostuneeksi ja häiritsti varakasta, vanhaa kauppahuonetta oikukkailla mielijohteillaan, itkunpuuskillaan tai hillittömällä ilonilmauksillaan, päätti isä aivan tyynesti, että tytön oli saatava järkipäätä hoitoa tullakseen »oikeaksi ihmiseksi». Kotilääkäri ja hän tulivat sellaiseen johtopäätökseen,

ettei Barbro siedä koulutyötä eikä luultavasti myöskään kotikaupungin kosteaa, sumuista ilmaa. Hänet oli lähetettävä tunturiseudulle. Tukkukauppias sai hänet sijoitetuksi erääseen pappilaan lähelle Norjan rajaa hyvin sivistyneeseen papinperheeseen. Rouvan sisar, keskiikäinen filosofian kandidaatti, oleskeli myös tässä hiljaisessa kodissa. Hänen ja papin oli määrä opettaa Barbrolle kouluaineita, ja rouva otti — liian harkitsemattomasti kyllä — neuvoakseen nuorelle tytölle talousaskareita. Jos hän olisi paremmin tuntenut ruskeakiharaisen pikkuvieraansa, niin hän olisi oivaltanut, ettei hänen kärsivällisyytensä riitä likikään perehdyttämään Barbroa käytännöllisiin toimiin, niin säveän hyväntahtoinen ja lauhkealuontoinen kuin hän olikin.

Neiti Winterin ja pastorin ei myöskään kannattanut kehua nuoren oppilaan edistymistä erikoisen loistavaksi, mutta se ainakin oli varmaa, että tyttö tervehtyi ja voimistui ylängön puhtaassa, raikkaassa ilmassa. Barbro nautti hiihtoretkistä, luistelumatkoista, mäenlaskusta ja lumisodasta. Papinperhe ei ottanut osaa näihin huvitteluihin, mutta Barbro sai olla Lailan ja Silokin kanssa, jotka olivat kansanopiston käyneitä lappalaisperheen lapsia ja joiden vanhemmat olivat luopuneet paimentolaiselämästä ja asettuneet asumaan omaan, komeasti rakennettuun taloonsa keskelle kirkonkylää. Kokonaista kaksi vuotta sai Barbro olla täällä levossa ja hiljaisuudessa. Hänen tulinen, vilkas mielikuvituksensa ei saanut täältä paljoa askartelun aihetta. Luonto oli liian suuri ja mahtava, jotta

siihen olisi voinut syventyä. Hän kertoi usein päiväkirjalleen, että tunturit peloittivat häntä. Ne olivat kuin portittomia muureja, joiden yli hän ei koskaan päässyt. Niin paljon kuin hän yrittelikin kavuta, ei hän kuitenkaan ollut päässyt korkeimmalle laelle.

Barbro oli ennen, »asuessaan ihmisten ilmoilla», kuten oli tapana sanoa, aikonut ruveta kirjailijaksi, mutta kirjallisten lahjojen jäljet näkyivät täällä erämaassa hautautuneen kinnoksiin. Jokunen pieni, lapsellinen runonpätkä tahi kömpelö luonnonkuvaus sai kyllä sijansa päiväkirjassa, mutta palava halu kirjoittaa kirjoja sammui hiljalleen yksitoikkoisuudessa.

Tukkukauppias Berting, joka hyvin mielellään tahtoi työstään samanlaista kuin muista siskoista ja joka ei sietänyt kesyttömän linnun siipien räpytystä, oli erittäin tyytyväinen, kun pastori ilmoitti hänelle, että Barbron huimuuks oli talttunut. Hän saattoi kyllä hihkaista ilosta vähän liikaa, kun posti saapui tahi kun aurinko nousi vuoren takaa tahi kun villijoutsenet joi-kuivat lammella, mutta muuten ei häntä ollut työläs hoitaa. Toisinaan kyllä sattui, että hän näytti alakuloiselta ja levottomalta, mutta se hän oli tavallista hänen iässään. Se oli vain jonkunlaista mielen kasvukivistystä. Jahka hän vielä vaurastui ruumiin ja sielun puolesta, niin tukkukauppias sai nähdä hänen seuraavan sisariensa esimerkkiä ja kasvavan kelpo naiseksi.

Sehän kuulosti koko lupaavalta, ja kun tuntu-reilta saapuvat tiedot edelleenkin olivat suotuisia, niin päätettiin, että Barbro sai palata

kotiin siksi päiväksi, jolloin hän täytti seitsemäntoista vuotta.

Ulla-täti, joka uutterasti hoiti Bertingin taloutta, iloitsi kylläkin tyhmästi luullessaan saavansa veljentyttärestään talousapulaisen. Ei ainoastakaan tyttärestä ollut hänelle apua ollut, sen jälkeen kuin Birgit oli mennyt naimisiin Bengt Malmin kanssa ja Elsa lähtenyt Lundiin lukemaan lääkäriksi. Aina, tytöistä nuorin, kävi vielä koulua eikä hänestä muutenkaan ollut varaa toivoa talousihmistä. Hänellä oli aina ollut selvillä elämäntehtävänsä. Se oli isän iso konttori.

Mutta Barbrolla — hänellä ei ollut ainoatakaan suunnitelmaa — ei mitään viitoitettua uraa. Häntä voi täti käyttää; tosin hän oli ollut mahdottomampi kuin kaikki muut kolme yhteensä, mutta nyt hän oli kai oppinut hillitsemään höynäilyään ja konstejaan.

Ei ollut tapahtunut kertaakaan, ettei viisas ja hyvin harkittu teko olisi tuottanut talolle hyötyä, niinkuin oli tarkoitettu. Ulla-täti luottikin täydellisesti veljensä tarkkanäköisyyteen kaikissa suhteissa.

Kun Barbro oli lukenut kirjeen, joka lupasi hänet kotiin syntymäpäiväksi, alkoi hänen sydämensä sykkiä rajusti ja veri kohista suonissa kuin kevät puro.

»Hurraa! Hurraa! Hurraa! Minä pääsen kotiin!» huusi hän, niin että koko talo kajahteli, mutta ei kukaan juossut ottamaan osaa hänen riemuunsa enemmän kuin hillitsemään hänen ryöppyävää mielenpurkaustansa.

Pastori oli kylällä kastematalla. Neiti Winter oli mennyt kasveja keräämään. Ja papin-

rouva ei suinkaan päästännyt käsistään kauhaa, jolla hän syvämietteisesti hämmenteli pataa, lähteäkseen suin päin katsomaan, mikä ilo oli yllättänyt Barbron.

»Hurraa! Hurraa!» kuuli hän yhä lähempää ja samalla vuoroin juoksevia, vuoroin hyppiviä askeleita pitkin epätasaisia, kuoppaisia lattioita, joiden poikki tilkkumatot kulkivat kuin mitkänkin suoportaat.

Äkkiä syntyi taas hiljaisuus. Kepeät askelet suuntautuivat toisaalle.

Barbro oivalsi heti menettelevänsä sopimattomasti kilttejä Granlundeja kohtaan, jos hyökkäisi heidän kimppuunsa tuo ihana ilosanoma kädessä. Silloin he luulevat, että hän on viihtynyt kauhean huonosti. Ja niinhän ei asian laita oikeastaan ollut. Hän oli vähitellen oppinut pitämään sekä metsistä että lakkasoista, tunturilakeuksista ja kimaltelevista, tummista vesistä, mutta täysin kotiutua hän ei voisi milloinkaan tähän syvään yksinäisyyteen — eikä myöskään pappilan puutteellisiin oloihin.

Hän oli katkerasti kaivannut kaunista tornihuonettaan, kun vertasi sitä siihen matalaan, vetoisaan ja ahtaaseen päätykamariin, jossa hän täällä asui. Paitsi keinoa rautasänkyä, pakka-laatikosta kyhättyä pesutelinettä ja ruskeaa piironkia oli huoneessa pieni kivikova sohva, pari puutuolia ja kaksilaatikkoinen pöytä. Ikkunan meljä lasiruutua oli aikojen ahava purrut vihreänkarvaisiksi. Uutimet riippuivat tynkämäisinä ja koviksi tärkättyinä niukoissa las-koksissa kahden puolen ikkunanpieliä, joihin ne olivat sidotut punaisilla villanauhoilla.

Näköala oli suurenmoisen kaunis ja laaja. Silmä näki peninkulmien päähän yli järvien ja viljeltyjen maiden, kuten Barbrosta tuntui, mutta lopulta kimmosi katse takaisin, sillä kauimpana yleni alaston, ikävän näköinen tunturi, joka sulki näköalan.

Tänään Barbro ei ajatellut tunturia eikä hän katsellut alas laaksoonkaan, missä niittyvilla kimalteli ja karvaiset, mustat jäkälät hiiviskelivät pitkin maanpintaa kuin mitkäkin parrakkaat pikku tontut, jotka tavoittelevat toisiaan kiinni.

Hän katseli kirjettä säteilevin kasvoin. Näin isä kirjoitti:

Rakas tyttöni.

Nyt kai olet terve ja reipas, niin että siedät tätä meikäläistäkin ilmaa? On jo aika, että saamme Babimme kotiin. Täti ja siskot ovat myös sitä mieltä, että olet jo kauan ollut poissa.

Minä en mitenkään ehdi tulla hakemaan sinua; olethan nyt jo niin iso, että tulet toimeen omin neuvoin, luulemma. Kun enää on vain muutamia viikkoja jäljellä siihen, kun Bertingin tyttö n:o 3 täyttää seitsemäntoista vuotta, ja mainittua henkilöä odotetaan perhepiirissä nimenomaan tuoksi päiväksi kotiin, niin saat laitautua matkalle mahdollisimman pian.

Rakas lapseni, me iloitsemme sydämestämme saadessamme toivottaa sinut tervetulleeksi luoksemme — ei enää loruilevana koulutytön hupakkona, jonka päässä pyörii kaikenlaisia hassuja haaveita, vaan järkevänä, hauskana neitona, joka ei kujeile.

Ulla-täti lähettää sinulle terveisiä ja sanoo, että hän toivoo saavansa sinusta sekä hyötyä että huvia, ja Aina — meidän entisen ravakka »Pojumme» — lupaa rutistaa sinut kuoliaaksi, niin että saat olla varuillasi. Niin, Poju on tosiaankin ahkeruuden, hyvän käytöksen ja iloisen reippauden loistava esimerkki. Ajattelehan, kuinka hän on kasvanut — hipuu jo melkein pappansa pään yläpuolelle.

En ehdi kirjoittaa enempää. Eihän minulla enää muuta sanomista olekaan, kuin että ilmoitan asian yht'aikaa pastorillekin ja lähetän matkarahat sekä odotan sinua päivänä, jonka itse saat mahdollisimman pian määrätä.

Uskollinen isäsi
August Fr. Berting.

Taannoin Barbro oli vain pikimmältään luकाissut kirjeen ja tuntenut suurta riemua. Nyt hän pyyhkäisi sitä mieltivästi kädellään, ja hänen kasvojensa ilme vaihtui. Punaisen suun ympärille nousi väreitä, mutta niitä ei nostattanut itku, vaan jokin kiihkeän levottomasti kyselevä odotus.

Isä ei ollut maininnut sanallakaan, että häntä ikävöitiin, vaikka sellainen lie tarkoitus ollut. Isä lausui ajatuksensa aina lyhyesti ja kuivahkosti. Ulla-täti tarvitsi hänet talouteen, se oli kaikkea muuta kuin houkuttelevaa, ja sellaiseen touhuun hän ei kyennyt hivenen vertaa. Hän tulee ehkä liikuskelemaan kotonaan jokseenkin samalla tavalla kuin täälläkin puuttumatta mihinkään, mitä muut tahtovat hänen

tekevän. Oli hirveää olla niin kykenemätön ja — hän oli myös haluton.

Tämä itsetunnustus sai hänet alakuloiseksi ja hän huokasi raskaasti. Monen monta kertaa hän oli vertaillut itseään siskoihinsa ja huomannut, kuinka paljoa paremmin nämä suoriutuivat kaikesta.

Birgit oli mainion sievä nuori rouva, jolla oli maailman suloisin pikku tyyppi, jota hän hoiti mallikelpoisesti. Ja hän oli niin etevä perheenemäntä, että Ulla-tätikin ylisti häntä maasta taivaaseen.

□ Elsa suoritti tutkintonsa aina parhailla arvo-lauseilla, ja toverit pitivät häntä sekä velvollisuusien täyttämisen että rattoisuuden esikuvana. Einar-serkku ja hän olivat kuin parivaljakko; he pysyivät aina yhdessä ja vetivät tasaväkisesti.

□ Ja Aina, kaikkien suosikki, varsinkin isän — hänhän oli luokkansa paras eikä väsynyt milloinkaan. Hän otti osaa kaikkiin urheilukilpailuihin, ja myötäänsä oli sanomalehdessä, että »urheilumaailmassa hyvin suosittu neiti Aina Berting, vaikka onkin nuorin kilpailijoista, voitti ensimmäisen palkinnon».

Hänellä oli kaikenkokoisia pokaaleja ja mitaleja, mutta Pojun mieleenkään ei johtunut ylpeillä voitonmerkeistään, hän oli vain tyytyväinen. Ja selvää oli, että voitot merkittiin kirjaan. Berting nuorempi oli synnynnäinen numeroihminen.

No, siihenkö ilo loppuikin? Niinkö pian kupla puhkesikin, Babi hupakko? Hän veti otsansa ryppyyn, painoi kyynänpäänsä pöytää

vasten ja rupesi punomaan hiuksiaan sormiensa välissä. Hänen käsiensä oli uskomattoman vaikea pysyä alallaan. Ne pelailivat tuhansin eri tavoin, milloin haparoivat hiuksia, milloin sormeilivat toisiaan, milloin hyppivät tai laahustivat pöydällä, milloin hypistelivät hametta, milloin liehuivat ilmassa.

Hän ajatteli kulmat kurtussa ja huulet puoliavoimina. Isän kirja oli äkkiä vienyt hänet lähemmä kotia, joka viime vuosina oli hänestä toisinaan tuntunut omituisen kaukaiselta. Mutta nyt hän pääsee takaisin omaan rakkaaseen huoneeseensa. Hän tapaa kotikaupungin kaduilla tuttavvia, saa kutsuja päivällisille ja tanssiaisiin, kuten aikaihmiset ainakin, ja sitten luultavasti menee kihloihin ja naimisiin, jos ilmestyy joku, joka hänestä huolii.

Hän saa olla yhdessä muutamien luokkatoveriensa kanssa ja elvyttää vanhoja koulumuis-toja. Harriet Lindvall ja Gudrun Wilkens jatkavat lukujaan ja suorittavat ylioppilastutkin-non. Toiset olivat päässeet koulusta viime keväänä.

Mutta se, jonka tapaaminen tuotti Barbrolle suurinta iloa, oli Sonja Thomas, hänen koulu-aikansa paras ystävätär. Nyt, sen jälkeen kuin Barbrosta oli tullut tunturihiiri (Sonjan antama nimitys), he olivat vieraantuneet toisistaan koko lailla. Alussa he olivat kirjoitelleet ahkeraan, mutta kün Barbro ei osannut kertoa muusta kuin tunturiluonnosta ja yksitoikkoisista päivistä, ajatteli Sonja olevan turhaa kuvailla kaikkia tanssiaisia ja pitoja, joissa hän kävi. Hän oli viettänyt koko kesän tanskalaisessa kylpylai-

toksessa ja lähettänyt sieltä vain silloin tällöin jonkun maisemakortin, mutta Barbro ei epäillyt hetkeäkään, että he tulevat entiselleen, kunhan vain pääsevät oikein rupattelemaan — ja nauramaan! Hän kuuli aivan selvästi Sonjan heleen, tarttuvan naurun. Sitä ei kukaan jaksanut vastustaa. Rakas, vallaton, ihastuttava Sonja, kuinka rajattoman hauskaa on saada taas kävellä hänen kanssaan käsikoukussa!

Barbro loisti riemusta tätä ajatellessaan, ja ilo läikähdytti häntä niin valtavasti, että hänen täytyi pyrähtää ulos luonnon helmaan. Taivas oli kuulakan sininen, valoa säteilevä ilma oli oikein kesäisen lämmin, vaikka jo oli elokuun loppu. Pienellä piha-aukealla lojua leikkoteli valkea lappalaiskoira.

Parilla harppauksella Barbro pääsi ystävänsä Vahdin viereen. Hän tarttui koiran etukäpäliin, nosti sen pystyyn takajaloilleen ja rupesi tanssimaan haukkuvan kavaljeerinsa kanssa rallattaen:

„Minä lähden kotihini, pois, pois, pois!
Minä lähden kotihini, pois, pois, pois,
ihan minä ilohoni halkeen!“

Tulipa vihdoin rouva Granlund eteisen kuis-
tille ja kysyi verkkaisen laulavalla äänellään:

»Mitä meteliä tämä on, Barbro? Hiljaa, Vahti!»

»Anteeksi, Sara-täti! Kiitos musiikista, Vahti! Ja nyt suu kiinni, haukkuseni. Käyppä taas paistattamaan päivää.»

Barbro kiepsautti kullanuskean hiuskiemuran otsaltaan ja juoksi papinrouvan luo.

»Sinä olet aivan resuisen näköinen, Barbro, ja hirveän muistamaton olet myöskin, rakas ystävä. Sanoinhan sinulle, että sinun on tultava keittiöön oppimaan keittämään helppotekoista porkkanahilloketta, mutta olen saanut odottaa turhaan. Jos tahtoo jotakin saada aikaan tässä maailmassa, hyvä lapsi, niin on oltava huolellinen ja sääntillinen.»

Kun Sara-täti pani puhekoneensa käyntiin, niin syntyi siitä aikamoinen moraalisaarna, kuten Barbro nimitti noita joka päivä uudistuvia kehoituksia, joiden teho, paha kyllä, oli vallan vähäinen. Kyllähän Barbro tarjoutui toisinaan sekä puutarhatöihin että talousaskareihin, mutta Sara-täti ei voinut milloinkaan luottaa häneen, sillä kesken kaiken hän saattoi kiintyä lukemaan jotakin kirjaa tahi takertua johonkuhun muuhun papinrouvan mielestä aivan joutavaan hommaan niin kovasti, että jätti työnsä sikseen. Hän koetti kuitenkin näyttää hyvin katuvaliselta ja taipuvaiselta korjaamaan laiminlyöntinsä, ja sentähden tuntui rouva Grandlundista varsin ihmeelliseltä, kun hän sai vastaukseksi:

»Sara-täti, porkkanahilloke saa minusta nähden olla niine hyvineen. Minä en kajoa siihen sormellanikaan tänään. En halua puuttua mihinkään ikävään, tahdon vain iloita.»

»Mitä nyt on tekeillä?»

Barbro sävähti hehkuvan punaiseksi. Kas niin, nyt hän kuitenkin oli ilmaissut ihastuksensa, ja hän e i o l l u t tehnyt sitä hienosti eikä kiltisti. Senvuoksi hän sanoikin erittäin säveällä ja hyvin hiljaisella äänellä:

»Minä saan matkustaa kotiin kolmen viikon päästä, ja vaikka olen viihtynyt täällä mainion hyvin, niin on kuitenkin oikein hauska päästä isän, siskojen ja toverien pariin.»

»Sen kyllä ymmärrän», myönsi Sara-täti, »mutta vahinko vain, että Barbro on niin vähän oppinut. Se ei ainakaan ole minun vikani.»

»Ei tietystikään! Jos minulla olisi ollut vähänkin taipumusta, niin minusta olisi täällä tullut paksu keittokirja, ja silloin olisin kelvannut vaikka minkä vanhan, sairastelevan syömärin ruoanlaittajaksi, mutta eikö täti usko, että oppi voi jäädä minuun kypsymään ihaniksi tulevaisuuden hedelmiksi?»

Säteilevät, siniset tytönsilmät välkkyivät kuin kokonainen kimppu auringonsäteitä vakavaa, harmahtavaa papinrouvaa kohden, jonka tukka, hipiä ja puku, jopa luonnonlaatukin olivat samanväriset.

»Siitä minulla ei ole mitään toivoa», vastasi Sara-täti aivan kuin kirjasta lukien, »mutta saattaa olla, että sallimus voi keksiä sinulle jotakin muuta hyödyllistä tehtävää.»

»Niin, Sara-täti, mustilla lampailla on aina eriskummaisuuden arvo. Ja kun joku oikukas olento kyllästyy virheettömiin valkoisiin, niin ehkäpä hän sitten vilkaisee hyväntahtoisesti minun puoleeni. Kaikkein edesvastuuttominta lienee naimisiinmeno, niin että se kai on minun ainoa pelastukseni.»

Sara-tädin kuihtuneille kasvoille nousi ankaran paheksuva ilme.

»Sinä puhut puuta heinää, lapsi. Ei mikään naisen kutsumus ole suurempi ja tärkeämpi kuin olla hyvä puoliso.»

»Hohhoo ja-jaa», naurahti Barbro parantumattoman vallattomasti, »siinä meni sekin mustan lampaan tulevaisuudentoive. Rakas Sara-täti, silloin on parasta, että pyhitän sieluni porkkanahillokkeen keittoon osatakseni edes jotakin.»

»Ei se ainakaan haittaisi», vakuutti rouva Granlund järkähtämättömän tyynesti.

»Aion tästä lähteä Enok-setää vastaan. Hänellä on kai paljon kantamista kylältä — onnellisten vanhempien antamia lahjoja. Oikein käy sääliksi, kun hän saa yksinään retuuttaa puolta tusinaa poronjuustoa ja lisäksi ehkä karhunpaistia. Täytyy muistaa, Sara-täti, että hänen oikeassa käsivarressaan on leini.»

Rouva Granlund vain pudisti päätään ja huokasi raskaasti. Nykyisessä mielentilassaan Barbro ei kuitenkaan paljoa välittänyt, millä tavoin hänelle lähtölupa annettiin, vaan lensi sisälle hakemaan hattuaan ja sitten takaisin ulos.

Hän oli kulkenut tuon tien metsän halki ja ketojen poikki lukemattomia kertoja, poiminnut kevään ja kesän kukkia rantanotkosta ja nähnyt lumivyöryjen, jotka auringon lämpö oli irroittanut, luisuvan pitkin rinnettä, kunnes ne heittäen kaiken arvokkuutensa roiskahtivat hillittömästi viimeiseltä jyrkänteeltä alas ja mursutuivat rososiin kalliopaasiin.

Hän oli opastanut eksyneitä matkailijoita oikealle tielle ja vaeltanut täällä Lailan ja Silokin parissa, jotka aluksi olivat ymmärtäneet häntä yhtä vähän kuin hän heitä. Tänään hän ei ollut halukas olemaan kenenkään oppaana eikä hän myöskään tahtonut kuunnella tunturi-

toveriensa haparoivaa ja hitaanpuoleista keskustelua. He eivät kuitenkaan ymmärtäneet, että hänestä oli suuri ilo lähteä tältä seudulta, missä heidän mielipiteensä mukaan ei puuttunut mitään viihdyttävän elämän edellytyksiä.

Erään matkailijan hän kuitenkin kohtasi. Tämä oli nuori mies, jolla oli reppu selässä ja ylioppilaslakki päässä. Hän kysyi tietä kylään.

»Kääntykää takaisin ja seuratkaa minua, niin pääsette sinne», selitti Barbro kuivahkosti. Hän ei tahtonut, että matkailija häiritsisi hänen ajatuksiaan.

Mutta onhan selvää, että kun kaksi nuorta ihmistä kulkee rinnakkain kapealla tiellä, heidän täytyy sanoa toisilleen jotakin. Ja Barbro se muuten aloitti puheen. Hän osoitti seuralaiselleen erästä jäätikköä, joka välkkyi kaukana ruusunhohteisessa auringonpaisteessa.

»Ette ole norrlantilainen», sanoi nuori mies.

»En olekaan, olen Länsi-Ruotsista, vaikka olen asunut täällä pari vuotta. Mutta nyt saan lähteä kotiin.»

»Sepä ihmeellisen hauska sattuma. Mitähän, jos osuisimme matkatovereiksi? Jollen erehdy, olemme teidän kielimurteestanne päättäen samasta kaupungista.»

»Hyi, sen kyllä kuulee; huomasin sen heti», selitti Barbro vilpittömästi. »Tuskin lienee toista murretta, jonka niin helposti tuntee, mutta minä luulin sen jo jonkun verran kariseen puheestani.»

»Samaa minäkin olen luullut itsestäni», nauroi nuori mies, »mutta tuon murteen laita on

niinkuin seebran viirujen, joista aapiskirja opettaa, etteivät ne milloinkaan lähde pois. Olen sille kuitenkin tällä kertaa kiitollinen. Oli hyvin hauska tavata joku ihminen tässä erämaassa.»

»Vieläkös mitä, ei täällä ole niin harvassa ihmisiä, olette varmaankin eksynyt oikealta suunnalta. Eikö teillä ole karttaa tai kompassia, kun ette osaa edes kylään?»

»Älkää pilkatko, neiti! Karttani jäi eräseen autiokotaan, jossa vietin viime yön, ja kompassi unohtui Jellivaaran hotelliin.»

»Meillä on muutamia kosketuskohtia», nauroi Barbro. »On virkistävää kuulla kerran muidenkin huolimattomuudesta. Saatte uskoa, että minun huolimattomuuttani märehditään aamusta iltaan.»

»Nielaistaan se nyt sitten lopullisesti. Asiasta toiseen, sallitteko, että sanon, kuka ja mikä minä olen? Me ruotsalaiset esittelemme mielellämme itsemme.»

»Niin, ja sitten on koko runollisuus tipotiesään.»

»Olisiko teistä sitten erinomaisen runollista, jos sattuisimme vastakkain oman kaupunkimme kadulla ensi talvena, ja te ajattelisitte: tuo on se, jonka tapasin tuntureilla. En tiedä, mikä hänen nimensä on, mutta hutilus oli, kun karttansa ja kompassinsa unohti.»

»Ei ole ensinkään varmaa, että osumme vastakkain. Kaupunki ei ole niinkään pieni. Yhtä luultavaa on, että tämä jää vain erämaan seikkailuksi. Kohdattiin vain ja sitten hyvästi. Nyt te jo osaatte mennä, minä käännyin takaisin. Näen Enok-sedän — pastori Granlundin

— tulevan tuolla. Minun on mentävä häntä vastaan.»

»Mutta jos joudumme samaan junaan, ettekö silloin tahdo minua tuntea, neiti?

»Kyllä, miks'ei!» Barbro nyökäytti päätään toverillisesti. »Sanokaamme *au revoir*.»

Kohta tämän jälkeen Barbro huusi:

»Enok-setä, hohoi!»

Ylioppilas oivalsi, ettei tyttö piitannut hänestä sen enempää. Kohtaus oli hänen mielestään aika virkistävä, ei siksi, että neiti olisi ollut erikoisen näköinen tai muuten viehättävä, mutta hänen käytöksensä oli reipas ja luonnollinen eikä hän välittänyt keimailla kauniilla silmillään enemmän kuin sanoa mitään »purevaakaan», kuten muut tytöt.

Hän olisi voinut lyödä vaikka vetoa, että tuo tyttö oli Barbro Berting, joka oli paljon kujeillut koulussa ja jota Harald Witt oli yhteen aikaan hakkaillut. Hänethän oli lähetetty pois kotoaan, kun pappi Berting oli kyllästynyt hänen juonitteluunsa, kuten Inga Rolander oli kertonut. Nyt hän ei ollut ensinkään juonittelevan näköinen, mutta tuskinpa sellainenkaan, kuin tukkukauppias toivoi. Hänessä oli liian paljon lennokkuutta soveltuakseen Bertingin taloon. Hän sanoi itseään hutiloksi — se ei ole miellyttävä ominaisuus tytössä!

*

Illalla Barbro kirjoitti päiväkirjaansa:

»²⁸/8. Tapauksista rikas ja suloinen päivä. Ensin isän kirje, joka sai minut iloiseksi ja sitten pahoilleni ja sitten taas iloiseksi. Sitten

ylioppilas. Saattaa olla hyvä, että merkitsen muistiin hänen ulkomuotonsa, jos sattuisimme tapaamaan. On aika jännittävää muistella sitä sitten, kun haukotuspäivät tulevat. Minä ja'an ajan:

Punaisiin päiviin = iloisein ja sisällysrikkaisiin.

Sinisiin päiviin = utteran työn varsinaisiin päiviin.

Haukotuspäiviin = ikäviin, tyhjiin ja pitkiin.

Ei mutta, nytpä unohdan kirjoittaa ylioppilaasta. Hän oli notkea ja sorearyhtinen, jalat suorat ja niska hirveän hauska. Tukka oli ruskea ja lyhyeksi leikattu. Kasvot parahultaisen kokoiset ja nenä juuri semmoinen kaartuva, jota en ikinä osannut piirustaa koulussa, vaikka kuinka olisin tuijottanut 'Nuoren roomalaisen' mallipäätä. Suu kyllä kehittyy edukseen, kun viikset kasvavat. Se on leveähkö. Silmät — niin, niitäpä en muistakaan, vaikka ne eivät olekaan vähäpätöinen tuntomerkki.

Se johtuukin siitä, että tunnen vain harvoja poikia» — hän veti paksun viivan viimeisen sanan yli ja kirjoitti sen sijaan — »herroja. Ne ovat Harald Witt, mutta hän on Karlberg-opistossa, ja Gunnar Örn kauppaopistossa ja Holger Boye, joka lueksii Lundissa. Hän on lähettänyt minulle terveisiä Elsan kautta, mutt'ei ole kirjoittanut kertaakaan.»

Barbro laski kynän lepäämään ja katsoi nyrein mielin kirjaan. Mitä roskaa hän oli taas töhertänyt! Hänen päiväkirjansa, josta tietysti piti tulla siistin asun ja lennokkaiden ajatusten

näyte — niin hän oli päättänyt — olikin itse asiassa surkean sekasotkun temmellystanner, jossa vilisi mustetahroja, pyyhittyjä kohtia, vinoja rivejä, hutiloiden kirjoitettuja säkeistöjä, hät'hätää kyhättyjä mietteitä ja hajanaisia ajatuksia. Kesken kaiken töksähti esiin selostus kermakaramelleista ja penikkataudin oireista. Barbro näet odotteli vahvasti saavansa Vahdin perillisen mukaansa kotiin.

Hän kastoi kynän uudelleen ja päätti kirjoittaa jotakin järkevää, koska tämä päivä tavallaan aloitti uuden vaiheen hänen elämässään. Tyhjälle, valkealle lehdelle hän siis kirjoitti:

»Barbro, sinä Bertingin huonekunnan tyhmin, laiskin ja epäonnistunein jälkeläinen, paranna itsesi. Sano itsellesi: 'minä tahdon' — ei, se ei auta. Keksi jotakin muuta. '*Uppåt och framåt*',¹⁾ se olkoon valiolauselmani.»

Hän viskasi kynän pois, sillä äkkiä juolahti hänen mieleensä uusi aate. Hän piirtää käsivarteensa U:n ja F:n. Erään merimiehenkin hän oli nähnyt piirtävän sillä tavoin nimikirjaimensa. Barbro kärsi kivun kuin spartalainen tehdessään tämän suurtyön ja raapiessaan ihonsa rikki syövyttääkseen käsivarteensa nuo pienet, epäselvät kirjaimet avuksi ja opiksi itselleen hädän hetkenä.

Ei ollut ketään, jolta hän olisi kysynyt neuvoa; isän puoleen hän ei tohtinut kääntyä, jos oli tehnyt jotakin hassua, ja vielä vähemmin Ulla-tädin puoleen. Birgit asui Tukholmassa, ja hänellä oli työtä omissa oloissaan. Vanha iso-

1) Ylöspäin ja eteenpäin.

äiti Skoonessa oli ainoa, mutta sill'aikaa kuin kirje ehtii kulkea edestakaisin, saattoi Barbro tehdä monia tyhmyyksiä, kun sille päälle sattui. Huu, kuinka hän katui myöhemmin — hän tunsii olevansa aivan kuin pimeänarka, joka ei löydä tietä päivänvaloon.

II.

SYNTYMÄPÄIVÄ.

Barbrosta oli tosiaankin aika noloa jäädä ihan ilman matkaseikkailuja, joita olisi voinut kerroskella tai kätkeä mieleensä kallisarvoisena muistona. Hän oli näet odottanut hyvin paljon pitkästä, omintakeisesta matkasta. Mutta ei näkynyt edes ylioppilasta. Jonkun verran puuhaa ja pientä haittaa oli kolmen viikon vanhasta Vahti-penikasta. Se oli saanut isänsä nimen ja valkean turkin. Naisten osastossa ei ensin kukaan ollut tietävinäänkään tästä huonosti kasvatetusta pikku herrasta, mutta vähitellen se sitten voitti puolelleen sekä vanhojen että nuorten sydämet, ja Barbro pääsi matkustajien suureen suosioon sirkeän penikan vuoksi, joka muiden pikkulasten tavoin enimmäkseen veteli unia.

Ulla-täti ei tietystikään lausunut helliä sauoja Vahdille tervetuliaisiksi. Mutta Aina ilmaisi heti hyväksyvän kantansa; ja silloin oli myös isän suosio saavutettu. Seuraavana päivänä tulonsa jälkeen Barbro täytti seitsemäntoista vuotta.

Hän sai kauniin syntymäpäiväpöydän ja paljon lahjoja. Isä antoi hänelle antiikkisen tee-

kaluston ja kullatusta hopeasta tehdyn sokeriastian sekä isänmaallisen historiategoksen. Ullatädin lahja ei ollut niin mieleinen. Tämä oli tilannut puoli tusinaa aimo keittiöesiliinoja ja niiden lisäksi pieniä valkeita myssyjä, joiden piti olla tukan kaunistuksena ruoanlaitossa.

Birgit oli lähettänyt Babille oman ja pikku tyttänsä valokuvan. Sen mukana seurasi kokonainen albumi amatööri-valokuvia tästä pikku esikoisesta, kokoelma, joka olisi ollut mielenkiintoisempi ylpeälle äidille kuin seitsentoistavuotiaalle tädille. Tämä suvaitsinikin mutista kolmannentoista kuvan jälkeen:

»Ei, nyt en jaksa enää katsella sinua, paksua palleroa!«

Elsa, joka ei vielä ollut matkustanut Luntiin, oli lyöttäytynyt yhteen Ainan kanssa ja ostanut syntymäpäivälapselle marmorisen veistokuvan. Barbro sai heti tietää Ainalta, paljonko se oli maksanut. He olivat saaneet sen huokealla, sillä marmorissa oli pieni vika. Aina oli hyvin tyytyväinen, kun oli havainnut sen ja tehnyt hyvät kaupat. Hän ei olisi voinut antaa milloinkaan itselleen anteeksi, jos olisi maksanut saman hinnan virheellisestä Psykestä kuin virheettömästä.

Tukkukauppias Berting piti seitsentoistavuotiaan kunniaksi suuret päivälliset, mutta hän ei kutsunut niille nuorta väkeä. Talon seurapiiriin kuului enimmäkseen lapsettomia perheitä tai iäkkäitä poikamiehiä. Ja tällaiset sedät eivät olleet Bertingin tyttöjen suosikkeja. He eivät osanneet milloinkaan keskustella mistään muusta kuin »liikkeen» asioista. Ja kun heitä

oli useampia, sanoivat tytöt heitä siitä syystä »ikiliikkujiksi».

Sonja Thomas oli ainoa vieras, jonka Barbro otti vastaan rajun ihastuneesti. Sekä Sonja että hänen ruusunsa saivat riemuitsevan syleilyn.

»Vai niin, vai olet sinä nyt tuon näköinen, pikku tunturihiiri», sanoi Sonja, ja Barbro huomasi heti, että hänen äänensävynsä oli kypsynyt ja kehittynyt.

»Mitä merkitsee olla 'tuon' näköinen?» kysyi Barbro nauraen. »Olen puolta päätä pitempi kuin sinä, pieni paapero.»

»Pieni, mutta pirteä, Babi! — Sinä olet pulskistunut, jos sanon suoraan. Minusta on suuri nautinto näytellä sinua meidän joukolle.»

Päivälliset olivat hyvin ikävät, ja Barbro huomasi surukseen, että kodin jäykänlainen, painostava mieliala oli pysynyt entisellään. Ruokapöydän huolittelu ja astiat sekä monet ruokalajit vaikuttivat häneen sen sijaan aivan toisella tavoin kuin ennen hänen kotoa lähtöään.

Ennen hän ei ollut ajatellut, että he olivat rikkaita Bertingejä, mutta kun hän nyt vertasi sitä suurta komeutta, mikä kotona vallitsi, tunturien köyhään pappilaan, niin hän ihmetteli, ettei siellä ollut kaivannut kaikkea sitä ylellisyyttä, mihin oli tottunut aina lapsuudestaan saakka.

Vaikka talon tyttäret nyt olivat nuoria naisia — Aina oli kesällä käynyt rippikoulun —, tuntui heissä kuitenkin olevan sitä arkuutta, mihin Ulla-tädin jankutus ja isän jurous jokapäiväisessä elämässä oli heidät totuttanut. Sonja sen sijaan ei salannut viehkeätä, pulppuilevaa

eloisuuttaan. Hän, joka oli vanhempiensa jumaloima ainoa lapsi, oli saanut vapaasti kehittyä ihastuttavan vallattomaksi, ja hänen pieni, kaunis päänsä ja siromuotoiset pikku kätensä liikkuiivat myötäensä. Punaisten huulien lomista välkkyi tasainen valkea hammasrivi. Ylähuuli oli lapsellisen lyhyt ja pehmeästi kaartuva.

Barbro ei voinut katsella häntä kyllikseen. Hänen herkästi syttyvässä sydämessään paloi ihmettely ja ihailu, ja Sonjahan oli ollut aina hänen ihanteensa.

Pitkistä, kuivista puheista sai myös päivän sankaritar osansa. Hänelle piti puheen isä, joka oli nähtävästi halunnut sovitella sanottavansa leikilliseen muotoon. Mutta hän oli tätä ennen puhunut jo kahdelle seitsemäntoistavuotiaalle, ja kun hän ei ollut mikään kaunopuhuja, tuntuivat sanat hieman kuluneilta ja mauttomilta.

Vasta kun tytöt neljän kesken menivät Barbron huoneeseen ja asettuivat mukavasti istumaan ison makeismaljakon ympärille, kävi mieliala rattoisaksi ja iloiseksi.

He olivat ehtineet istua vain vähän aikaa, kun koputettiin oveen. Sisäkkö toi tukun sähkösanomia.

Barbro sävähti tulipunaiseksi. Sähkösanomia hänelle — käsittämättömän, rajattoman ihanaa, että niin monet olivat muistaneet häntä. Hän katseli noita siniharmaita papereja, pari loistosähkösanomaa oli totta totisesti myöskin.

Sonja tarjoutui mielellään lukemaan ne ja iski samassa salavihkaa silmää Elsalle ja Ainalle. Nämä hymähtivät. Oli mainion hassua nähdä Barbron ihastuneita kasvoja. Tytöt olivat näet

yksissä tuumin sepittäneet sähkösanomat. Aina oli ne kirjoittanut koneella. Lomakkeet oli hankkinut Sonja. Hänellä oli aina keinonsa saada toiveensa toteutumaan.

»Herranen aika, onpas vanha 'Köntyskin' muistanut sinua», nauroi Sonja, »et kai ole unoh-
tanut mainiota ruotsinkielen opettajaasi, Babi?»

»Enhän toki! Mutta millä minä olen sen ansainnut . . .»

»Synnintunnustus myöhemmin — nyt sähkösanomat. Kuulkaamme!

„Onnistu elämästä laatimaan aine,
jaoitus muodosta tarkkaan ja huolella vainen.
Mieleesi kiel'opin säännöt ja puhtaus paina,
mi sepitelmän tärkeä puoli on aina.

Fil. lisensiaatti Emma Holback.“

»Kirjoittaako hän runoja?» ihmetteli Barbro mitään aavistamatta. »Sitä en olisi ikinä uskonut 'Köntyksestä'.»

Aina tirskahti, mutta Sonja vilkaisi häneen varoittavasti ja sanoi:

»Kaikki tekevät sillä tapaa sähkösanomissa, *kleine Geburtstagsblume!*»

»Jatka», kehoitti Elsa.

»Tämäpä on lyhyt ja selvä», sanoi Sonja silmäilyään seuraavaa sähkösanomaa:

„Seitsemäntoistahan ei oo Mimerin kaivo,
toki lie talttunut kielesi raivo.

Tuulonen ja Sulonen.“

»Sitä eivät Rothin neidit ole kirjoittaneet», kivahti Barbro. »Joku on sen tekaissut».

»Johan nyt! He ovat kai muistaneet sinun lystikkään koulurunosi», sanoi Sonja.

»Älä lörpöttele!» Barbro ravisti ystävätärtään. »Minua on aika lailla hävettänyt ja kaduttanut mokoma häväistysveisu. Oikeastaan on ilkeää, että kaikista tyhmyyksistä, joita on tehnyt, muistutetaan heti kotiin tultua. Minua on k o v a s t i kaduttanut. Aivan typerää on ivata opettajattaria.»

»Hirveän sopimatonta», mutisi Aina melkein tukehtumaisillaan. Näöstä päättäen luuli hänen kamppailevan itkua vastaan. Ainakin kihosi hänen silmiinsä kyyneliä, mutta hän ei ollut vähääkään vihaisen näköinen.

Sonja pudisti uhkaavasti etusormeaan.

»Kuuntelehan, Bab!»

„Alt lægger for din Fod jeg ned,
mig ruller lille, svær og bred.

Holger Boye.“

»Holgerilta!» Barbro vilkastui äkkiä. »En luullut hänen välittävän minusta hituistakaan. Minkälainen hän on nykyjään, Sonja?»

»Entisellään. Sukkela, paksu, hyvä ja hauska.»

»Olisipa somaa tavata häntä. Olen suoraan sanoen ollut siinä uskossa, että hän on laihtunut. Se pukisi häntä. Onhan siellä vielä kaksi sähkösanomaa, Sonja.»

»On, on! Numero yksi!»

„Sieväksi, siivoksi tulos, ja kattilaa, kauhoja käytä,
porkkanan keitossa, leivän paistossa taitosi näytä,
puoliso saaos mieleinen taivahan Herran,
seitsemääntoista kun liittyvi seitsemääntoista taas kerran.

Täti Sara Granlund.“

»Höpsis! Ilvettä alusta loppuun», nauroi Barbro. »Yksissä tuumin sepustettu, sen näen silmistänne.»

Sonjan liukasliikkeinen kieli kurkisti uteliaana suusta.

»Ei taida kannattaa kieltää, tytöt, että olemme syntipukkeja, mutta tämä ei ainakaan ole meidän tekoa, se on syntynyt ilman meidän teräviä päätämme. Ole hyvä ja katso itse, se on lähetetty oikealla tavalla. Ja loistosähkösanoma onkin, kuinkas muuten!»

Barbro katsoi epäluuloisesti viimeistä sähkösanomaa, mutta se oli todellakin oikea, ja hän otti sen hyvin jännittynein mielin.

Siinä oli:

„Eläköön Barbro Berting! *Au revoir!*“

Ei enempää eikä vähempää.

Barbro ajatteli heti, tietämättä itsekään miksi, kotikaupunkinsa ylioppilasta, jonka oli kohdannut kapealla tunturipolulla ja jota ei sen koommin ollut nähnyt. Heistä ei ollut tullut matkakumppaneja, vaikka ylioppilas oli luullut. Barbro oli haeskellut häntä sekä asemilla että ravintolavaunusta, mutta turhaan.

Tuntui hämärältä, kuinka nuorukainen oli saanut tietää, että tänään oli hänen syntymäpäivänsä, vaikka olihan se ajateltavissa. Siinä tapauksessa hän on tietysti vain kujeillut, ja se on oikeastaan hävytöntä.

Barbro repi sähkösanoman pieniksi palasiksi.

»Paljasta roskaa», sanoi hän, »mutta teitä minä kiitän muista.»

»Ahaa, pieniä tunturisalaisuuksia», huomautti Sonja, »sepä hauskaa. Mikähän ihmeen otus se mahtaa olla, jonka olet tavannut erämaassa?»

»En ole tavannut kerrassaan mitään muuta kuin sääskiä ja sopuleja, mutta ne eivät ole niin sivistyneitä, että voisivat lähetellä sähkösanomia. Mutta nyt voisimme tehdä jotakin muuta. Emmekö kirjoita *bouts-rimés*?»

»Ei, säästä siitä huvista», huusi Aina. »Minä kammoan runoja. Laskuarvoitukset ovat paljoa hauskempia.»

»Ja minä suosin jumalallista laiskuutta», sanoi Sonja, »jota saa häiritä vain joku tanssiaskel, mutta nyt on minusta parasta, että heittäydymme suloisen vetelyyden lohtuisaan syliin! Oo, nämä isoäidin tuolit ovat hurmaavia, kun ne ihan tuhlaavat väljyyttä. Elsa, tarvitsetko tuota vihreää silkkityynyä?»

»En, ole hyvä, ota! En kaipaa selänpehmiäkettä. Muuten lähdenkin tästä laittamaan tavaroitani matkakuntoon. Poju, sinä, joka olet kätevä, saat tulla minua auttamaan!»

»Kyllä, olkoon menneeksi», mukai Aina mielellään, »kun kerran on päässyt uskotun palvelijan asemaan nuoruudesta huolimatta».

Hän nousi hartevana ja suoraselkäisenä. Hänen päänsä kekotti rohkeasti tanakassa kaulassa. Hiukset valuiivat taalalais-miesten tapaan leikattuina ja pellavankeltaisina otsalle ja poskille. Poju oli omalla uhallaan leikannut uhkeat palmikkonsa ja kuunnellut Ulla-tädin toruntaa harvinaisen tyynin mielin, sillä lyhyeksi leikattu tukka miellytti häntä. Se ei haitannut urheillessa.

»Nyt saan pitää sinut ihan yksin», sanoi Barbro hyvillä mielin Sonjalle, kun tytöt olivat menneet. »Onpa siitä aikaa, kun saimme jutella oikein rauhassa. Tiedätkö, minulla ei ole ollut ketään, jolle olisin voinut keventää sydäntäni. Vaikka eipä minulla ole ollut mitään kevennettävääkään — surkeaa!» lisäsi hän.

»Hoo, kyllä kai sitä tulee», lohdutti Sonja. »Äskeinen sähkösanoma merkitsee, ettet ole ollut aivan ilman elämyksiä. Saat huoleti puhua minulle, mitä hän oli miehiään.»

»En tiedä — luulen kuitenkin — vaikka se on tyhmää.»

»Sinähän olet niin varovainen, kuin olisit laadattu harvinaisilla salaisuuksilla. Anna pamahtaa vain, Babi! Pam!»

»Luulen, että sähkösanoma taitaa olla eräältä ylioppilaalta —»

»Pohjanperäläiseltä heilalta!»

»Eikö mitä — eräältä ylioppilaalta, jonka kerran tapasin.»

Sonja vihelsi vallattomasti.

»Mikä hänen nimensä on?»

»En tiedä. Hän on täältä. Ja hän on tietysti sähköttänyt vain kujeillakseen! 'Eläköön Barbro Berting! *Au revoir!*' Ihan varmaan hän tahtoo ärsyttää minua, ymmärrätkö?»

»En, niin viisas en ole. Hän ihailee sinun ruskeita kiharoitasi ja syviä silmiäsi. Tuolla alalla minä olen erikoistuntija. Minulla on varsin kunnioitettava kokemusvarasto, mutta nyt olen joutunut kiikkiin.»

»Oletko — oletko kihloissa?»

»En, mutta rakastunut — inhottavasti rakastanut erääseen tummasilmäiseen kandidaattiin, jolla on ruskea, lyhyeksi leikattu tukka ja pitkät koivet, roomalainen profiili ja hieman liian leveä suu —»

»Sehän on —» Barbro vaikenä äkkiä ja nielaisi sanat »minun ylioppilaani».

»Mitä sinä nyt? Sanoinko jotakin sopimattontta?»

»Et suinkaan, en minä sitä tarkoita», puolusteli Barbro. »Asuuko hän tässä kaupungissa?»

»Asuu, mutta hän matkusti eilen illalla Luntiin. Hän on reserviluutnantti ja aikoo nyt suorittaa filosofian kandidaatti-tutkinnon, niin että meistä tulee sivistynyt pari. Minulla puolestani on näet henkisenä eväänä kunnianarvoisa Fredinin koulu.»

»Onko aivan varmaa, että menette naimisiin?»

»Emme ole vielä päässeet siihen kysymykseen, mutta kai se sekin joutuu. Oletan, ettei hän henno sammuttaa minun liekehtivää lempeäni. Toistaiseksi minä huvittelen ja kehitän hyvänpuoleisia seurusteluavujani. Entä sinä, aiotko ryhtyä johonkin erikoiseen tulevana talvena? 'Lastenhoitohan' on nyt hirveästi muo-
dissa, ja minun puolestani saa ollakin.»

»Ja minulla on Vahdissa hoitamista. Muuten on tarkoitus sellainen, että minun on puututtava talouteen. Tuossa näet virkapuvuston.» Barbro osoitti esiliinoja, jotka olivat syntymäpäiväpäydällä.

»Istu ja pala, mikä kauhistus! Babi-parka! Mutta polta pohjaan vahvasti ja suolaa, niin että kirvelee, silloin pääset mokomasta irti.»

»Se olisi ihanaa, mutta jotakin tahtoisin sijaan. Jotakin oikeaa. Muistatko niitä Goethen säkeitä, joita vanha, rakas johtajattaremme usein toisteli:

*»Immer höher muss ich steigen,
immer weiter muss ich schauen!«*

»Muistan. Mihinkä sinä siis tahdot kiivetä ja mitä tähyillä? Luultavasti parnassolle?»

»En, sinne en kelpaa.» Barbro muuttui alakuloiseksi ja loi katseensa alas. Hänen kaikki kymmenen sormeaan haroivat pöytäliinan rip-suja. »On aivan nurinkurista, kun ei tiedä miksi ruveta. Pelkkä naimisiinmeno on niin mitätöntä.»

»Niin, varsinkin niin suuresta sielusta kuin sinä olet, Babi! Minullakin saisi muuten olla halua antautua jollekin alalle — esimerkiksi näyttelijättäreksi. Olisitpa nähnyt minut viime talvena Punaisen ristin iltamassa. Minä olin Annana 'Turhantarkassa veljenpojassa' ja sain paljon kiitosta. Nyt opiskelen lausuntoa ja plastiikkaa — huvikseni vain, mutta jollakin kurssillahan t ä y t y y käydä, vai mitä?»

Barbro ei ollut kahteen vuoteen kuullut tuota virtanaan pulppuilevaa kielenkerkeyttä, joka oli Sonjan erikoisala, ja se tuntui hänestä vieraalta. Heidän käydessään koulua oli ollut itsestään selvää, että välitunnit kuuluivat puheluun, jossa sanat ryöppysivät kiireisenä koskena, mutta nyt tuntui Barbrosta, että Sonja taivut-teli kieltään niin nopeasti, ettei ajatus pysynyt mukana. Hän ei tietänyt, mitä oikeastaan oli odottanut tältä jutteluhetkeltä, mutta jotakin vallan toista se oli ollut kuin mitä se nyt antoi.

Ja kun ilta päättyi ja hän istui yksinään kirjoituspöydän ääressä, jolla Sonjan ruusut olivat saaneet kunniasijan, otti hän alakuloisesti päiväkirjansa aikoen kirjoittaa siihen jotakin.

Syntymäpäivänä oli kyllä ollut hyvin hauska, mutta seitsemäntoista vuoden täyttäminen ei ollut lainkaan niin merkillistä kuin hän oli kuvitellut. Hänellä ei ollut hetkeäkään ollut sitä tunnetta, että nyt hän on niin iloinen, että sydän lennähtää ulos rinnasta. Kaikki olivat olleet hänelle hyviä ja herttaisia, mutta ihme ja kumma, että koko syntymäpäiväjuhla tupsahti läjään kuin tyhjä ilmapallo. Oli hyvin kiittämättöntä ajatella näin. Hän puristi kyynärpäänsä pöytää vasten ja painoi leuan käsiinsä. Seitsemäntoista vuotta! Se oli kuin satua, mutta edessä oli pitkä jono arkipäiviä ja taloustoimia! Sinisiä päiviä ja haukotuspäiviä; punaisia päiviä vilkkui enimmäkseen vain hänen mielikuvissaan.

III.

KOTI.

»Missä Barbro on?» kaikui Ulla-tädin käretyisä ääni monta kertaa päivässä, ja kun nuori »auttaja» oli saanut kokeilla keittiössä ja liina-vaatekaapissa, kävi ääni yhä äreämmäksi, sillä huolimattomamman, hutilusmaisemman ja muistamattomamman ihmisen kanssa, kuin Barbro oli, ei Ulla-täti ollut milloinkaan ollut tekemisissä.

Barbro torkkui lieden ääressä, silloin kun hänen olisi ollut hämmennettävä karamelliva-

nukasta, ja kun hänet pantiin paikkaamaan liinavaatteita, kävi se päin männikköön — pistokset olivat kuin harakanvarpaita — mitä he olivat oppineet käsityötunneilla koulussa? Sen olisi Ulla-täti tahtonut tietää.

Birgit oli aina ommellut moitteettomasti. Elsa kutakuinkin, mutt'ei sentään niin hyvin, että Ulla-täti olisi ollut tyytyväinen. Aina ei tahtonut ottaa neulaa käteensä eikä ottanutkaan. Hänet oli koulussa vapautettu käsityöstä, mutta Barbro — hänen, joka oli jo aika-ihminen, olisi pitänyt ymmärtää, miten lieve päärmätään ja jälkipistot tehdään!

»Sinä vasta olet mahdoton, Barbro», oli Ullatädin alituinen arvostelu, ja ehkä se olikin sattuvinkin, sillä jos Barbro malttoi yhden tunnin, niin hän jo toisena kadotti kärsivällisyytensä kokonaan ja heitti kaikki oman onnensa nojaan, mennäkseen kävelemään Sonjan kanssa tai kävelyttämään rakasta Vahtiaan.

Tukkukauppias oli hyvin kiinni laajoissa liikeasioissaan ja näyttäytyi vain aterioilla, jolloin hän jatkoi keskusteluaan konttoritehtävistä Ainan kanssa, joka oli jo perehtynyt moisiin asioihin.

Barbro sitävastoin ei ymmärtänyt mitään noista kauppaa koskevista sanoista, jotka muodostivat kuin minkäkin salaisen maailman, eikä isä halunnutkaan totuttaa häntä liikeasioihin. Hän oli päinvastoin selittänyt, että Barbron oli kuljettava Birgitin jälkiä, ja siten hän luuli viitoittaneensa Barbron tien aivan selväksi.

Kerran Barbro sai laittaa päivällisaterian omin päin, kun Ulla-täti tarvitsi keittäjätärtä

avukseen säilykkeiden valmistuksessa. Sekä täti että keittäjätär olivat tietysti neuvoneet, miten kana on paistettava ja kohomunkit laitettava, mutta kelvollista siitä ei tullut.

»Mikäs tällä ruoalla on tänään?» kysyi tukku-kauppias tyytymättömänä, kun puolipalanutta kana-poloista tarjottiin sellaisen kastikkeen kera, josta keittäjätär sanoi, ettei hän ota syytä niskoilleen, vaikka mikä olisi. Ennen hän lähtee pois, vaikka onkin palvellut Bertingin talossa viisitoista vuotta.

»Barbro tahtoi näyttää, mihin hän kykenee», ärisi Ulla-täti. »Vaikka olen jo kaksi kuukautta opettanut ja neuvonut, kuinka ruokaa on laitettava, ei siitä tytöstä tule kalua. Hän on yhtä taitamaton ja kykenemätön.»

»Minä en osaa enkä opi laittamaan ruokaa», virkkoi Barbro harmissaan, »ja mitä hyötyä siitä olisikaan? Onhan meillä neljä palvelijatarta.»

»Mitä sinä sitten oikeastaan o s a a t, rakas lapsi?» kysyi herra Berting tuikeasti. »Minä en ole huomannut, että sinulla olisi selvää taipumusta mihinkään, eikä käy ollenkaan päinsä, että sinä et tee muuta kuin vetelehdit.»

Barbro ei virkkanut mitään. Hän pelkäsi purskahtavansa itkuun. Ei milloinkaan ollut tuntunut hänestä niin kylmältä ja tylyltä kuin nyt. Niin kauan kuin Birgit oli ollut kotona, oli tämän pehmeä ja miellyttävä luonne osannut sovittaa ja rohkaista, ja elämä oli ollut paljoa siedettävämpää. Hän oli aina ollut lämmitävänä auringonpaisteena, mutta nyt ei paistanut ainoakaan säde varsinkaan Ulla-tädille ja Barbrolle. Aina oli iloinen ja reipas, mutta

oli harvoin kotona. Aamupäivät hän oli koulussa ja iltapäivällä pelaamassa golfia ja tennistä.

Päivällistä syöäessä olivat kaikki tuppisuina. Aivan samoin kuin hänen lapsuutensa aikoina, jolloin ateriat olivat saaneet uhkaavan painostavan leiman hänen tähtensä, hänen huonojen todistuksiansa, ajattelemattomien tekojensa tahi hutiloimisensa tähden.

Hän kävi mieleltään yhtä apeaksi kuin entinen pieni, kalpea, hintelä tyttökin oli ollut, ja kesken apeaa mielialaansa hän tunsu nyt niinkuin silloinkin järjetöntä kaipausta saada iloita, nauraa niin sydämellisesti, että ikävyys olisi heittänyt aimo kupérkeikan ja karannut tiehensä.

Lapsena hän oli kuvitellut mitä ihmeellisimpiä asioita, jotka voisivat yht'äkkiä keventää mielialan, mutta tällä kertaa hänestä tuntui painostus niin raskaalta, ettei se voinut hälvetä, ja hän istui lautasensa ääressä ääneti, mielessä syyttävä tunne. Puuttui vain, että syksysade olisi yksitoikkoisesti ja valittavasti piessyt ikkunoita.

Ulla-täti huokasi raskaasti kuin marttyyri, ja Barbro arvasi ihan tarkkaan, mitä hän ajatteli: Ei kukaan olisi voinut tehdä omien lapsiensä hyväksi enempää kuin hän veljentyttäriensä hyväksi. Hän oli uhrannut koko elämänsä heidän hyväkseen. Barbro tuumaili äkeissään, mihin muuhun hän olisi voinut käyttää elämänsä. Eipä tosiaankaan sillä olisi voinut olla suurta kysyntää, sillä niin kitkerää ja torailevaa se oli.

Illalla Sonja tuli kertomaan, että hänen äitinsä ja hän aikoivat matkustaa Kööpenhaminaan ja ehkä Lundiinkin. Heillä oli sukulaisia ja tuttavvia kaikkialla, ja kaikki halusivat heitä luokseen.

»Voi, jospa minäkin pääsisin mukaan!» huudahti Barbro. »Mutta en tohdi pyytää isää laskemaan minua taas matkalle. Olinhan niin iloinen päästessäni takaisin kotiin.»

»Arkapa sinä oletkin, Babi, sellaista en luullut sinusta ensinkään tulevan, mutta voihan arkalainenkin olla mitä parhainta ainetta. Minä koetan puhua äidilleni, että hän esittää asian setä Augustille.»

»Sinä olet enkeli, Sonja! Kuinka hirveän ihanaa meillä olisi, jos saisimme matkustaa yhdessä.»

»Niin, se kieltämättä lisäisi hauskuutta. Eipä silti, että kainostelisin puhua äidille vaikka mitä, mutta minun tunteeni kuohahtelevat niin kovasti, että hyvinkin tarvitsen kaksi henkilöä, joille niitä purkaa. Me jäämme luultavasti Kööpenhaminaan jouluksi, että saan käydä teattereissa, konserteissa ja taidenäyttelyissä vähintäkään hätäilemättä. Ja aika kuluu että hurisee.»

»Kuulehan, Sonja». Barbro oli hyvin hämillään kysymyksestään, mutta se poltti hänen kieltään. »Kun sinä noin lennät huvista toiseen, etkö milloinkaan ikävöi — h ä n t ä, josta puhuit?»

»Ky-yllä», venytteli Sonja, »toisinaan. Toivoisin hirveän mielelläni, että hän saisi nähdä minut silloin, kun kokonainen liuta kavaljeereja

häärii ympärilläni, ja jos minulla on oikein hienonhieno puku, niin tahtoisin, että hän saisi ihailla minua siinä. Jopa sinun silmäsi pyörivät! Varmaankin pidät minua hävyttömän suorasukaisena, mutta oletko milloinkaan nähnyt minua haaveksivana ja kaihomielisenä? Se ei sovi minulle ensinkään. Mitäs minä haikailemaan ja huokailemaan, kun elämä on niin suloisen hauskaa. 'Hän', kuten sinä sanot, tietysti tarkoittaen Uno Freideä, pitää kyllä hänkin lystiä omalla tavallaan. Mutta ennemmin tai myöhemmin me tapaamme toisemme, ja silloin se lempi hehkuu, Babi! Tuli leimuten lyö, tuli kirkkaana lyö, se leimuvi tuhansin liekeihin.»

Barbroon tarttui helposti Sonjan veikeä leikkisyys, ja kun hän oli eronnut ystävättärestään, näytti hänestä kaikki ruusuiselta.

Täti Aimée Thomas saa isän suostumaan, ja sitten hän saa lähteä heidän mukanaan Kööpenhaminaan. Hän tahtoo mielellään oppia lasimaalausta, se oli hänen uusin päähänpistonsa. Mitähän, jos ehtisi käydä sellaisen kurssin; ja tanssikurssin myös! Hänen jäsenensä ihan hytkyivät hyvästä mielestä ja pidätetystä eloisuudesta. Hänen täytyi toisinaan pyöriä kuin hyrrä, pyöriä kunnes päätä huimasi ja hengitys salpautui, sydän takoi ja veri juoksi suonissa kuohuen.

Hän -oli käynyt vieraisilla vain pari kertaa kotiintulonsa jälkeen. Tukkukauppias ei suvainnut laajaa seurapiiriä eikä hän ollut vielä oivaltanut, että hänellä oli nuoria tyttöjä, joita piti johdella seuraelämään. Birgit ja Elsa olivat hoitaneet itsensä nuoruudessaan niin, ettei

hänellä ollut mitään vaivaa heidän huveistaan. Ja Barbro sai odottaa, kunnes Ainakin joutui siihen ikään. Kun Poju täyttää kuusitoista vuotta, silloin vanha, harmaa kauppahuone säteilee juhla-asussaan, ja loistavat tanssiaiset johtavat Berting Nuoremman seuraelämään. Tämä oli jo aikoja sitten päätetty. Tukkukauppias ja Aina sommittelivat mielellään jonkunlaista ohjelmaa jo monta kuukautta aikaisemmin. Tällöin oli tavallisesti Aina se puoli, joka vahvasti päätöksen.

»Kuulehan, isä», oli Poju sanonut innostuneesti noin vuosi takaperin ja katsonut rohkeasti isäänsä silmiin, »suunnitellaanpas vähän tulevaisuutta».

»Olkoon menneeksi, tyyppikani», ja isä hymyili ihastuneena lemmikilleen.

»Ensiksikin on sinun myönnettävä, että minä olen viime lukukausina edistynyt koulussa loistavasti, *all right* kaikissa aineissa!»

»Myönnetään kernaasti.»

»Ja nyt minä aion suorittaa ylioppilastutkinnon kahden vuoden perästä, kohta sen jälkeen tai sitä ennen, kun täytän kuusitoista vuotta. Hyväksytäänkö se?»

»Pelkään, että rasitat itseäsi liikaa, Poju hyvä.»

»Joutavia, August Fr. Berting; saat nähdä, että minä suoriudun kuin leikillä. Sitten me pidämme päivälliset kaikille opettajille, huikean hienot päivälliset, ja sitten tanssiaiset tovereille. Suostutko siihen?»

Ei yksikään muista tytöistä, ei edes Birgit, olisi milloinkaan uskaltanut sinutella isäänsä,

mutta Ainalta se läksi ihan itsestään, eikä isä ollut siitä millänsäkään. Olihan tyttö Berting Nuorempi, kauppahuoneen tuleva tuki. Ihme kyllä, poikkesi tukkukauppias ankarista periaatteistaan heti, kun oli kysymys Ainasta. Tämä ei ollut hänestä »vain tyttö», vaan miespuolisen perillisen täydellinen vastine.

Fredinin koulussa oltiin sitä mieltä, että Aina menettelisi viisaammin, jos lukisi yhden vuoden lisää eikä hyppäisi luokan yli, mutta Poju oli tarmokas ja ajoi tahtonsa perille. Hän sai yksityisopetusta ja kykeni siten ilman vaikeutta seuraamaan reaalioston lukuja. Matematiikka ja maantiede olivat hänen pääaineitaan. Tässä samoin kuin monessa muussakin kohden hän erosi sisaristaan, ja opettajilla oli sula nautinto ihailta hänen selkeää, ponnekasta lahjakkuuttaan. Elsa oli niinikään ollut loistava tähti koulussa, mutta hieman hitaampi ja kankeampi kuin Aina, jolla oli aina ripeä vauhti, olipa siten kysymyksessä urheilu tai luvut.

Barbron mielestä Poju oli tavattomasti muuttunut niinä kahtena vuotena, jotka hän oli ollut poissa. Silloin oli Aina ollut tavallinen lapsukainen, hieman nenäkäs ja töykeä. Mutta nyt hän herätti Barbrossa kunnioitusta. Hänessä oli nyt jotakin hyvin varmaa ja pätevää, ja kuinka uskomattoman pitkäksi ja leveäksi hän oli kasvanut! Pienenä hän oli ollut varsin hintelä ja laiha; ei kukaan ollut osannut aavistaa, että hänestä tulisi voimakkain sisaruksista.

Hakkailua ja poikatuttavuuksia Aina ei viljellyt milloinkaan. Hänellä oli omat urheiluystävänsä, joita hän tervehti läimäyttämällä

selkään kämmenellä tahi huutamalla: »Heipä hei!» Tyttövierailut olivat hänestä »tipumaisia», mutta hänestä pidettiin paljon toverina raikkaan iloisuutensa, avuliaisuutensa ja vaatimattomuutensa tähden.

Barbro ei voinut olla ihailematta Ainaa. Hän ajatteli itsekseen, että kun hän vain voisi ottaa Pojusta esimerkkiä, niin hänkin olisi onnellinen, mutta hänen aikeensa raukenivat onnistumattomiin yrityksiin. Veikeä ja iloinen hän kyllä osasi olla, jollei häntä pahasti nolattu tai röki-tetty, mutt'ei milloinkaan niin »tukeva sisäisesti» kuin Aina. Barbron mielessä hajosivat ajatukset ja mielihalut kuin tuhka tuuleen, mutta Ainalla oli näkymätön suojaava seinä, joka esti tuulenpuuskia myllertämästä hänen mieltään.

Barbro odotteli jännittynein mielin Aimée-tädin ehdotuksen seurauksia. Hän ei käsittänyt, mitä isällä voisi olla hänen matkaansa vastaan, kun oli selvää, että hän sai kotona aikaan vain ikävyyksiä. Ulla-täti, jolla oli senkin seitsemän kipua ja vaivaa, tuskastui monta kertaa tunnissa sekä Barbroon että Vahtiin, jotka alituisen närkästyttivät tädin vanhaa-aatamia tyhmyyksillään.

Niinpä on monta monituista kertaa sattunut, että tuo kelvoton Vahti-tollero on säikähdyttänyt Ulla-tädin kesken päivällisunta nelistämällä aika hamppua ja aavistamatta lattian poikki tädin tohvelien kimppuun, aloittaen niiden kanssa huiman sotatanssin.

Ulla-täti kavahtaa pystyyn vihasta puhisten. Vahti riemuitsee ajatellessaan saavansa

häneistä leikkitoverin. Mutta se saa tietysti pötkiä ulos ovesta hyvin nopeasti ja nolona. Raekuuro hurauttaa kuitenkin Barbron niskoille.

»Etkö tiedä, kuinka vaikea minun on saada unta? Yökausiin en useinkaan voi silmääni ummistaa eikä se johdu ensinkään siitä, että nukun päivällä, mutta minä tarvitsen hetken lepoa, ja sitä sinä et suo, vaan lasket sisään tuon iljettävän koiran, jota minä vihaan niinkuin mitä.»

Vahti-parka ja Barbro-parka, he hiipivät piiloon tornihuoneeseen. Täti ei oikeastaan tarkoittanut pahaa, mutta kuta kuivemmaksi hänen sielunsa ja nahkansa kävivät, sitä enemmän hän tunsu tarvetta komennella nuoria ja näyttää, että hänellä oli valta hallita heitä. Birgit ja Elsa olivat hänen mielikkejään, ja Barbro sai myötäänsä kuulla ylistyksiä heistä. Barbro ajatteli toisinaan olevansa ehkä hyvinkin ilkeä, kun ei kuitenkaan tahtonut olla erinomaisten sisariensa kaltainen. Mutta hän ei tahtonut sitä millään muotoa eikä voinut kuvitella omaa minäänsä niin mankeloituna ja silitettynä. —

»Penkin alle meni», sanoi Sonja eräänä iltana astuessaan koputtamatta Barbron huoneeseen. »Setä August antoi oitis kieltävän vastauksen, eikä äiti saanut mitään aikaan. Te kuulutte lähtevän koko perhe jouluksi Tukholmaan Birgitiin luo, niin että saat ihastella suloista perhe-elämää aa-lulla-lallatuksineen! Ja 'tee, kanni, kakkaraa', ja sen semmoista.»

»Hyi», sanoi Barbro tuikeasti. »Ja toisella taholla odottavat kaksoiset. Ihanaa ajanviettoa!»

»Mitä sanot? Kenellä on kaksoiset?»

»Kenelläkö? Gerda Skogilla, etkö tunne? Hänellä, joka pari vuotta sitten meni naimisiin insinööri Anders Skogin kanssa. Voit käsittää, että saamme lallattaa niidenkin lasten kanssa. Pikku lapset ovat minusta kuin puhkeamattomat sinivuokon nuput. Niistä toivoo niin pian kuin mahdollista tulevan jotakin oikeaa. Voi, miksi en pääse matkustamaan sinun kanssasi! Olin iloinnut siitä sanomattomasti.»

— »Minullapa on suunnitelma, Babi.»

— »Ainahan niitä sinulla on jos kuinka paljon.»

— »On itseäni varten, mutta tämä koskee sinua. Kirjoita liikuttava kirje isoäidillesi. Sano, että tukehdut kuoliaaksi tai jotakin muuta sellaista ja että hänen täytyy pelastaa sinun henkesi. Ehdota mummolle, eikö hän omasta puolestaan ottaisi sanoakseen, että hän on niin saras ja heikko, että tarvitsee jonkun tyttärentytärensä hauskuttamaan itseään. Hän voi siepata kivukseen vaikka hermosäryn. Sehän kuulostaa kovin surkealta.»

»Isoäitiä ei petetä. Ja onhan hänellä sekä seuranainen että kamarineitsyt. Hän ei minua tarvitse, ja toisekseen — mitä minä siellä maalla tekisin?»

»Kun sinä, Babi, kerran olet kana, niin on iso vahinko, ettet ole saanut täyttä höyhenpukua. Etkö ymmärrä, että Floda olisi vain matkahaluisen henkesi ponnistuslautana.»

»Kyllä, mutta se ei käy päinsä.» Barbro ravisti päätään. Vastoinkäyminen ei milloinkaan yllyttänyt häntä uuteen ponnisteluun. »Ei maksa vaivaa.»

»Sitten kai minä saan ottaa sen tehtäväkseni. Isoäidin puoleen on käännättävä joka tapauksessa. Kun minä koko kouluajan yrittelin muokata sinusta uudenaikaista ihmistä, niin täytyy minun nyt jatkaa työtäni. Sinä olet toisinaan ihan toivoton, varsinkin milloin olet oikein täynnä kotoisia vaistoja, mutta minä pidän sinusta, olet suorastaan suloinen kuin pieni hirvenvasikka.»

»Pidätkö minusta oikein paljon?» Barbro kietaisi lujasti kätensä Sonjan kaulaan. »Voinko luottaa siihen?»

»Voit, ainakin minun puolestani. Sinähän kerran ennen vanhaan sanoit irti ystävyiden.»

»Niin, kun sinä et pitänyt sanaasi, vaikka lupasit varmasti, ettet näytä sitä hupsua runoa, minkä kirjoitin Fredinin koulusta. En unohda milloinkaan, kuinka hurjasti suutuin, kun sinä lauloit sen kerho-iltana. Ja minä olin siinä uskossa, että se oli revitty ja viskattu pois, mutta sinä olitkin onkinut sen itsellesi ja petit minut häikäilemättä.»

»Babi kulta, ethän toki saa halvausta *post festum*. Olethan antanut minulle anteeksi, ja se oli meidän ainoa kiistamme. Enkö ole sen jälkeen ollut sinulle aina hyvä?»

☐ »Olet, oikein hyvä», myönsi Barbro eikä voinut olla suutelematta Sonjan poskelle, minkä tämä nauraen otti tyytyväisenä vastaan.

☐ »Pikku hyväilijä», sanoi hän ylimielisesti.

☐ Barbron kasvot karahtivat tulipunaisiksi loukatusta ylpeydestä. Hän pelkäsi aina antavansa liikaa, vaikuttavansa tungettelevalta, ja sittenkin oli hänen varsin työläs hillitä voimakkaita, kuumia tunteenpurkauksiaan.

IV.

SOKERILEIPURILLA.

Kaikki oli laitettu valmiiksi ja kuntoon Tukholman-matkaa varten. Taistelu Vahdin kohdalosta oli päättynyt siten, että Barbro sai tyytyä jättämään koiransa kotiin.

Ainan piti ottaa osaa sekä jääpallo- että hiihtokilpailuihin, ja hän oli matkustanut samana päivänä kuin lukukausi koulussa päättyi, Elsa suori matkalle suoraan Lundista, oltuaan viikon isoäidin luona, ja jouluaaton edellisenä iltana aikoivat tukkukauppias Berting, Ulla-täti ja Barbro lähteä matkaan.

Barbro seisoి täysissä pukimissa ikkunan edessä salissa. Kymmenen minuutin kuluttua kuuluu alhaalta automobiilin törähdys ja sitten se vie heidät asemalle. Ehkäpä joulunvietto Gitan luona onkin hyvin hauskaa. Ja Tukholma voi tarjota kaikenlaista ajanvietettä. Hän iloitsi, kun pääsee luistelemaan Stadionille ja laskemaan mäkeä Djursholmiin, missä serkut asuvat. Setä Knut ja täti Tora pitävät varmaankin hauskat kestit, ja sitten hän oli päättänyt käydä museossa tutkimassa keramiikkaa. Hän ei jouda mitenkään kuluttamaan aikaansa liian paljoa Gitan ihmelapsen Rigmorin tahi Gerdan kaksoisten parissa.

Kimeä huuto ja jymähdys herättivät Barbron ajatuksistaan. Mitä ihmettä se oli? Eiköhän vain Ulla-täti ruikuttanut välikössä, salin viereisessä huoneessa, missä hillopurkit, leivät ja muut semmoiset sekä tavattoman iso liina-vaatekaappi sijaitsivat?

Vaikerrus ei tauonnut, ja Barbro juoksi hätään. Näky oli kamala. Ulla-täti virui merkellisessä käppyrässä lattialla, ylt'yleensä vressä, joka juoksi ristiin rastiin pieninä puroina. Kahden särkyneen pullon vihreänruskeita kappaleita kiilui hyllynreunalla, ja Ulla-tädin kädessä törrötti hartsilla tulpittu pullonkaula, joka luultavasti oli samaa alkuperää kuin särkyneet kappaleetkin.

»Voi-voi-voi, selkäni on poikki ja molemmat jalat katkenneet», huusi Ulla-täti, »nyt ei minusta enää tule ihmistä».

Barbro huomasi samassa, että se, mitä hän oli luullut vereksi, oli kirsikkamehua, ja kun hän näki, että täti vaivatta oikaisi oikean jalkansa, oletti hän, ettei ainakaan se ollut loukkautunut.

»Hae apua, voi-voi-voi», vaikerteli täti, »ota kiinni kädestä, koetan nousta! Ai, älä siitä kädestä, sekin taitaa olla poikki. Voi, hyvä Isä, olin ottamassa hyllyltä kirsikkaviinapulloa reumatismiini, voi-voi-voi, ja aioin panna — ai-ai — sen — ai-ai-ai — matkalaukkuun, mutta silloin lipesin. Voi, miten se oli kauheaa; kaikkeen sitä ihminen joutuukin.»

»Onko täti loukkautunut? Tätihän voi liikkuttaa molempia käsiään ja jalkojaan», sanoi Barbro.

»Olenko muka loukkautunut! Olen mäsänä koko ihminen, tokihan sen tuntee. Tokko — ai-ai-ai — tokko lienee ainoatakaan eheää luuta ruumis-parassa.»

Haettiin lääkäri, joka selitti, että neiti Berthing oli saanut pari aivan vaaratonta ruhjevammaa ja että vasen ranne oli hieman nyrjähtänyt

Koko kommellus selviäisi parin viikon kuluttua.

Ulla-täti oli kuitenkin niin kuohuksissaan, että uikutti kuin pieni tyttö.

»Nyt minä saan maata tässä yksinäni ilman ainoatakaan rakasta lasta. Poloisia ovat kaikki vanhat, kun heillä ei ole lapsia, jotka heitä pitävät rakkaina. Voi, kuinka tyhjäksi ja autioksi koti jää! Ei joulukuusta eikä kynttilöitä!»

Tukkukauppias näytti jonkun verran hermostuneelta. Ei voinut enää olla puhettakaan, että he olisivat joutuneet lähtemään yöjunassa. Nyt he ehtisivät perille vasta myöhään jouluaattona, mikä suututti häntä monesta syystä. Hän sanoi kuivahkosti:

»Olen jo hankkinut luotettavan hoitajattaren.»

»Ventovieraan, sellaisen, jolla ei ole ainoatakaan yhteistä muistoa minun kanssani. Ja miten paljon minä iloitsinkaan joulusta!»

Barbro seisoi ääneti tädin sängyn jalkopäässä. Hän ei ollut ymmärtänyt Ulla-tätiä milloinkaan niin hyvin kuin tänä hetkenä. Hänen mielensä heltyi ja lämpeni nuoren sydämen joustavasta hehkusta. Hän keskeytti äkkiä tädin hiljaisen vaikertelun sanoen:

»Minä jään mielelläni tädin luokse.» Barbro muisti erään joulun, jolloin hän oli ollut tuhkarokossa ja Ulla-täti oli eristäytynyt muista istuakseen hänen luonaan ja kertoakseen satuja. Ne olivat tosin olleet hirveän kuivia ja opettavaisia, mutta Ulla-täti ei osannut muita, ja lukeminen oli mahdotonta, koska huoneessa täytyi olla pimeää Barbron silmien tähden. Kii-

tollisuus oli Barbron hyvä ominaisuus, ja hän tunsikin olevansa oikein onnellinen saadessaan osoittaa sitä. Kun Ulla-täti muuten aina ärisi, niin se suututti, kyllästytti ja uppiniskaistutti Barbroa, mutta nyt näyttivät vanhat, kuihtuneet kasvot valkealla pieluksella niin rauhallisilta ja lempeän sovullisilta, että Babi oli pelkkää hellyyttä.

»Sinä siis aiot jäädä kotiin, Babi», sanoi herra Berting kahden vaiheilla. »Se olisikin parasta, ja voithan korvata vahingon uutenavuonna. Milloin tahansa saattaa ilmestyä tilaisuus päästä lähtemään.»

»Minua surettaa Babin tähden», huokasi täti hervottomasti. »Minusta olisi kyllä hyvä, jos joku pikku tytöstäni olisi täällä luonani, mutta kun en ole heidän äitinsä, niin en voi vaatia, että he uhraavat mitään minun tähteni.»

Barbro sanoi vielä, että hän mielellään luo-
puu matkasta. Hän oli jo alkanut sommitella ajatuksissaan sairaan huoneeseen pientä joulu-
kuusta, jossa olisi sieviä vahakynttilöitä, tähtiä, kultalankahapsia ja hopeakiteitä. Ja sitten hän lukee tädille jotakin niistä Flygare-Carlénin paksuista romaaneista, joita tädillä oli kirja-
kaapissaan, ja kyselee tädin lapsuutta ja nuoruutta, vaikka hän ei välittänyt tuon taivaallista siitä, kuinka ihania ihmiset ja maailma olivat siihen aikaan olleet.

Herra Bertingiä vaivasi ajatus, mitä tehdä. Hänenkään mielestään ei asia ansainnut pitkiä puheita. Barbro oli jo niin vanha, että hänen täytyy tietää mitä tekee, eikä ollut ollenkaan vahingoksi, että hän oppii ajattelemaan muita-

kin. Hän saapuu kohta uutenavuotena takaisin ja toimittaa sitten tyttärelleen jotakin hauskuutta. Sentähden hän ilmoitti, että Babi saa jäädä kotiin, kun kerran haluaa.

Tuskin tarvinnee mainita, että Ulla-tädin kärtyisyys uudistui, niin pian kuin hän huomasi, että hänellä oli joku, jolle voi olla kärtyinen, ja silloin Barbro väsyi. Hänen iloinen velvollisuudentunteensa laimeni. Hoitajattaren sanomattoman kärsivällinen naisellisuus ärsytti häntä, ja hän vetäytyi Vahdin ja oman itsensä seuraan.

Eräänä päivänä hän pistäytyi erääseen sokerileipomoon, jossa ilmoitettiin myytävän kotitekoisia nekkuja ja marsipaania.

Barbro oli oikea herkkusuu, ja sokerileipomot olivat alituisena houkutusena hänen tiellään.

Uuden sokerileipomon tiskin takana oleva vaalea tyttönen saattoi olla muutamia vuosia vanhempi kuin Barbro. Hän näytti itkettyneeltä, mutta vaikka silmät ja sievä nenä olivat punehtuneet ja turvoksissa, tunsi Barbro saaristossa vietettyjen kesien aikuisen leikkitoverinsa, kalastajaperheen Olenan, joka oli opettanut Bertingin tyttöjä soutamaan ja perää pitämään. He olivat olleet mainion hyviä ystäviä, ja Barbro paistoi kuin aurinko, kun hän huuhahti:

»Päivää, Olena! Kah, täälläkö sinä olet! Tunnet kai minut?»

»Tokihan minä Babin tunnen — neiti Barbron, piti sanomani.»

»Älä viitsi olla olevinasi — Babihan minä olen sinulle. Oletko täällä?»

»Olen, aamusta iltaan.»

»Saatko syödä makeisia niin paljon kuin mielesi tekee?»

»En tiedä. En välitä mokomasta roskasta. Minun on vain ikävä — ja pahinta on sunnuntaisin, kun aurinko paistaa. Silloin mieli palaa saaristoon ihan menehtyäkseen. Mutta mihinkäs tästä joutaa? Yhden aikaan on tultava ja oltava kello kymmeneen asti.» Olenalla oli ilmeisesti tarve saada keventää sydäntään, sillä vedettyään välillä henkeä hän jatkoi yhtä kyytiä. »Sain luvan matkustaa kotiin huomenna, ja eräs tuttava tyttö lupasi tulla tänne minun sijaani, mutta näkyy narranneen, ja nyt en pääse mihinkään, vaikka siellä on kotona häät ja kaikki.»

»Pitääkö sinun avata ja sulkea puoti ja ottaa myös kassa huostaasi?»

»Ei, sen tekee rouva itse. Hän on kerrassaan kiltti ja kunnon ihminen, mutta ei anna ollenkaan vapautta. Ja kun juuri se Kalle pitää huomenna häitään. Hän on komein kaikista veljeksistä, sillä hän on viinuri ja hänellä on niin hieno käytös, kun hän sanoo 'olkaa niin hyvä'. Hän ottaa Nilssonin Karinin. Morsiamella on kruunu ja se tanssitaan pois.»

Barbro tiesi hyvin, että Nilssonin Karin oli kalastajanaapurin tytär saaristosta ja että heillä oli pulska, äsken rakennettu tupa. Niin että häistä lupasi tulla komeat. Turvonneiden silmäluomien alta kiiluivat ja välkkyivät Olenan silmät kuin kiilloitetut tinanapit, kun hän kuvitteli kaikkea komeutta.

Barbro oli ottanut kaksi leivosta lautaselle ja pistänyt ne myös poskeensa. Nyt hän löi pontevasti lusikalla lautasen pohjaan, niinkuin se olisi ollut kilpi, ja sanoi:

»Sinä pääset Kallen häihin, Olena.»

»Millä ihmeellä? Ei, kiitos kaunis.»

»Ja valkeat sormikkaat saat käsiisi. Saat leikata ne auki kämmenpuolelta, jos ovat ahtaat, ei se näy. Ja sinisen nauhan tukkaan ja pitsikauluksen. Mitäs siihen sanot?»

»Niin, mutta ystävä rakas, en minä sinne pääse sittenkään.»

»Ei hätä tämän näköinen, Olena. Tunnen erään luotettavan henkilön, joka on valmis olemaan täällä huomenna sinun sijastasi.»

»Kuka hän on?»

Barbro osoitti riemastuneena itseään.

»Siitä ei tule kerrassaan mitään», huudahti Olena hämillään.

»Mikäs sinun oikean sijaisesi nimi on?»

»Gladys Svensson.»

»Herrasnimi! Tässä näet siis yhden päivän Gladys Svenssonin. Onko rouva hyväksynyt minut — Gladys Svenssonin?»

»On kyllä, sillä Gladys on palvellut viisi vuotta sisarensa puodissa Ulricehamnissa, vaikka rouva ei vielä ole häntä nähnytkään; Gladys on ollut täällä kaupungissa ainoastaan pyhäiseen aikaan.»

»Sehän sopii mainiosti, mutta sinä et saa hiiskahtaakaan rouvalle, Olena!»

»Niin, mutta — sittenkään ei —»

»Älä lörpöttele! Opetä vain minua! Harjoitellaan tänä iltana. Minulla on kieltämättä

varsin monivuotinen ja — jokapäiväinen kokemus sokerileipureista, niin että siitäkin näkee, ettei ole pahaa, jossa ei olisi jotakin hyvääkin.»

Barbro oli tavattoman ihastuksissaan näin odottamattomasta yksitoikkoisuuden keskeytyksestä. Hän ei ollut peloissaan, että joku hänen tuttavistaan kävisi puodissa ja tuntisi hänet. Useimmat olivat matkoilla, ja muuten hän saattoi olla vakuutettu siitä, ettei kukaan kaupungin herraspomoista käy pienessä nurkkapuodissa sunnuntaina ostamassa mitään.

Tästä varmuudesta huolimatta oli tietysti erinomaisen jännittävää astua tiskin taakse ja olla Barbro Bertingin sijasta Gladys Svensson Ulricehamnista. Hän melkein jo katui kauppojaan, kun hän sunnuntaina iltapäivällä seisoi yksinään pienessä puodissa, missä karamellit uneliaina kököttivät purkeissaan, leivokset laiskoina lojuivat alustoillaan, sähkölamput paloivat puolitorkkuksissa ja kassakone sai nauttia melkein häiritsemätöntä sunnuntailepoa.

Kokonainen katras pikkupoikia ryntäsi puotiin. Kaikilla oli tohiseva nuha, ja pienin punatukkainen solkkasi omasta ja toveriensa puolesta:

»Taitko viijellä äylillä paakeltiinimuluja?»

Barbro tirkisti ihmeissään. Myytiinkö murujakin? Sitä hän ei ollut tullut milloinkaan huomanneeksi, mutta äkkiä hän muisti nähneensä, että neidit olivat täyttäneet paperituutteja jollakin, mitä he olivat ottaneet erästä isosta laatikosta.

Hän etsi ja löysi, kaatoi pussillisen kukkuroiden ja sai palkaksi anteliaisuudestaan epäilevän kysymyksen:

»Onk ne oikeita muluja?»

»Tietysti», selitti Barbro reippaasti, »ja kun nyt on sunnuntai, niin saa jokainen teistä piparakun kaupantekiäisiksi. Montako teitä on — yksi, kaksi, kolme, neljä, viisi.»

»Minulla on titko ulkona» piipitti punatukkainen, »ja hänellä on kakti telkkua.»

»Kokonaiset sukulaiskestit», nauroi Barbro. »Tässä on, mutta nyt hyvästi äläkä yllytä tänne toverejasi, sillä piparikakkuja en enää anna.»

Rehvanat ryntäävät ulos. Ovessa kysäisi viimeinen merkitsevästi:

»Onk' neiti nyt aina täällä?»

»En ole, ainoastaan tänään.»

Taas pitkä väliaika. Sitten tuli kaksi tirs-kuvaa ryökkinänalkua, jotka halusivat syödä torttuja. He olivat niin iljettävän nenäkkäitä ja olevinaan, että Barbro toivoi heidän menevän sinne missä pippuri kasvaa, ja he puhuttelivatkin häntä häikäilemättömän rehentelevästi:

»Eikö teillä muita torttuja olekaan? Nämä ovat kuin pohjanahkaa.»

»Antakaa meille samppanjamehua, mutta älkää lämmittäkö sitä hellalla!»

Ja he antoivat kymmenen äyriä juomarahaa! Tällainen tapaus ei ollut johtunut Barbron mieleen. Kun hän näki pienen lantin kiiltävän tarjottimella, rupesi häntä äkkiä itkettämään. Luulivatko he, että hän on tavallinen —?

Hän nakkasi päänsä taaksepäin ja näki silloin vihaa kiehuvan koko minänsä suuresta kuvastimesta. Hän oli vetauttanut kiharaisen tukkansa niin tasaiseksi, että oikein kiristi, ja hankkinut vartavasten kovan kiiltokauluksen ja kra-

vatin avokaulan sijaan, kuten hänellä tavallisesti oli. Hänestä itsestään oli tuntunut tällä tavoin pukeutuessaan, että hän oli Kristina Petterssonin, keittäjäntären sisarentyttären, näköinen. Barbro Berting ei ollut tämän näköinen.

»Noo», sanoi hän nyökäten, »mitäs turhia harmittelemaan!» Pienet, välkehtivät kasvot hymyilivät valoisasti ja veitikkamaisesti. »Neiti ei saa olla liian kopea, kuuletko!»

Aika hankalaa oli ollut päästä karkaamaan kotoa. Hän oli sanonut tädille menevänsä aamupäivällä käymään »nannan», heidän entisen lapsenhoitajattarensa luona ja sitten ehkä Märta Ingelsenin, entisen koulutoverinsa luona.

Nannan luona hän oli istunut vähän aikaa ja sitten soittanut kotiin. Täti itse ei onneksi voinut tulla puhelimeen, sillä hän oli vuoteessa. Ja silloin Barbro sanoi aivan koppavasti: »Sano-kaa Ulla-tädille terveisiä, etten tule kotiin ennen puolta kymmentä». Yhdeksän aikaan oli puodin omistajattaren määrä tulla hänen sijaansa.

Kolme rouvaa pyörähti puotiin ja tilasi kahvia. Ahtaassa, pimeässä keittiössä kalisutteli palvelijatar toimeliaasti kuppeja ja lusikoita.

Barbro toi tarjottimen ja niiasi:

»Olkaa niin hyvät!»

Nyt hän näytteli osaansa, niinkuin kaupungin hienoissa kahviloissa tehtiin.

»Hyväinen aika, kuinka vähän kahvia ja niin huonoa», päivitteli lihavampi rouva nyreissänsä.

»Parasta lajia!» Barbron ääni oli vakuuttava.

»Niinhän ne aina kehuvat. Emmekö saa lisää sokeria?»

»Pala henkeen, se on määrä. Saako olla enemmän leipää?»

Hohoo, nythän se luistaa mainiosti, ajatteli Barbro ja napsautti näppiään mielissään.

— Kun rouvat olivat parhaiksi ehtineet lähteä, avautui ovi uudelleen, ja eräs nuori mies astui ravakasti sisään. Hän katseli tutkivasti karamellimaljakkoja. Suu! Nenä! Tukka! — Tuo oli hän, ylioppilas, hänen tunturiseikkailunsa — Sonjan hakkailija Uno Freide, sillä Barbro oli varma, että tämä Uno ja hänen »seikkailunsa» oli sama henkilö.

— Tunteneeko hän minua? — Barbro muististi suunsa ja muutti äänensä sorahtavaksi ja jokapäiväiseksi:

»Mitäs saisi olla?»

Nuori mies ei olisi ehkä kiinnittänyt häneen mitään huomiota, jos hän olisi puhunut luonnollisesti. Mutta nyt hän luuli, että Barbron puhe-elimissä oli jokin surkea vika, ja katsoi häneen ystävällisen säälivästi.

»Totisesti», virkkoi ylioppilas yht'äkkiä, »tehän olette . . . ei, se ei ole mahdollista», korjasi hän matalalla äänellä. »Saanko neljänneskilon karamelleja.»

Barbro taivutti päänsä kumaraan. Miksi häntä hymyilytti? Hän ei v o i n u t olla hymyilemättä, sillä hän ilostui siitä, että ylioppilas oli tuntenut hänet. Tämä oli siis varmasti ajatellut häntä! Barbro ei ollut saanut elämässään kovinkaan paljon huomaavaisuutta osakseen. Hän säteili sekä sisäisesti että ulkonaisesti heti, kun ihmiset erikoisesti huomasivat hänet.

»Anteeksi», sanoi ylioppilas kohteliaasti, »neiti on ihmeellisesti erään nuoren naisen näköinen, jonka kerran kohtasin tuntureilla».

»En oo siellä käynyt», sanoi Barbro päätään ravistaen, mutta valhe kirpaisi hänen hienotunteisuuttaan. Hän kärsi aina valheesta, vaikka hänen vilkkautensa usein aiheutti, että niitä loikki esiin kuin sammakoita ilkeän satuprinssin suusta,

Äkkiä hän katsoi suoraan ylioppilaan tummiin, kysyviin silmiin ja sanoi omalla äänellään:

»Minä vain narrasin, olen kyllä ollut siellä.»

»Olemmeko siis tavanneet toisemme — tehän se näytitte minulle tien kylään.»

»Minä.»

»Mutta kuinka ihmeessä te olette täällä?»

»Olen sijaisena.»

»Te —! Anteeksi, tehän olette neiti Berting.»

»Enpäs», väitti Barbro iloisesti, »Gladys Svensson — Gladys Svensson Ulricehamnista».

Tätä salakähmäisyyttä hän ei voinut kieltää itseltään. Häntä huvitti sanomattomasti nähdä ylioppilaan noloja, hämmentyneitä kasvoja, ja hän ajatteli: — Ähä, siinä palkka sähkösanomastasi, jehu. Tahdoit saattaa minut uteliaaksi, mutta minä panenkin sinun pääsi pyörälle. —

»Vai niin», sanoi ylioppilas pitkäveteisesti, »sitten olen kokonaan erehtynyt. Ette kai satu tietämään, kuka neiti Barbro Berting on?»

»Tiedän kyllä.»

»Ettekö ole ihmeesti hänen näköisensä?»

»Niinkuin marja.»

Barbron punainen, nuori suu hymyili terveiden, valkoisten hampaiden raosta.

Ylioppilas maksoi — perin hitaasti, otti pussin ja sanoi epäröiden:

»Eikö neiti ole vapaa joskus iltapäivällä? Voisimmehan tavata luistinradalla.»

»Minun on hyvin vaikea lähteä mihinkään sairaan tädin luota. Hän tahtoo, että istun aina hänen luonaan.»

»Vai niin», sanoi ylioppilas alakuloisesti »sepä vahinko. Oletteko täällä kaikki päivät?»

»En, ainoastaan tänään, Olena Petterssonin, lapsuudenystäväni sijaisena.»

»Ettekö tahdo — tahdo antaa minulle osoitettanne?»

»En», vastasi Barbro yht'äkkiä totisena. Hänen mieleensä johtui Sonja. Tämän selän takana hän ei millään muotoa tahtonut tutustua Uno Freideen, niin hauskaa kuin se olisikin. Sonja oli sanonut, että he kaksi, Uno ja hän, pitävät toisistaan. Hän tiesi, oli hän sanonut, että Uno oli yhtä rakastunut kuin hänkin, vaikka he eivät olleet siitä puhuneet, ja että oli selvää, ettei kukaan, jonka Sonja tahtoi voittaa, voinut vastustaa häntä. Mutta olihan halpamaista, että Uno Freide piti muistakin tytöistä.

Barbro katsoi ankaran paheksuvasti »Seikkailuun».

Sitten hän käänsi nuorelle miehelle hyvin ärhäkästi selkensä ja rupesi availemaan ja sulkemaan karamellipurkkien kansia.

»Hyvästi neiti — Gladys Svensson.»

»Hyvästi.»

Merkillistä, että hän sai sanotuksi tuon sanan draamallisen jäätävästi! Hänen omaa selkäpiitään karsi kylmä, miksi ei siis Uno Freide olisi

tuntenut samaa? Hän ei tahtonut enää milloinkaan, milloinkaan tavata »Seikkailua». Tämän nimen Barbro antoi hänelle, koska Uno Freide oli Sonjan omaisuutta. Hän ei tahdo ajatella häntä, vaan karkoittaa hänet mielestäänkin — kunhan vain voisi?

*

Sen ja monta seuraavaa yötä Barbro Berting näki merkillisen omituisia unia ylioppilaasta, jolla oli tummat silmät ja roomalainen profiili. Milloin seisoj ylioppilas sen tunturin laella, jonne Barbro itse ei ollut kertaakaan päässyt, ja huusi häntä luokseen, vaikka tarkoitti Sonjaa, milloin istui pienessä sokerileipurin puodissa ja kysele Olenalta, eikö Gladys Svensson kohta palaa takaisin, mutta silloin Sonja pyrähti sisään kuin tuuliaispää ja puhalsi kaikki nurin ja lauloi kovalla äänellä sitä vanhaa, kauheaa pilkkalaulua Fredinin koulusta, minkä Barbro oli aikoinaan sepittänyt.

Se oli katkeroittanut häntä kokonaisen lukukauden, sen tähden että Sonja oli ollut petollinen, ja kuitenkin hän jumaloi Sonjaa! Sonjassa oli kaikki niin yksityiskohtaisen selvää ja kirkasta kuin kauniissa puutarhassa, jonne aurinko paistaa ja jossa linnut laulavat.

Useaan päivään ei Barbro uskaltanut mennä yksinään ulos, sillä hän pelkäsi tapaavansa »Seikkailun». Eräänä päivänä se kuitenkin tapahtui, mutta silloin Barbro livisti erääseen porttikäytävään ja sitten talon neljänteen kerrokseen; siellä hän seisoj pienessä eteisessä, jossa ilma oli sakeanaan paistuvan tuoreen sillin katkua,

mikä mahtoi käydä liian kitkeräksi sillin omistajalle itselleenkin, koska eräs ovi kumahti auki.

»Ketä etsitään?» kysyi samassa utelias ääni.

Barbro mutisi jotakin, että oli erehtynyt, ja hiipi takaisin alas. »Seikkailu» mahtoi nyt olla tiessään! Miten iloisen tuntevan näköinen tuo vekkuli olikaan ollut, kun oli tervehtinyt häntä! Näki aivan selvästi, että hänen mielensä teki sanomattoman kovasti pysähtyä juttelemaan. Barbro oli pahoillaan »Seikkailun» huikentelevaisuudesta. Hän oli muuten niin hyvän ja rehellisen näköinen, ja Barbro uskoi varmasti, että hänen kädenpuristuksensa oli luja ja voimakas.

Koko iltapäivän hän pysyi Barbron ajatusten esineenä, niin usein kuin hän sysäsikin hänet pois luotaan aivan tarpeettomana tungettelijana. Ajatusten askartelu meni kuitenkin niin pitkälle, että kun hän luki ääneen Ulla-tädille »Aron prinsessaa», sanoi hän kertomuksen sankaria Unoksi. Hän punastui niin, että veri alkoi kipunoida korvalehtien päissä, ja oikaisi erehdyksensä heti. Ulla-täti ei huomannut mitään. Hänellä oli näet tapana nukahtaa, kun joku luki hänelle ääneen.

V.

MATKA LUNDIIN.

Eräänä monista helmikuun haukottelupäivistä istui Barbro hyvin ajatuksissaan huoneessaan ja luki vielä kerran Sonjalta tullutta pitkää kirjettä. Sitä oli alettu kirjoittaa jo joulunpyhinä, mutta oli päätetty vasta kahden viikon

kuluttua, niin ylettömästi veivät huvittelut Sonjan ajan. Kirjeessäkin oli pelkästään sitä huvitusten kirjavaa karusellihyörinää, minkä hän antoi hurista ystävättärensä luettavaksi. Sanat kisailivat paperilla kuin vipajavat auringonpilkut, tanskalaisia, ranskalaisia ja ruotsalaisia lauseita oli kirjavanaan sekaisin — olihan täti Aimée Thomas ranskatar, joka oli opettanut tyttärelleen rakasta äidinkieltään — ja kaikki lauseet kertoivat samaa: Sonja oli juhlien kuningatar, Sonja huvitteli lakkaamatta ja Sonja aikoi nyt jatkaa Lundissa huolettoman nuoruutensa nautintoja. Hänen setänsä oli professorina tuossa Etelä-Ruotsin yliopistokaupungissa, piti suurta, vierasvaraista kotia, ja hänen tyttärensä oli Sonjan ikätoveri. Äiti aikoi jättää hänet sinne siksi aikaa, kun itse kävi Marseillessa. Sonjan, tuon onnensuosikin täti oli naimisissa erään rikkaan ja hienon tilanomistajan kanssa Skoonen tasangolla. Heillä ei ollut lapsia, mutta he ottavat avosylin vastaan veljentyttären ja tekevät kaikkensa hänen mielikseen. Kirje oli oikeastaan vain kylläisen itserakasta purkausta ja Barbro tunki katkerasti pettyneensä. Kahdeksannen sivun alimmassa laidassa oli sentään: »Toivon, että pääset pistäytymään Lundiin.» Mutta nämä sanat tuntuivat niin ohimennen ja välinpitämättömästi kirjoitetuilta, että ne melkein pahottivat Babin mieltä.

Isä tuli äkkiarvaamatta hänen luokseen.

»Tahdon puhua kanssasi, Babi», sanoi hän, »sinä näytät olevan mahdoton taloustoimissa, mutta johonkin sinun on tartuttava. Isoäiti lähetti juuri kirjeen ja kysyi, tahtoisitko viettää

jonkun aikaa hänen luonaan Lundissa. Kuten tiedät, asuu hän siellä talvella ja ottaa mielellään sinut luokseen. Saisit opetella kieliä.»

»Saanko minä lähteä!» Barbron ääni riemuitsi.

»Saat, koska kieltäydyit Tukholman-matkasta. Sinä olet aika tuuliviiri, rakas Barbro. Syksyllä sinun mielesi teki kovasti kotiin.»

Barbron pää vaipui alas. Hän ei uskaltanut sanoa isälle, kuinka suuri erehdys tämä äskeinen yksitoikkoinen aika oli ollut, ja kuinka toisenlaisiksi hän oli kuvitellut tyttöpäivänsä — nuo vapaat, valoisat! Hän oli unohtanut, että Bertingin talo oli harmaasta graniitista ja auringoton — ainakin hänen suhteensa.

»Isoäiti ehkä keksii jotakin, johon kelpaan», sanoi hän pitkähkön äänettömyyden perästä. Lasimaalauksen vimma oli haihtunut, ja hän tunsii olevansa onneton ajatellessaan saamattomuuttaan ja tulevaisuuttaan.

»En tahdo, että sinusta tulee mikään ammattinainen», virkkoi tukkukauppias, »mutta jotakin sinun on osattava perusteellisesti. Sitten on sinulla tämä hyvä koti, jossa kelpaa asua. En tarkoita uudenaikaista itsenäisyyttä, pääasia on, että henkinen vetelyytesi häviää, että sinusta tulee nainen, joka osaa esiintyä.»

Isä piti aina Bertingin taloa keskipisteenä. Hän kalusti kotinsa tyttärillään, mutta se tapahtui enimmäkseen ajatuksissa, sillä Birgitillä oli oma kaunis kotinsa. Elsaa hän ei saanut pakotetuksi olemaan kotikoristuksena, Barbrosta ja Ainasta ei myöskään näyttänyt tulevan sellaisia, miksi perinnäistapa vaati. Mutta isä tarcoitti hyvää, ja Barbro tunsii olevansa hyvin

kiitollinen päästessään Ulla-tädin jankutuksista. Hänen vilkas mielensä kaipasi myöskin vaihtelua, ja isoäiti ei ollut sellainen kuin muut vanhat ihmiset. Hän piti nuorten hehkuvista mielistä, helli ja ymmärsi niitä lämpimästi. Nyt oli pyydyttävä vain yhtä, ja se seikka sai Barbron kalpenemaan levottomuudesta:

»Saanko ottaa Vahdin mukaani?»

»Kyllä minun puolestani. Mutta en takaa, että isoäiti suvaitsee sitä.»

Barbro taas oli siitä aivan varma ja jo samana iltana hän haasteli Vahdille, että he kaksi taas pääsevät maailmalle.

»Mutta nyt sinusta on tullut iso poika, Vahti, ja saat ajaa koiravaunussa. Minä pistäydyn tietysti katsomassa sinua ja puhelemassa kanssasi asemilla, mutta muun ajan saat tyytyä olemaan virkaveljiesi seurassa ja sinun tulee käyttäytyä siivojen koirien tavalla.»

Barbro silitteli hyväilevästi sen valkeaa, silkinhienoa turkkia, ja Vahti katsoi älykkäästi emäntäänsä uskollisilla, välkkyvillä silmillään.

Samassa Barbro kietaisi kätensä sen kaulaan.

»Rakas pikku koirani», sanoi hän, »jospa tietäisit, kuinka merkillinen kapine sinun emäntäsi on.»

»Hau=hau», myönsi Vahti iloisesti ja nosti luottavasti käpälänsä Barbron polville.

»Taitaapa tehdä mielesi painamaan peukaloa sen asian vahvistukseksi! Niin, sinä et tiedä, kuinka vaikeaa on olla Berting ulkonaisesti eikä sisäisesti.»

Isoäiti antoi mielellään suostumuksensa Vahdin tuloon, ja kun tätä poikamiestä sitten oli eräänä harmaana maaliskuunaamuna lellitely ja pyntätty matkakuntoon, sanoi Barbro jäähyväiset Ulla-tädille ja Ainalle, minkä jälkeen hän meni vaunuun ikkunapaikalleen. Muutamat kirjat ja makeispussit, joiden joukossa oli kilo hienon hienoja karamelleja, mitkä kiitollinen Olena oli lahjoittanut, lupasivat melkoisesti lyhentää matkaa.

Barbro nyökytti päätään omaisilleen ja kuuli raollaan olevasta ikkunasta Ulla-tädin evästyksien tupruavan kuin lumihutaleet ilman halki. Valitettavasti ne haihtuivat yhtä jäljettömiin kuin lumihutaleetkin, hipaistuaan vain sivumennen hänen lämmintä, virmaa mieltään. Hän oli tänään »lentopäällään». »Nyt Babi lentää», oli siskoilla tapana sanoa, kun jokin äkillinen sattuma keskeytti lapsuuden päivien yksitoikkoisuuden ja hän jännityksestä hurjana riehui ympäri, kaatoi ja särki, mitä eteen osui, voimatta hallita huitovien käsiensä ja keikkuvien jalkojensa liikkeitä.

Ja tänä hetkenä hänen sydämensä ja ajatuksensa lensivät aavistuksen siivillä punaisten päivien riemuja kohden. Siellä on Sonja, Elsa, (vanha Hip, joksi Barbro yhä vieläkin nimitti siskoaan), Holger Boye ja monet muut, jotka hän saa tavata. Lund taisi ollakin oikeastaan vain nuorison ja ilon kaupunki. Hänellä oli mieli täynnä ihania päätöksiä huvitella aamusta iltaan. Eikä isoäiti tietystikään pane esteitä hänen tielleen.

Juna läksi liikkeelle, kulki ensin huurteisen sumukerroksen läpi ja sitten kirkasta valoisaa talvipäivää kohden. Laajat, lumipeitteiset vai-
nriot välkkyivät auringonpaisteessa, ja sinisiä savupatsaita kohosi korkealle punaisten talojen piipuista.

Barbro laittautui nurkkaansa, pisti vaaleanpunaisen silkipatjan niskan taakse, tunnusteli keveästi kampaustaan. Tuntuipa vallan uudelta ja oudolta aikaihmisiksi kammattu tukka, ja Barbron ruskeat kutrit ikävöivät uskomattomasti vapautta, sillä väliin ne irtautuivat otsalta, väliin korvilta ja hyppelivät poskille pahankurisen vallattomasti.

Valkoinen villapusero, jota somistivat leveä alhaalle laskeutuva kaulus ja iso tummansininen merimiessolmuke, oli hyvin pukeva. Pikku kädet olivat hyvin hoidetut kynnenpäitä myöten. Oi voi! Olipa ollut aika, jolloin Babi oli jyrsinyt kynsiään, että rauski, mutta se oli tietysti tapahtunut enimmäkseen uskontotunneilla neljännellä luokalla, jolloin hän istui mukavasti nurkkauksessa seinän vieressä. Hienot korkeavartiset kengät oli neiti Bertingillä, niin, koko hänen ulkonainen asunsa, johon kuului revonahkainen garnityyri ja silkkivuorinen kappi, siro kultarengas vasemmassa ranteessa ja satavuotinen timanttisormus pikku sormessa, kuvasti upēaa hyvinvointia. — Jopa siinä määrin, että eräs nuori mies, joka maleksi käytävässä, rupesi heittämään yhä piteneviä ja kirkastuvia katseita sinnepäin; mutta Barbro ei sitä huomannut. Hän luki erästä jännittävää seikkailuku-

vausta eikä nostanut katsettaan kirjasta edes silloinkaan, kun hänen kätensä ahkeraan vaelsi Olenan pussin ja hänen oman suunsa väliä. Hän oli yksinään osastossaan; oli alkuviikko ja junassa oli varsin vähän matkustajia.

Vihdoin nuori mies, välittämättä ilmoituksesta: »Naisten osasto», astui Barbron luo.

Barbro vilkaisi pikimmältään tulijaan. »Seikkailu!» — »Pam! Tuks, tuks», sanoi hänen sydämensä ja jysähti rinnan pohjaan kuin putoava kellonluoti. Hän karahti tulipunaiseksi, mutta luki innokkaasti. Seisköön vain siinä, mutta hän ei ähähdäkään. Pikainen silmäys ikkunaan. Kohta ollaan Halmstadissa. Siellä hän pistäytyy katsomaan Vahtia, ja sitten hän koi muuttaa, vaikka — — — miksi muuttaa? — Rupertella hetkinen — mitäs paha siinä on? — Hän kurkisti kysyvästi kirjaansa. Hehän voivat puhella Sonjasta — Sonjasta, josta he kumpikin tavattomasti pitivät. Äh, kuinka se mulkoili! Tiukasti!

Barbro nakkasi äkkiä niskaansa, niin että otsakiharat pyrähtivät ylös kuin pelästyneet linnut.

»Anteeksi», kumarsi samassa nuori mies, »ettekö ole neiti Svensson —»

Barbro katkaisi hänen puheensa helähtävällä naurulla:

»Gladys Svensson Ulricehamnista! En ole tänään.»

»Mutta enkö tavannut juuri teitä tuntureilla?»

»Kyllä.»

»Ja sokerileipurilla?»

»Kyllä.»

»Ettekö suvaitse selvittää salaperäisyyttänne, neiti? Saanko esitellä itseni: Freide, kandidaatti.»

»Berting, ulkoilma-pomo», tokaisi Barbro vallattomasti, »se on minun tuorein tittelini, muuten olen Bertingin huonekunnan musta lammas. Te varmaankin kunnioititte minua sähkösanomalla syyskuun kolmantenatoista päivänä, niin että kai tunnette kotini.»

»Pahastuitteko sähkösanomasta? Inga Rolander, serkkuni, sattui mainitsemaan, että te täytätte seitsemäntoista vuotta.»

»Olette keho, kun ette pannut nimeänne alle. Vaikka kyllä tiedän, miksi ette sitä tehnyt. Mutta nyt paljastan Gladys Svenssonin salaisuuden», lisäsi hän äkkiä ja taas punehtuen. — On sopimatonta ruveta heti lavertelemaan Sonjasta, ajatteli hän. — Sen tulee tapahtua hiotummin ja täysikasvuisemmin, ei noin vain päätäpahkaa. — Hän alkoi puhua vilkkaasti Olenasta ja kertoi koko sitä asiaa koskevan jutun. Lopuksi hän osoitti makeispussia ilosta säteillen: »Ja tässä näette hyveen palkan. Minä rakastan karamelleja! Oh! Ettekö tahdo maistaa?»

»Onko niitä liikenemäänkin?» ihmetteli kandidaatti leikillään. Pussi tuntui hänestä valtaavan isolta yhdelle hengelle.

»On kyllä, jollei teillä ole kovin suuret vaatimukset», nauroi Barbro.

Halmstadissa he kävivät yhdessä katsomassa Vahtia, joka pitkällä ulinalla ilmaisi surunsa, kun he poistuivat.

»Minua säärittää kovasti pikku koirani», sanoi Barbro, »mutta eihän enää ole monta tuntia jäljellä.»

»Ei, ikävä kyllä», vastasi kandidaatti, tänään
»viihdyn junassa erinomaisesti».

Barbro istahti takaisin nurkkaansa ja otti kirjansa, jota hän selaili kovakouraisesti. Vihdoin hän sanoi:

»Teistä on kai hauska jälleen tavata Sonja Thomas.»

»On kylläkin. Hän on sievä nuori nainen.»

Jännittävä seikkailukirja putosi yht'äkkiä lattialle.

»Mikä te oikeastaan olette, kandidaatti Freide?» Suuret, tummat tytönsilmät katsoivat halveksivasti ja samalla melkein tuskaisesti nuoreen mieheen. Hän ei tahtonut, että »Seikkailu» olisi kaksois-olento. Hän piti hänen leveästä otsastaan ja leveästä suustaan; hän tahtoi luottaa rehelliseen, lujaan kädenpuristukseen.

»Kuinka niin? Mitä pahaa siinä on, että neiti Thomas on mielestäni sievä? Ja sellainen hän on suuressa määrässä. Kun hän laulaa tahi näyttelee, on hän aivan vastustamatonkin. Hän tanssii ihastuttavasti ja pukeutuu kuin paras muotinukke, mutta minusta hän on liiaksi *grand dame*. Tuskin kahdeksantoistavuotias ja niin vietävän koketti.»

»Hyi, hyi!» Barbro polki jalkaa. Nyt hän oli niin vihainen, että silmät säkenöivät. »Sonja on minun kaikkein parhain ystäväni, ja te teette hävyttömästi — juuri t e — puhuessanne hänestä tuolla tavalla.»

»Siksi, että hän on teidän ystäväanne», pisteli kandidaatti.

»Eipäs, vaan siksi, että — ah, sen kai tiedätte itsekin, Uno Freide!»

Kandidaatti nauroi poikamaisesti.

»Nyt voisin maksaa teille samalla mitalla, Gladys Svensson, mutta näyttää siltä, että te haluatte hyökätä minun kimppuuni, ja minä pelkään, että tulen voitetuksi; senvuoksi lienee parasta, että tunnustan olevani keikarin ja herra luutnantti Uno Freiden yhtä vuotta nuorempi ja perin vaatimaton veli, Urban Freide, joka tutkiskelee vanhan Justitia-rouvan ryppyisiä kasvoja ja kantaäidin periaatteita ja jota sitäpaitsi huvittaa kaikki, mitä taivaan ja maan välillä on, siihen luettuna, mutta ei minään pääasiana Sonja Thomas.»

Barbro otti hyvin hitaasti kirjan lattialta. Aivan ihmeellisen vaikutuksen teki tämä selitys, joka oli ilvehtivä ja kuitenkin hyväntahtoinen. Nyt olisi kaikki voinut olla niin hyvin kuin suinkin olla voi ja hän varma siitä, ettei millään tavoin asetu Sonjan etujen tielle, mutta samassa hän yht'äkkiä häpesi äskeistä kiivauttaan ja tunsu jonkunlaista nöyryytystä. Olihan aivan luonnollista, että se, joka hänestä hiukan välitti, oli tuo »perin vaatimaton veli» eikä Sonjan ihailija. Se pisti Babin tyttöylpeyttä, sillä olihan häntä salaisesti huvittanut j u u r i se seikka, että henkilö, joka Sonjan mielestä oli kyllin arvokas mielitietyksi, oli edes rahtusen verran ajatellut häntäkin, kovaonnista Babia. Sonjan mielestä oli Uno Freidellä ollut hieman liian leveä suu. Tällä taas oli aivan liian leveä.

»Miksi olette niin hiljaa, neiti?»

»Minäkö — ei ole mitään puhumista.»

»Näyttää kuitenkin siltä, että pääanne on täynnä ajatuksia. Mitä aiotte tehdä Lundissa?»

»En mitään erikoista. Asun isoäidin luona ja luultavasti huvittelen.»

»Mainiota, että ette ole ylioppilas. Saanko ruveta oppaaksenne, näyttää teille kaupunkia ja muuta? Minulla on aina aikaa, ja hylkään mielelläni ummehtuneet kirjat.»

»Miksikä te sitten luette lakitiedettä?»

»Askarrellakseni opintojen sivussa mitä mieli tekee. Isäukko ei piittaa toivorikkaista pojistaan ja antaa heidän nauttia elämästä. Saat-tepa nähdä, että tulette hyvin usein käyttämään minun apuani, jott'ette eksyisi Lundin suurkaupungissa. Vai onko teillä muita tuttuja? — Sisarenne Elsan olen nähnyt, entä onko muita?»

»On, eräs serkku: Einar Berting, ja eräs hyvä ystävä: Holger Boye.»

»Se pyylevä skoonelainen, josta aikaa myöten kai paisuu oikeusministeri. Sillä pojalla on päätä. Me sanomme häntä *globe-trotteriksi*, kun hän on niin pyöreä ja halukas vaeltamaan. Myötäänsä hän tallustaa kartanoonsa tasangolle, jonne hänen sielunsa siemen on kylvetty ja jossa se kantaa hedelmän, kuten hän sanoo. Oletteko hyviä tuttuja? Hän ei ole puhunut teistä milloinkaan.»

»Emme ole, tapasimme toisemme oikeastaan vain eräänä keväänä. Hän on ehkä unohtanut minut.»

»Se sopii minulle», naurahti Urban Freide.

»Minusta on ikävää, kun joutuu unohdetuksi», sanoi Barbro rehellisesti. »Sonja Thomas kuuluu myös olevan Lundissa, mutta pelkään kovasti, ettei hän paljoa välitä minusta. Minä pidän hänestä hirveän paljon.»

Nyt juna pysähtyi taas eräälle asemalle, missä voitiin käydä katsomassa Vahtia, ja sitten meni nuori herrasväki ravintolavaunuun teetä juomaan. Barbrosta oli kovin juhmallista saada itse tilata ja antaa juomarahat. Hän olikin ylen runsaskätinen, ja Freide huomautti:

»Viinuri pitää teidät varmasti muistissaan omituisena naisolentona, sillä ainoastaan vanhat, rumat ja köyhät naiset antavat runsaita juomarahoja.»

Lundin asemalla olivat vastassa sekä Elsa ja Einar että Holger Boye ja isoäidin Saara, uskollinen palvelijatar vanhan kansan tapaan. Hän oli tullut Flodaan kahdentoista vuoden ikäisenä; nyt hän oli jo neljänkymmenen korvilla ja oli kuin kiinni kasvanut »Hänen armoonsa».

Barbro sanoi matkatoverilleen jäähyväiset jokseenkin hätäisesti ja pisti kätensä Elsan kainaloon.

»Kuinka hauskaa, Hip, olla täällä. Mitä teemme huomenna?»

»En jouda olemaan paljoa kanssasi, Babi. Mutta lauantaina ovat ylioppilaiden tanssiaiset, niin että voit ruveta valmistautumaan niihin. Etkö muuten aio toimittaa mitään hyödyllistä?»

»Onko isoäiti puhunut siitä?» kysyi Barbro hieman säpsähtäen ja kulki yhtä jalkaa Elsan kanssa. Heillä oli vain lyhyt matka kuljettavana. -Isoäiti asui aivan lähellä Lundagårdin puistoa ja tuomiokirkkoa.

»Ei ole, mutta minä tulin sitä ajatelleeksi.»

»Älä katko lapsen siipiä», virkkoi Holger Boye yht'äkkiä. Hän kahmaisi lunta eräältä ikkunapelliltä, puristi sen palloksi ja heitti

Barbron tukkaan. »Terve tuloa nuoruuden ja hulluuden pariin», sanoi hän, »arpa on heitetty».

»Oletko hassu, Holger», nauroi Barbro. Hän kimmahti irti nuolennopeasti, vilkaisi ympärilleen, mistä saisi vastalahjan, ja lennähti Grand Hotellin edustalla olevalle aukeamalle, missä kokosi ison kahmalollisen lunta.

Mutta pallo jäi viskaamatta, kun Elsa puutui jupakkaan. »Et kai ole enää lapsi hupakko, Babi!»

»Kuka sen tietää», ilakoi Holger Boye. »Et ole vielä päässyt koulusta, Mignon.»

»Mignon, miksi nimittelet minua sillä tavalla?»

»Meillä on aina kotitekoisia nimilappuja oman sakkimme ihmisille. Ja Mignon sopii mielestäni sinulle — miksikö, hm! Meillä on, millä mällätään, jos loppuu, niin lainataan.»

Isoäiti tarjosi kaikille nuorille tervetuliaisillalliset. Pöytä oli häikäisevän valoisa, sillä oli paljon kukkia, koko joukko hauskoja, herkullisia ruokia, hyvää viiniä ja Flodan puutarhan ihania hedelmiä.

Jäykkyys ja väkinäisyys olivat täältä tipotiessään. Kaikki puhua porisivat kilvan, ja nauru soi kuin heleä sävel. Barbro tunsii olevansa niin hyvässä vireessä, että iltaa olisi saanut hänen mielestään kestää loppumattoon. Elsa kuitenkin keskeytti ilon. Hän asui eräessä professorinperheessä eikä tahtonut tulla myöhään kotiin, kun huomenna oli työpäivä.

Ja yht'äkkiä vallitsi isoäidin salongissa hiljaisuus. Vanha rouva ja nuori tyttärentytär jäivät seisomaan sylkkäin.

»Kylläpä olen saanut odottaa pikku Babiniani! Viihdy nyt täällä oikein hyvin! Kahteen ja puoleen vuoteen en ole sinua nähnyt, lapsukaiseni. Monia toiveita ja ajatuksia on sillä aikaa ehtinyt syntyä.»

»Niin, mutta niistä ei ole mihinkään, isoäiti, ja se on pahinta.»

»Kyllä niistä jotakin tulee. Puhumme niistä myöhemmin. Ja nyt saa pikku tyttöni nukkua makeasti samassa sängyssä, jossa äitisikin nukkuu, kun hän kävi koulua täällä Lundissa. Se on ollut täällä muiden huonekalujen mukana, vaikka minä harvoin käytän tätä asuntoa. Tänä talvena se saa kuitenkin virkistyä eloon ja nuortua sinun ja Elsan tähden. Me pidämme päivälliset ja tanssiaiset, Babi.»

»Jumalallisen ihanaa, isoäiti!»

Babi hyppäsi korkealle ilmaan ihastuksesta. Eihän hän malttanut pysyä alallaan!

»Ja nyt menemme nukkumaan, lapsukaiseni. Nuku oikein makeasti!»

»Isoäiti, eikö serenaadeja pidetä enää ollenkaan?»

»Eipä juuri, Barbro; meidän aikamme ei ole romanttinen. Välistä kyllä voi sattua, että jotakuta kuuluisuutta kunnioitetaan sillä tavalla.»

»Siis ei Babia! Hyvää yötä, rakas, kulta isoäiti. Ja kiitos, kiitos, kiitos Vahdin puolesta, joka sai niin ihastuttavan vasun!»

Barbro oli sanomattoman tyytyväinen, sanomattoman hyvällä mielellä pujahtaessaan valkoiseen vuoteeseen kukikkaan brokaadi-peiton alle. Hän ajatteli, ettei täällä ole vaikeaa olla kiltti ja ystävällinen kaikille. Ja isoäiti vaati

vallan vähän, siksi oli ihmeellisen kepeää osoittaa hänelle huomaavaisuutta. Barbro kuvitelti, miten isoäiti ja hän istuvat vanhalla jakkaralla ikkunan edessä, missä isoäidin nojatuoli ja ompelupöytä olivat, ja juttelevat tuttavallisesti aivan kuin samanikäiset konsanaan.

Hän oli niin iloinen, että hänen oli vaikea saada unta, vaikka kaksi, kolme kelloa eri äänisoinnuin ilmoitti, että unen aika oli jo käsissä.

»Yks!» — Yks!» — »Yks!» takoivat ne.

VI.

ISOÄIDIN AJATUKSIA.

Sekä Barbro että Vahti heräsivät säteilevässä mielentilassa ja nauttivat yhdessä aamukahvin sängyssä. Tarjotinta tuodessaan Saara sanoi leikillään, että hänen armonsa oli vakuuttanut, ettei tällainen »pyhäpäivätapa» saa enää kertaakaan uudistua arkena. »Mutta nähkääs, neiti», lisäsi Saara nyökäten, »hänen armonsa on sellainen, että hänellä on pyhä ympärillään ja mielessään, kun muilla on arki ja aherrus».

Kun Barbro ja Vahti jäivät kahden, ryhtyi Barbro lemmikkinsä kanssa vakavaan keskusteluun:

»Kuulehan, Vahti», sanoi hän, »sinä et saa vaatia, että minä olisin sinun kanssasi täällä niin paljon kuin kotona, vaan sinun on ymmärrettävä, että minä pidän pikku hauastani, vaikka en ehdikään puuhailla kanssasi kuin vähän aikaa. Sinä olet jo iso poika etkä enää pureksi kalosseja ja hameenhelmoja. Täällä Lundissa on

sinun näytettävä, että olet sivistynyt koira, ja osoitettava sivistyksesi siten, että aina osaat tulla kotiin etkä milloinkaan eksy huonoon seuraan.»

Vahdin häntä viuhui lakkaamatta, sillä pala wiener-leipää toisensa jälkeen livahti sen terävien hampaiden välitse, ja tässä lauhkeassa mielentilassa se oli hämmästyttävän myötäsukainen.

»Nyt loppui, Vahti», sanoi Barbro viimein, »minä itse sain ainoastaan yhden rinkelin. Uskallatko väittää, etten ole hellä ja uhraavainen äiti? Jos saat vielä sokerimurun, niin olen myös heikko äiti.»

Vahti ei pannut vastaan, mutta kun se sitten huomasi, ettei muuta tarjota, hyppäsi se alas tuoilta, jolla oli istunut, ja aikoi mennä vasuunsa.

»Vahti», huusi Barbro, »muista, ettet karkaa tiehesi tänään, kun panen kaulaasi kävelysolmukkeen. Muuten näyttäisi siltä, että olet huonosti kasvatettu.»

Vahti luimisti korviaan, siristi silmiään ja nuolaisi kuonoaan. Siitä, että se rimpuilematta antaisi panna kaulaansa mokoman rasittavan koristeen, ei voinut olla puhettakaan, mutta eihän kannattanut ruveta haukkumaan emäntäänsä ennen aikojaan.

»Sinä saat tänään vaaleankeltaisen solmukkeen», lisäsi Barbro vakuuttavasti. »Mutta kylään et kanssani pääse. Kun viimeksi olit Sonja Thomasin luona, pistit poskeesi jälkiruoan, joka oli tarjoilupöydällä. Hyi, Vahti, kuinka surullisia muistoja!»

Oli luonnollista, että Barbro ensi työkseen etsi käsiinsä Sonjan. Heti aamiaisen jälkeen hän soitti ja kysyi, mihin aikaan olisi sopivinta. Sonja oli, kuten aina muulloinkin, ylettömän ystävällinen, mutta hänellä ei ollut ainoatakaan vapaata hetkeä tänään eikä huomennakaan. Ja lauantaina, ylihuomisen perästä, olivat ylioppilaiden tanssiaiset, ja silloin hänen oli autettava Ingeriä, serkkua, ja seurusteltava maalaisvieraiden kanssa, joita heille oli tulossa, mutta sunnuntaina t ä y t y y Barbron ja hänen tavata toisensa.

Barbro pani allapäin kuulotorven paikoilleen. Isoäiti katsahti häneen postinsa takaa. Hän sai joka päivä maisemakortteja ja kirjeitä kotimaasta ja ulkomailta. Floda oli koko hänen aikansa ottanut avoimin sylin vastaan melkein lukemattoman paljouden vieraita, ja vain harvat unohtivat, kuinka kuvaamattoman hauskaa oli olo siellä. Useimmat lähettivät monesti kiitollisia tervehdyksiään paikan haltijattarelle.

»Miksi näyttää siltä, kuin pikku Babi olisi pahalla mielellä?» kysyi lempeä vanha ääni.

»Kun ajattelin, että kaikilla ihmisillä on niin paljon tekemistä — paitsi minulla. Minulla on aina sietämättömän paljon aikaa.»

»Silloin on parasta karistella sitä hieman pois», naurahti isoäiti. »Käyhän istumaan, pieni ystäväni, ja puhelemaan kanssani, jos sinua haluttaa. Minun tekee mieleni pistäytyä Babin sisään ja katsoa, miltä niin kirpeän iloisen mielen sisuspuoli näyttää.»

»Isoäiti», sanoi Barbro istuutuen jakkaralle levottomasti liikehtivät sormet polvilla. »Mi-

nusta kai pitäisi tulla jotakin hyödyllistä, mutta pahinta on, ettei minulla ole oikein halua lukemiseen, ja käsityö on minusta kamalinta mitä on olemassa.»

»Entä taideveisto?»

»Ei sekään miellytä eikä sairaanhoito, vaikka se muuten onkin hienoa.»

»Pikku Barbro — sinä olet varmaankin liian lapsellinen ikäiseksesi. Ja jos sanon suoraan, niin olen sitä mieltä, että panemme tuon hyödyllisen vähäksi aikaa syrjään. Mutta sinun on aina pidettävä elämäsi omaisuutena, jota sinun itsesi on hoidettava. Sinä olet edesvastuussa kylvöstä, ja sato tuottaa sinulle iloa. Älä rupea odottamaan, että joku tai jokin muu johtaa sinut onnen temppeleihin.»

»Niin, mutta minun — —»

»Maltahan, lapsi - kulta, niin laadimme lähimmän ajan suunnitelman. Minun ajatukseni on, että rupeat käymään yleissivistävillä luennoilla ja että esimerkiksi tunnin päivässä työkentelet kirjastossa ja tarkoin ajattelet, mitä luet. Se saa olla mitä tahansa, kunhan vain tiedät, mitä luet.»

Barbro sävähti tulipunaiseksi. Hänen sormiinsa oli joutunut nenäliina, joka pyöri pyörimistään. Silmät säteilivät, mutta ne eivät katsooneet isoäitiin, vaan kauas ulos ikkunasta siniseen ilmaan.

»Isoäiti», aloitti hän hiljaa, »luuletko sittenkin — ei!»

»Mitä minä luulen?»

Ruskeakutrinen pää painui rintaa vasten, mutta kohosi uudelleen, ja pehmeä suu värisi:

»Että minusta — minustakin voi tulla oikein ihminen?»

Isoäiti ojensi hänelle molemmat kätensä. Lämmintä, säälivää hellyyttä oli tuossa liikkeessä. Hän, tuo vanhus, ymmärsi, että oli saanut hoidettavakseen ahtaassa häkissä vankina olleen metsälinnun, linnun, joka oli oppinut pitämään siipiään jonakin pahana, jonakin sellaisena, mikä oli tyypistettävä.

»Minä sanon sinulle erään asian, pikku Babi», sanoi isoäiti, »sinä tarvitset jonkun aikaa ottaaksesi selvän omasta minästäsi — ja ollaksesi sydämen pohjasta nuori. Ilo on kauneinta elämässä, mutta sitä on poimittava kuin kukkia tiepuolesta eikä viljeltävä kasvihuoneessa. Isäsi on kyllä oikeassa, että sinulla tulee olla askartelua, ja senvuoksi tuleekin luennoista täysi tosi, mutta muuten sinun on vain oltava iloinen eikä ajateltava mihin kelpaat. Elämä pitää kyllä meidät kaikki muistissaan, tyttö kulta, varustautukaamme vain tulevaisuuden varalta jollakin työaseella. Kenties sinun aseeksesi, pikku Babi, tulee kynä? Etkö ole enää sitä ajatellut?»

»En — taikka olen kyllä — toisinaan.»

»No niin, ja nyt me otamme päivän sellaisena, kun se meille tulee — ja pidämme hauskaa, Babi kulta! Elsa on harvinainen ja kunnan lukuhevonen, niin että hänestä et kai saa paljoakaan seuraa. Mutta voithan tehdä uusia tuttavuuksia. Täällä on eräs nuori tyttö, jonka nimi on Inger Thomas; olisi hauskaa, jos teistä tulisi hyvät ystävät.»

»Onko hänkin ylioppilas?»

»On — mutta en luule hänen jatkavan opintoja. Hän on joka tapauksessa vielä hyvin nuori.»

Barbrolta pääsi helpotuksen huokaus. Tuntui tavattoman hyvältä kuulla, että jonkun toisenkaan ei tarvinnut käyttää aikaansa järkevästi. Bertingin tytöt olivat saaneet kasvatuksensa kauppahuoneessa, missä jokainen teko oli ensin harkittava ja tarkistettava ja, mikäli mahdollista, saatava antamaan hyviä tuloksia. Näitä periaatteita oli onnellisesti sovellettu kolmeen tyttäreen, jotka kukin lahjojensa mukaan olivat niitä kehittäneet, mutta Barbro, hennoin, lämpimin ja hillittömin neliapilaan lehdykkä, kärsi niistä kuin liian isoista, kaikki pimittäivistä silmälapuista.

»Nyt otamme lupaa maanantaihin saakka, Barbro», sanoi isoäiti, »emmekä uudellakaan viikolla ponnistele liikaa, sillä lauantaina Barbro Berting saa päivälliset tanssien kera. Monia pareja ei tule, mutta jos teitä on kymmenen, kaksitoista nuorta, niin luulen sen riittävän.»

»Kyllä, kiitos, rakas isoäiti.»

Barbro kavahti jakkaraltaan syleilemään vanhusta. Samassa ilmestyi Saara ilmoittamaan kandidaatti Boyen.

»Pyydä hänet sisään ja toimita meille vähän aamupäiväteetä, Saara», kehoitti hänen armonsa.

Huoneeseen astui lyhytvartaloinen, jätterä nuori herra, jonka pyöreät kasvot olivat iloiset ja raikkaat, silmät kirkkaat ja älykkäät ja otsa harvinaisen kaunis. Hänen esiintymisensä oli arvokkuuden ja pyörähtelevän vilkkauden väli-muoto.

Hän suuteli isoäidin kättä ja kiitti eilisillasta.

Sitten hän tervehti toverillisesti Barbroa ja kysyi, eikä häntä haluttanut lähteä ulos katselemaan kaupunkia. Olisi näet viisainta, että Barbro ensi töikseen ahmisi tuomiokirkon tornin ja holvien nähtävyydet. Jos hän ehtisi käydä Tegnérin talossa, olisi se hyvä teko, sillä tuon kultakiharaisen runoilijan asuntoa oli ruvettu arveluttavasti lyömään laimin.

»Minulla on toinenkin asia», lisäsi Holger leveällä skoonelaisella tasankomurteellaan, »tahdotko ruveta daamikseni lauontain tanssiaisiin? Minä tanssin kuin enkeli, vaikka olen kerän näköinen. En ole unohtanut ensi kohtaustamme siinä tanssinäytöksessä, jolloin sinä et suvainnut minua pariksesi lihavuuteni tähden, enkä nytkään uskalla tosissani väittää, että se on vähentynyt, mutta ehkä sinä tällä kertaa voit tehdä välttämättömyydestä hyveen ja käyttää minua ponnaudslautana, jolta on hyvä hypätä yliopistoelämän huvimaailmaan.»

»Hieno puhe», nauroi Barbro, »paljon kiitoksia muuten. Olen erittäin iloinen, kun pääsen oikeihin tanssiaisiin. Niissä en ole käynyt milloinkaan. Viime jouluna kuoli eräs isän serkku ja vaikk'emme olleet nähneet häntä kertaakaan, emme kuitenkaan saaneet käydä suurissa tilaisuuksissa, ja kuusi viikkoa meidän piti käydä surupuvussa. Olin juuri päässyt tuosta kurjuudesta, kun lähdin tänne. Isoäiti —» Hänen vilkkaat kasvonsa kävivät huolestuneiksi.

»Mitä, Babi?»

»Minulla ei ole minkäänlaista tanssiaispukua. Ulla-täti sanoi, että jos ehkä sellaisen tarvitsisin, niin voisi isoäiti auttaa minua hankki-

maan sen. Mutta mitäs nyt kahdessa päivässä ehtii?»

»Kyllä, Babi kulta, kyllä siitä selvitään. Nyt juomme teetä. Kandidaatti halunnee myös kupillisen? Sitten menette ulos katselemaan kaupunkia. Kunhan tulet kotiin kello neljäksi, tyttöseni, niin se riittää.»

Saara toi tarjottimen ja joukon jatkoksi — Urban Freiden. »Täällä tulee yksi kandidaatti lisää», myhähti hän hyväntahtoisesti.

Barbro sävähti kuumaksi aivan korvalehtiä myöten ihastuksesta, että kokonaista kaksi ylioppilasta tuli tervehtimään jo hänen ollessaan ensimmäistä päivää Lundissa. Ilo kuohui kuin kukka päiväpaisteessa.

Kandidaatti Freide tuli myöskin pyytämään häntä tanssiaisiin. Ja jos vain joku muu kuin pyylevä Holger olisi tullut aikaisemmin, olisi Barbron ylpeys viettänyt loistavaa riemujuhlaa. Mutta nyt hän sanoi verrattain lauhkeasti, että kandidaatti Boye oli jo hänet pyytänyt.

»Ehkä sinä tälläkin kerralla haluat, että minä väistyn solakamman tieltä?» kysyi Holger Boye ivallisesti, mutta hänen harmaiden silmiensä katse ei puhunut pilaa. Se kiintyi Barbroon tutkivan totisena.

»En suinkaan», vastasi Barbro nopeasti, »minusta on hyvin hauskaa päästä tanssiaisiin, niin että mielestäni on samantekevää —» Ai, nyt meni hullusti! Hän korjasi heti sanansa: — »Sinä olet aina ollut kiltti minua kohtaan, Holger», lisäsi hän anteeksipyytäen.

Isoäiti virkkoi:

»Ettekö te, kandidaatti Boye, kerran antanut pikku Babilleni kompassia?»

»Kyllä», vastasi Holger kumartaen, »kun tiesin naisen tarvitsevan varmaa opastusta».

»Minullapa se on vielä tallella», huomautti Babi. »Norrlannissa minulla oli siitä paljon hyötyä.»

»Mutta tässä Lundissa te saatte eläviä kompasseja», lupasi Freide.

»Tosiaankin, hyvähän se on, kandidaatti», sanoi isoäiti ystävällisesti, »jos ne ovat koeteltuja».

Vähän ajan kuluttua, kun nuoret nousivat lähteäkseen, pyysi hänen armonsä Holger Boyea jäämään hetkeksi luokseen ja katsoi häneen syvin silmin:

»Minusta tuntuu, että sekä te että kompassinne voitte näyttää pikku Babilleni oikean suunnan», sanoi hän, »ja olen iloinen, jos voitte olla hänen uskollisena ja hyvänä toverinaan, niin kauan kuin hän viipyy Lundissa. Hän on vielä aivan lapsi seitsemästätoista ikävuodestaan huolimatta ja tarvitsee vakavaa tukea läikkyvälle luonteelleen. Voihan näet olla mahdollista, että tuollainen kokematon tulisielu leimahtaa sekä hyvälle että pahalle, mutta minä olen teille kiittollinen, jos otatte vähän hoivataksenne häntä — toverina ja ystävänä.»

»Aivan mielelläni», vastasi Holger yksinkertaisesti; »hän ei ole ensinkään niin juonikas, että hänen kanssaan olisi vaikea tulla toimeen».

Kun Barbro kulki kevättalven häikäisevän valkeassa päiväpaisteessa Lundagårdin puiston halki kahden kavaljeerinsa välissä, vaaleankel-

taisella silkkisolmukkeella koristettu Vahti perässään, teki hänen mielensä tavata Sonja. Hipsisko ei välittäisi tuon taivaallista hänen saatueestaan, sen hän hyvin tiesi ja tunsi, eikä hän siskoaan nyt juuri kaivannutkaan. Säteilevä sää väreilevine kevään aavistuksineen, punertavine puunrunkoineen, loitolta kuuluvine linnunsiipien-suhinoineen ja kaikilta katoilta sulavine lumineen oli houkutellut opiskelevan nuorison ulos kirjojensa äärestä. Nuorta väkeä, nuoria kasvoja vilisi kaikkialla. Monet uteliaat silmät katsoivat kysyvinä, ken oli tuo tummansininen, outo tyttö, jolla oli mukana valkoinen koira, ja Barbrosta tuntui, ettei maailma ollut vielä milloinkaan ollut niin nuorekas.

Hän ja hänen kavaljeerinsa juttelivat herkeämättä. Käynti tuomiokirkossa tapahtui verrattain hätäisesti, sillä päivänvalo oli niin väkevä, että se pakotti heidät kohta takaisin nykyisyyteen. Mutta Barbro mielistyi heti alttariholviin, missä oli paljon kiveen piirrettyjä legendoja. Rouva Gjörwel Ulfstandin ja tämän puolison hautakiveä katsellessa tulvahti hänen mielikuvitukseensa voimakkaan, verevän sukutarun täyteläinen tunnelma ja tuon merkillisen kairon satueläimet kertoivat hänelle jännittäviä taruja.

Mutta Finn-jättiläisestä, joka syleilee patsastaan, hän ei välittänyt. Hän ei uskaltanut sitä sanoa, mutta hänestä tuntui, että jättiläinen oli kuin tyhmä nauru keskellä kaikkea tätä syvää, salaperäistä vakavuutta. Hän oli kuvitellut jättiläistä toisenlaiseksi, holveja hallitsevaksi sankariksi.

Vahti oli jätetty ulos muutamien lapsien hoitettavaksi, mutta nähtävästi oli heillä ollut aika työ pitää aisoissa lappalaisnuorukaista, sillä sekä lapset että Vahti näyttivät hyvin kärsimättömiltä, kun kolmikko tuli kirkosta, ja Vahti ryöpsähti villinä jälleennäkemisen ilosta päin Barbroa. Mutta emäntä ei ollut oikein armollinen, sillä Vahdin kypälistä jäi suuria, märkiä likäläiskiä hänen kävelypukuunsa. Nyt hän ei totta totisesti voinutkaan enää kulkea iloisen ja terhakan näköisenä. Koko etupuoli oli täynnä paksuja likatahroja. Hänen täytyi koettaa päästä kotiin niin huomaamatta kuin mahdollista.

»On kai täällä syrjäkatuja?» kysyi Barbro surullisesti. Holger lohdutti häntä sanoen, että liike käy keskikaupungilla ja että he menevät juuri Söder-kadun poikki, kun Sonja tuli häntä vastaan harmaassa sametissa kahden hienon nuoren tytön kanssa.

»Päivää, pikku Barbro kulta», huusi Sonja, »mutta *chère amie*, oletko kaatunut?»

»En, Vahtihan se hyppäsi minua vasten», sanoi Barbro hirveän nolona. Kamalaa tulla esitellyksi tämän näköisenä!

»Ja sentähden saat suoda anteeksi, ettemme voi jäädä tähän näytteille», ehätti Holger selittämään nostettuaan kohteliaasti lakkiaan. »Tule, Barbro! *Au revoir, Regina lundensis!*»

Barbro nyökkäsi ja hyppäsi pitkän askeleen ehtiäkseen Holgerin perästä, joka jo pyöri edelleen. Freide sitävastoin, joka tunsu toiset tytöt, ei huomannut äkillistä lähtöä, vaan jäi heidän kanssaan haastelemaan.

»Sinä olet aina niin kiltti, Holger», sanoi Barbro, kun he kulkivat hiljaista katuja. »Luuletko, että he nauravat minulle?»

»Ehkä, mutta mitäs siitä?»

»Se on ilkeää.» Hän katsoi ympärilleen. »Kandidaatti Freide meni varmaankin heidän kanssaan.»

»Luultavasti. Kuulehan, Mignon, älä viitsi ruveta kiemailemaan ja poikailemaan heti. Se ei sinua pue.»

»Mitä sinä tarkoitat?»

»Sitä, että sinä vähän — etkä muuten niinkään vähän — mielistelit veli Urbania. Hänellä ja hänen veljellään on kokonainen liuta tyttö-tuttavia, joita he hakkailevat kuin parhaat taiturit. Ja sitten vielä yksi asia — et saa suuttua, jos sanon sen suoraan — älä pyri sellaiseksi kuin kaikki muut ovat. Sinähän olet kuitenkin Barbro Berting, kunnan tyttö etkä mikään kana.»

Siihen Barbro ei voinut vastata mitään. Hän kohensi kuitenkin asiaa omalla tavallaan ja sanoi hieman jyrkästi:

»Minäpä rupean käymään luennoilla.»

»Vai niin, siinä ei ole mitään pahaa, kunhan vain voit sulattaa opin.»

Nyt Barbro pysähtyi likatahroista välittämättä.

»Luuletko, että minä olen tyhmä?»

»En, sitä en luule.»

»No, miksi sitten sanot — —?»

»Luentojen laita on sama kuin uimisen. Vasta sitten, kun on tarpeeksi kauan ponnistellut voidakseen vaivatta päästä eteenpäin, käsittää miten ihanaa tuo liikunto todellakin on. Täytyy

tuntea olevansa jonkun verran perehtynyt tieteen elämänveteen voidakseen siitä nauttia.»

»Pitääkö minun sitten jättää silleen?»

»Ei, mutta älä luule, ettei tarvitse muuta kuin 'käydä luennoilla'. Yhtä ja toista voit esimerkiksi kysyä minulta, ja onhan sinulla sitten Elsa ja Einar; heillä on oikeat uimaotteet. Kas niin, hyvästi nyt! Me kai tapaamme ainakin kerran päivässä kadulla — niin tehdään täällä — mutta jollemme sattuisi tapaamaan, niin ole kiltti ja odota minua kello seitsemän lauantaina. Silloin tulen sinua hakemaan.»

Sillä aikaa kun Barbro oli ulkona, tarkasti isoäiti Barbron pukuvaraston, jonka Saara oli järjestänyt. Niistä puvuista, jotka hän oli saanut matkaansa, kävi liiankin selvästi ilmi, että ne olivat ommellut vanhan neidin ohjeiden mukaan. Ne olivat kovin puisevia ja mauttomia, kaikki erittäin vankkatekoisia, ja isoäiti tahtoi, että Babin tuli osata antaa arvoa kauneudelle myöskin puvuissa; sentähden hän päätti heti hankkia muutamia uusia pukuja. August ja Ulla manatkoot sitten hänen turhamaisuuttaan; nyt oli lapsi hänen luonaan, ja hän tahtoi tehdä nämä kuukaudet hedelmällisen kukoistaviksi Barbron elämässä, kun kaikki oli kaunista ja lupavaa.

Saman päivän iltapuolella isoäiti ja Barbro matkustivat Kööpenhaminaan lauantaihin saakka, ja kumpikin oli yhtä lapsellisen huvitettu ostellessaan suurista kauppahuoneista vaaleita, keveitä pukuja, hienoja jalkineita, silkkisukkia ja sormikkaita.

Myöskin viuhkan isoäiti osti, mutta se oli antiikkinen ja ollut aikoinaan erään rokoko-kauden huomatuksen hovinaisen omaisuutta. Sen norsunluisilla lehdillä oli helein värein maalattu kevätmäisä. Helakkakukkaisten puiden alla kulki valkopukuinen, haaveileva tyttö. Siniessä ilmassa näkyi joutsenia. Toiselle puolelle oli taiteilija sirotellut vuokkoja ja lemmikkejä.

Barbro ei ollut milloinkaan uskonut voivansa tuntea itseänsä niin onnelliseksi, ettei uni otanut tullakseen, mutta näinä iltoina tapahtui, että hänen oli sanomattoman vaikea erota päivän iloisista muistoista. Eikä hän ollut milloinkaan kuvitellut, että pukujen ostaminen tuottaisi iloa, ihan oikein sellaista iloa, että joka esineen voi ottaa syliin ja odottaa siltä elävää vastausta. Aivan kuin joku olisi lukenut runon tahi sadun. —

Sunnuntaina tanssiaisten jälkeen Barbro kirjoitti päiväkirjaansa:

»Lundissa maaliskuun 8 p. Lund on ehdottomasti maailman hauskin kaupunki, enkä minä voi milloinkaan unohtaa, kuinka rajattoman hauskaa minulla oli eilen. E i m i k ä ä n käynyt hullusti. En tehnyt ainoatakaan mainittavaa tyhmyyttä. Sonja sanoi, että kaikki pitivät minua hilpeän ja hauskan näköisenä. Hän itse oli aivan ihastuttava. En milloinkaan ole nähnyt mitään niin viehättävää. Ja Inger Thomasista minä pidän jo hyvin paljon. Hänessä on jotakin erikoista. Hän välittää varsin vähän omasta minästään. En nähnyt hänen peilailevan kertaakaan enkä kohentelevan kampaus-

taan. Hän on sellainen tyttö, josta Holger Boye pitää, luonnollinen ja sukkela ja varmaankin myös hyväsydäminen. Häpeä sanoa, mutta minusta tuntui nololta, kun Holger astua lylleröi rinnallani sisään. Joka tapauksessa hän tanssii erinomaisesti. Ja sisäisesti hän on kookas mies. Urban Freiden kanssa tanssin kaksi tanssia. Hänellä on todellakin uskomattoman paljon tyttötuttavia. Ei ole yhtä helppoa puhella 'Seikkailun' kuin Holgerin kanssa — mutta —»

Barbro ei lopettanut tätä lausetta päiväkirjassa enemmän kuin ajatuksissaankaan. Hänestä tuntui, että siitä kehittyy jonkunlainen tunnustus, ja vertailuhan oli aivan tarpeetonta.

Isoäidillä oli vielä eräs ajatus, jonka hän tahtoi toteuttaa huvittaakseen pikku tyttöään, ja hän kääntyi senvuoksi luottavaisesti Holger Boyen puoleen.

»Te tunnutte varsin älykkäältä, herra kandidaatti», sanoi hän eräässä lyhyessä kahdenkeskisessä kohtauksessa, »ja melkoista kokeneemalta ja vakavammalta kuin iästänne voi päätää».

»Niin, minun ruumiini muodostuminen Diogeneen tynnyriksi on pakottanut niin sanotun sielun sopeutumaan asuntosuhteiden mukaan», selitti Holger. »Halutaanko minun henkistä *pondustani* käyttää johonkin?»

»Aivan niin, kandidaatti, minun vanhaan sydämeeni on nykyään kätkeytynyt ikäänkuin pieni tytön sydän ja minä toivon hartaasti, että se oikein saisi sykähdellä elämänhalua ja iloa. Barbro — minä tarkoitan tietysti häntä — tuntuu hieman saamattomalta ja tahtoisinpa sanoa

tyhmän ujolta teikälaisten nuorten parissa. Hän ei voi unohtaa olevansa Bertingin perheen surunlapsi, joka aina kompastuu milloin mihinkin. Saattaahan tapahtua, että tuo arkuus haihtuu ajan oloa, mutta tyttövuodet ovat täysi-ikäisestä naisesta ihanin muisto, jos ne vain ovat olleet värikkäät, ja — sitten on asia niin, että Barbro kaipaa valoisia ja lämpimiä vaikutelmia. Luulen, että hän kerran antaa ne takaisin —»

»Kirjailijattarena?»

»Niin, juuri niin. Mutta hän on vielä aivan kehittymätön ja kokematon. Enkä minä halua sulloa häneen tietoja. Tahdon vain suojella häntä väärään suunnatun lapsuuden seurauksilta. Ja nyt asiaan! Olen ajatellut, että te ehkä voisitte auttaa minua pienen näytelmäseuran kokoonpanossa. Harjoitusten aikana saisi varpusparkani sitten tutustua nuoriin; se kehittäisi häntä.»

»Minä puolestani sovellun ainoastaan Falstafiksi tahi vielä paremmin Hanswurstiksi, mutta muuten minusta on hauska olla mukana.»

»Tehän kuulutte olevan ylioppilaskunnan paras barytoni. Onhan se mainio vetovoima. Ja jos me sitäpaitsi nimitämme teidät teatterin johtajaksi —»

»Paljon kiitoksia! Varmasti lupaan tehdä kaikki, jotta Barbrolla olisi hauskaa. Neuvottelen jo — tänään parin tunnetun lystimestarin kanssa. Urban ja Uno Freide ovat kai itseoikeutettuja?»

»Ky-yllä», virkkoi isoäiti hidastellen ja lisäsi: »tulee oppia tuntemaan erilaisia luonteita. Me ihmisethän olemme suurta mosaiikkia.»

VII.

TANSSIAISPÄIVÄLLISET.

Kuinka paljon valoa, kuinka paljon kukkia ja kuinka kuvaamattoman juhlallista olikaan isoäidin asunnossa tänä rumana maaliskuun iltana! Vanhat huonekalut aivan kuin myhäilivät tyytyväisyydestä seisoessaan turvassa ja lämpimässä, ja sohvien vaalea silkkihipiä kiiksi kilpaa pöytien ja piironkien etelämäisen mahongin kanssa.

»Emäntä on kuitenkin kaikista suloisin ja herttaisin», sanoi Barbro ja suuteli isoäitiä poskelle. Bertingin tyttö oli pukeutunut kööpenhaminalaiseen juhlapukuun. Se oli vaaleaa, kukikasta musliinia, kaulaurros pyöreä, puhkahihat lyhyet. Leveä, vaaleanpunainen silkki-vyöhikkö sopi hänen hoikkaan vartaloonsa. Vallattomat kiharat olivat saaneet tyytyä oikenemaan kahdeksi Margareta-palmikoksi, mutta niskassa ja ohimoilla ne pitivät ilvehtivää kurkistuspeliään. Kalpeahko ja hieman laihaposkinen Barbro vieläkin oli, eivätkä hänen liikkeensä olleet niin viehkeän tasaisia kuin Sonjan ja Elsan. Hän ei myöskään ollut kaunis, lukuunottamatta silmiä ja suuta, mutta hänen vilkkautensa vaikutti puoleensavetävästi. Jos hän istui hämillään, jäykkänä ja ääneti, saattoi hän tuntua ikävältä, värittömältä ja rumalta.

Tänä iltana ei kuitenkaan ollut siitä pelkoa. Koko Barbro loisti. Ja hän pyöri tanssien jälletoista katetun pitkän päivällispöydän ympäri. Paitsi nuoria oli mukana isoäiti ja »Lui-

kari», eräs hyvin suosittu pianonsoittaja, jonka porvarillinen nimi varsin harvoin kulutti ihmisten huulia. Luikari oli se *nom de guerre*, jota lundilaiset käyttivät keskuudessaan, mutta mies itse olisi raivostunut, jos se, joka kävi häntä tilaamassa, olisi hairahtunut nimestä. Hän oli Carl Maria Wiberg, olkaa niin hyvä!

Liihotellessaan pöydän ympäri Barbro luki korteista: Elsa Berting, parina Einar Berting Inger Thomas — kandidaatti Folke Sterner. Viveka Harring — kandidaatti Urban Freide. Barbro Berting — kandidaatti Holger Boye. Sonja Thomas — kandidaatti Uno Freide. Lisa Harring — kandidaatti Hugo Urnström.

Harringin tytöt olivat erään isoäidin lapsuudenystävättären pojantyttäriä. Heidän isälleen oli maatila lähellä Flodaa, ja siellä kasvoi vähitellen valtava ja rehevä lapsilauma. Viveka ja Lisa harjoittivat taidekudontaa ja huvittelua. He puhuivat ja nauroivat kovaäänisesti, aivan kuin olisi aina ollut voitettava sen kovan tuulen tohina, joka puhalsi mereltä tasangon ylitse, mutta heidän äänekkyytensä oli hauskan varmaa ja heidän käytöstapansa naisellista, melkein pä hieman äidillistä. Lisa oli suloinen, sirovartaloineen vaaleatukka, Viveka uhkea tummatukka, isot hymykuopat poskissa ja silmät kastanjanruskeat, elämäniloiset. Kädet pienet, jalat sievät.

Heidät oli otettu teatteriseurueeseen. Se oli näet jo muodostettu. Oli päätetty ottaa näyteltäväksi »Mamselli Sundbladin naimapuuhat». Sitäpaitsi oli ohjelmassa Holger Boyen yksinlaulua ja kandidaatti Sternerin viulun-

mero. Huhtikuun neljäntenä päivänä, Elsan syntymäpäivänä, oli aikomus antaa näytäntö. Einar oli luvannut sepittää proloogin juhlan sankarittaren kunniaksi. Tämä ei tietysti saisi aavistaa mitään suurenmoisesta hommasta. Juhla aiottiin lopettaa siten, että Urd, Verdandi ja Skuld — Sonja, Barbro ja Inger — kohtaavat toisensa Urdar-kaivon luona ja keskustelevat kuten hyvät nornat Elsan entisyydestä, nykyisyydestä ja tulevaisuudesta. Barbron oli määrä kyhätä jotakin »tekstiksi».

Nyt vieraat saapuivat. Iso salonki otti heidät tuota pikaa vastaan leppeästi ja kokeneesti hymyillen. Ainoastaan Sonja ja Freide-veljekset viipyivät. Inger oli lähtenyt suoraan piirustustunnilta eikä tietänyt, missä serkkunsa oli. Vihdoinkin kuului heidän ääniään eteisestä; he tuntuivat olleen kaikki kolme samassa seurassa, ja näkyi, että heillä oli jo tavattoman hauskaa. Pari minuuttia vallitsi täydellinen hiljaisuus eteisessä. Luultavasti ei kukaan muu kuin Barbro kiinnittänyt siihen huomiota, mutta hän seisoi kuulohermot jännityksessä odottaessaan innostunein mielin hetkeä, jolloin säteilevän ruokasalin ovet lennähtävät auki.

Nyt! Sonja tervehtii pehmeästi ja sirosti isoäitiä ja ystävällisen huolettomasti, ylimieliseen vivahtavasti muita.

Barbro kuiskaa hänen korvaansa:

»Miltä tuntuu olla aina noin kaunis?»

Sitten Urban Freide puristaa nuoren emännän kättä, tämä punastuu, rintaan kohahtaa kuumentava tunne, ja hän tekee nytkähtävän liikkeen päällään sanoessaan:

»Terve tuloa.»

Kunpa Holger ei olisi sanonut tuota, että hän mielisteli! Se tapahtui Lundagårdin puistossa, silloin kun hän oli vähän matkinut Sonjaa, mutta eihän se kovin vaarallista liene ollut? Viveka Harring sai kiemailta mahdolltomasti, ja silloin hän miellytti herroja kaikista enimmän.

Kiivas, tuttu haukunta keskeytti Barbron mietteet, ja huoneeseen töytää hänen rakas Vahtinsa, jonka hän oli taiten kammannut ja somistanut räikeänpunaisella nauhasolmukkeella. Mutta minkä näköinen koira on? Häntään on sitaistu kimppu kirjavia laskiaisvitsoja, ja koettaessaan päästä irti mokomasta kiusankapalleesta se pieksää vimmatusti mattoa, tuolinjalvoja ja itseään riipottavalla vitsakimpulla.

Kaikki nuoret purskahtavat hillittömään nauruun, paitsi Barbro, joka on käynyt aivan kalpeaksi. Hänestä ei tämä ole ensinkään hauskaa. Kuka sen on keksinyt? Tuokion hän katselee kysyvin silmin ympärilleen. Sonjako? — Ehkä Urban ja Uno Freide? Ahaa, se on heidän keksintöään. Sen hän näki heidän kasvoistaan, ja vähältä piti, ettei hän purskahda itkuun, mutta samassa hän puree kovasti alahuultaan ja juoksee Vahdin luo, jonka hän nuolenopeasti vie ulos huoneesta.

»Suo anteeksi, oma kulta haukkuseni», sanoo hän hellästi, irroittaessaan varovasti vitsoja. »Tätä en minä ole tehnyt. Hiljaa nyt, Vahti, äläkä katso minuun tuolla tavoin, taikka minä itken. Nyt minun täytyy lentää tieheni.»

Pöydässä hän kysyy Urban Freideltä:

»Oliko teidän mielestänne sukkela laittaa minun Vahtini sen näköiseksi?»

»Sonja ehdotti.»

»Ja te suostuitte heti. Oletteko te sellainen?»

»Että olen kernaasti mukana pilanteossa. Kukapa ei sellainen olisi?»

Barbron oli vaikea päästä takaisin iloiseen mielialaansa, ja Holger Boye sai panna liikkeelle koko kuivan huumorinsa saadakseen hänet tasapainoon. Urban Freide oli myös — vaikka hänellä olikin paljon tekemistä oman parinsa kanssa — halukas näkemään nuo miettivät, kalpeat pikku kasvot taas iloisina ja päästeli sentähden tunnetulla taidollaan puhetta kahden puolen. Hän olikin oikeastaan vain joistakin kainoussyistä asettunut veljensä, reserviluutnantin, varjoon, sillä he olivat aivan tavattomasti toistensa kaltaiset. Vihdoinkin väistyi alakuloisuus, ja kun Barbro oli saanut kyllikseen tanssia hivelevää bostonia Urban Freiden kanssa, tunsu hän olevansa aivan pyörällä ilosta.

»Ihme, että tunturiruusu on puhjennut kukkaan Skoonessa», sanoi Urban lämpimästi. »Silloin te olitte mielestäni pieni tyttö ja nyt olette iso daami.»

»Vanha mamselli kohta», nauroi Barbro. Hänen oli määrä näytellä pääosaa »Mamselli Sundbladin naimapuuhissa», iäkstä, naimahaluista höpäkköä. »On aika hullunkurista», lisäsi hän, »pukeutua aivan tuntemattomaksi».

»Minustapa on paljoa hausempi nähdä teidät Verdandina. Lupaatteko päästää hiuksenne hajalleen?»

»Tietysti. Ah!»

»Mitä nyt?»

»Ei muuta kuin oikein hauskaa! Nyt tanssimme taas, vai mitä?»

Ja sinä iltana tanssivat Urban ja hän tanssin toisensa perästä. Eihän täällä noudatettu kaikkia sovinnaisia tapoja. Mutta eräällä väliajalla Sonja ja Viveka ottivat Barbron väliinsä sohvalle, ja silloin alkoi pila- ja pistopuheita sataa kuin rakeita.

»Nyt kai eräs pari on pihkassa», nauroi Viveka. »Tämä huvien pyörre, johon olemme joutuneet, taitaa päättyä — arvatkaapas mihiin?» Hän koukisti peukalonsa ja etusormensa niin, että ne muodostivat renkaan.

»Barbro on kuin tunturin tuiskussa», ilvehti Sonja. »Miltäs tuntuu, *Kleine?*»

»Te olette niin tyhmiä, että —», mutisi Barbro onnellisena. Tuntui ihanalta, kun kaikki näkivät, kuinka hän oli ollut lennossa. Ja kun Sonja lisäsi: »No, jos oikein ajatellaan, niin se on vanha uutinen, onhan hän liehitellyt sinua kohtapuoleen vuoden», ei Barbro malttanut olla vastaamatta:

»Eipäs, vasta seitsemän ja puoli kuukautta.»

Voi, miten nuo kaksi tyttöä nauroivat tuntontarkalle pikku Babille.

»Hellalletta», läähätti Sonja ja suuteli Barbroa. »Sinulle ei mahda mitään.»

Nyt Barbro yritti nousta, mutta Viveka piti hänestä kiinni ja pyysi häntä leikillisesti kertomaan vähän tunturi-idyllistä.

»Siitä ei ole kerrassa mitään kerrottavaa», väitti Barbro, mutta samassa hän toivoi, että hänellä olisi ollut suuri salaisuus kätkeytyneenä.

Sonja oli tänä iltana mitä hulluttelevimmalla tuulella; hän veti kursailematta hilpeytensä riemuvaunuja yli kaiken, mitä tielle osui, ja yht'äkkiä aivan hurjistui ilosta, kun huomasi Barbron käsivarteen piirretyt kaksi kirjainta: U. F.

»Ahaa, Babi», huusi hän, »saan kohteliaimmin onnitella. Se on siis selvä se.»

»Mikä on selvä?»

Barbro nousi seisomaan. Muutamia muitakin oli tullut heidän luokseen. Siinä olivat Freide-veljekset, Holger Boye ja Lisa Harring.

»Mitä ihmeitä sinä nyt, Sonja?»

Barbron säteilevät kasvot kävivät levottomiksi.

Sonja tarttui pienillä, valkeilla käsillään Barbron käsivarteen.

»Kätken, kätken salaisuutta. Mitä sen pitää tekemän, jonka nimikirjaimet ovat minun käsieni alla?»

»Sen on tulkittava ne oikein», kuului Holger Boyen ääni omituisen vakavana.

»Otettava ne itselleen», ehdotti Urban Freide ja liikahti aivan kuin suudellakseen Barbron käsivartta. Hän oli tyytyväinen sukkeluuteensa ja katsahti mielissään ympärilleen.

Mutta Barbro oli aivan onneton ja kuiskasi rukoilevasti Sonjan korvaan: »Päästä minut, minä kerron sinulle koko jutun.» Hämillään ja saamattomana hän seiso paikallaan ja aivan kuin tarttuen viimeiseen pelastusrenkaaseen hän huusi kovalla äänellä toiselle puolelle salia:

»Hyvä herra Luikari, soittakaa meille *onestepiä*.»

Mitta oli täysi. Nyt olivat hyvät neuvot tarpeen.

»En osaa ainoatakaan *onestepiä*», huusi Holger Boye, ikäänkuin Barbro olisi pyytännyt häntä soittamaan, »mutta ehkä herra Weber tahtoo olla ystävällinen? Weberhän teidän nimenne on?» Hän kumarsi kohteliaasti soittajalle. »Olette kai sukua säveltäjä Weberille?» kysyi hän innokkaasti. »Koko illan olen aikonut kysyä sitä teiltä. Minusta yhdennäköisyys on aivan hämmästyttävä.»

Soittaja oli niin mielissään, että meni ansaan. Hän tosin heitti kieron, epäilevän katseen Barbroon päin, mutta ryhtyi kuitenkin pitkään sukuselitykseen. Tällä välin vei Barbro Sonjan ja Vivekan mukanaan ja kertoi heille avomielisellä tavallaan, että kirjaimet merkitsivät: *Uppåt. Framåt.* Ensin tytöt koettivat sotkea asiaa, mutta Barbron äänensävy oli aivan vakuuttava.

Lopuksi Sonja sanoi:

»No, sitten kai ne aikaa myöten saavat toisen merkityksen. Saat uskoa, että on olemassa j o k u, joka niille sen antaa.»

Ensi kerran koko iltana Holger pyysi Barbron tanssiin.

»Mainiota», sanoi Barbro heti, »tahdon kysyä sinulta jötakin. Kuinka tällaisen saa pois?» Ja kesken tanssin hän näytti Holgerille käsi-varressaan olevat pienet töhryiset kirjaimet.

»Se käy helposti päinsä, mutta miksi olet teettänyt tuon ihopiirroksen?»

»Olen tehnyt sen itse.»

»Oletko niin hassu! — Silloin kai alat kohta syödä paperipalasia, joihin olet kirjoittanut U. F.»

»Hyi, kuinka ilkeä sinä olet, Holger. Ethän tiedä, mitä ne merkitsevätkään.»

»Arvatenkin Urban Freide.»

»Luule vain niin, jos se sinua huvittaa», sanoi Barbro tyyliä. »Nyt olet sinä samanlainen kuin kaikki muutkin.»

Holger tanssi vastaamatta mitään, ja kun hän oli saattanut Barbron tuolin ääreen, hän kumarsi ja meni toisen luo. Mutta paitsi sitä, ettei hän erikoisesti seurustellut Barbron kanssa eikä osoittanut tälle ritarillista huomiota, ei kukaan havainnut hänessä mitään omituista. Kun häntä pyydettiin laulamaan, valitsi hän pelkkiä hullunkurisia lauluja ja esitti vieraiden sekä kuuluvaksi että näkyväksi iloksi yksinpuhelun: Huilunsoittaja.

Mutta Barbro oli kadottanut ilonsa, joka itsestään oli hänessä säteillyt. Hänen mielensä himmeni, ja monet ajatukset harhailivat hänen aivoissaan. Se ajatus, joka pahimmin kompuroidi ja loukkautui pimeässä harhaillessaan, koski hänen lapsuudenystävänsä Sonjaa. Toisen kerran hän jo tunsu pettyneensä tämän ihanteensa suhteen, eikä hän sittenkään malttanut olla katselematta kaunista, hienoa Sonjaa, ihailematta häntä ja pitämättä hänestä. Ja nyt tuntui Sonjakin harvinaisen hyvältä ja katuvaliselta, hyväilevältä ja uskolliselta.

»Täytyyhän sinun ymmärtää, etten ikimaaailmassa ole aikonut pettää sinua, vaikka kirjaimet olisivat merkinneetkin sitä, mitä me luulimme»,

vakuutti Sonja vilpittömästi, syötti korkean-omakätisesti Vahdille sokeria ja puheli tälle kuin millekin hienostuneelle nelijalkaiselle olenolle.

Mutta vaikka kaikki kääntyi parhain päin ja vieraat lähtiessään yksimielisesti vakuuttivat, että heillä oli ollut rajattoman hauskaa, ei Barbro kuitenkaan voinut kiittää isoäitiä oikein sydämen pohjasta.

Hän oli hyvin väsynytkin, ja päätä kivisti. Oli hyvä puikahtaa vuoteeseen.

VIII.

HARJOITUKSIA YNNÄ MUUTA.

Parin harjoituksen perästä Holger Boye lupoi ohjaajan toimesta, mutta lupasi ottaa sen takaisin itse näytännön aikana. Hänen mielestään olivat seurueen jäsenet tehneet tehtävänsä niin oivallisesti ja osasivat osansa niin mallikelpoisesti, että he voivat tulla toimeen ilman »kaikkinäkevän silmän» valvontaa harjoitusten aikana. Uno Freide oli ainoa, joka ei osannut vuorosanojaan, mutta sitä ei, niin Holger Boye arveli, kukaan toki ihmeteltyt, sillä olihan hän liian suuri pysyäkseen kiinni kirjaimessa.

Väärin tulkitut kirjaimet hävitettiin Barbron käsivarrresta. Sonja kävi hakemassa apteekista sopivaa ainetta, ja valiolauselmasta jäi tähteeksi ainoastaan pieni rosainen pilkku. Mutta Barbro ei ajatellut sitä enää. Hän oli näinä kahtena viikkona paljon muuttunut. Hänenhän ei tarvinnut enää milloinkaan pelätä saavansa nähdä

happamia kasvoja, tyytymättömyyttä ja kal-seaa epäluuloa palatessaan kotiin iloisesta seu-rasta. Isoäiti seurasi vilkkaasti ja lämpimästi hänen huvittelujaan, kävi usein niissä hänen kanssaan samoin kuin luennoillakin ja otti vas-taan Barbron toivomukset, niin tyttömäisen mitättömiä kuin ne olivatkin, aivan kuin ne oli-sivat olleet eläviä olentoja, joita hänen oli hoi-dettava. Eipä ollut ihme, että Barbro tällaisten olojen vallitessa tunsu kahlitun Psyke-parkansa ojentelevan siipiään terveenä ja voimakkaana. Ja Skoonen kevät, jonka tulo tuntui selvästi koleasta säästä huolimatta, kohotti hänen ruu-miillista hyvinvointiaan. Hän oli terveen ja reip-paan näköinen, vaikka olikin vähän hennempi ja hoikempi kuin useimmat muut nuoret tytöt.

Hän ja Vahti kävivät joka päivä aamukäve-lyllä. Milloin suunnattiin matka vanhoille, idyl-lisille valleille, milloin muistopatsaalle. Toisi-naan häntä huvitti kierrellä ahtaita, mutkikkaita katuja, jotka ikäänkuin harmaat, yksinäiset vanhukset torkkuivat omissa muistoissaan.

Näihin retkeilyihin ei Sonja talitonut kertaa-kaan ottaa osaa. Hänestä oli raakalaismaista nousta vuoteesta ennen kello kymmentä, ja Barbro oli ulkona jo yhdeksän aikaan. Inger Tho-mas sitävastoin oli mukana pari kertaa, mutta silloin kävely sai jonkin nimenomaisen päämää-rän. Hänellä oli aina suunnitelma, jota hän noudatti, ei suinkaan turhantarkkuuden vuoksi, vaan persoonattoman luonteensa mukaisesti tah-toen olla hyödyksi muille.

Hän levitti ympärilleen iloa kaikkialla, nissä liikkuu, osasi puhella kaikkien, sekä isojen että

pienten kanssa, niin että nämä tunsivat lämpenevänsä aivan kuin lujasta, ystävällisestä kädenpuristuksesta. Jos hän oli ikäistensä parissa, niin hän läheni varmoin vaistoin sitä, joka häntä enimmän tarvitsi. Sonja ja hän olivat niin erilaisia kuin yö ja päivä, mutta he viihtyivät toistensa seurassa, ja Inger piti serkkuaan kauniina perhosena.

Eräänä aamuna Barbro tapasi valleilla Holger Boyen, ja kun tämä tervehti, kysyi Barbro:

»Etkö käänny vähän kävelemään kanssani?»

»Kyllä, miksikäs ei. Kuinka näytelmä sujuu?»

»Kiitos, hyvin, sinun epäävästä kylmyydestäsi huolimatta. Meillä on enää vain yksi harjoitus.»

»Niin, minä olen saanut käskyn olla paikallani kenraaliharjoituksessa ylihuomenna.»

Syntyi lyhyt äänettömyys. Kumpikin katsoi alas kaupunginpuiston kimaltelevaan lampeen, missä vesilinnut pitivät aamuneuvotteluaan, mutta kumpikaan ei ollut ajatuksineen hanhien, kurkien ja lokkien parissa. Äkkiä he käänsivät päänsä, jolloin harmaa silmäpari ja mustansininen silmäpari seisoivat vastakkain kuin vahtisotamiehet.

»*Wer da?*» kysyi Holger.

»Hyvä ystävä», vastasi Barbro naurua pidellen, mutta samassa kajahti kaksiääninen raiakas nauru ilman leivosille.

»Sinä olet ollut minulle nyreissäsi», sanoi Barbro toinnuttuaan, »mutt'en tiedä mistä syystä.»

»Luultavasti siitä syystä, että pidän sinusta paljon.»

»Ne kirjaimet ovat harmittaneet minua kovasti. Mokokakin hullutus järki-ihmisen teoksi.»

Barbro katsahti Holgeriin salavihkaa syrjästä. Hän näytti niin viisaalta, hyvältä ja luotettavalta, tuo pallukka. Eikä ollutkaan muuta kuin aivan paikallaan, että hän sai tietää selvän totuuden. Barbro kammosi kaikkea salakähmäisyyttä, mutta hän pelkäsi, että Holger pitää häntä naurettavana ja tunteilevana.

»Jos sinä vain et saata minua naurunalaiseksi», alkoi Barbro.

»Minkä armonosoituksen sinä annat minulle siitä?»

»Ole nyt siivolla, Holger! Ne kirjaimet», selitti Barbro hätäisesti, »minä tekaisin ne eräänä iltana siellä tuntuureilla, kun istuin yksinäni ja sureksin, kuinka työlästä oli saada nujerretuksi kaikki se, mikä minussa oli vetelää ja halutonta. Se merkitsi: *Uppåt, Framåt!* Ja minä tarkoitin, että sen piti olla jonkinlaisena johtolauseena, ymmärrätkö.»

»Kissa viekään», huudahti Holger huomattavasti keventyneellä äänellä. »Vai niin, sinä siis vaellat Pyhän Birgitan jälkiä. Kenties sinulle ei tekisi paha pienen koivurieska.» Ja Holger ojensi leikillään Barbrolle maahan pudonneen oksan.

»Äh!» Barbro huitaisi sen Holgerin kädestä ja tyrkkäsi häntä kyynärpäällään.

Mutta Holger Boye asettui keskelle leveää auringon valokuovaa ja lauloi voimakkaalla, täyteläisellä äänellään välittämättä vähääkään erästä vanhasta, hopeahapsisesta, köyryselkäisestä pariskunnasta, joka seisahtui kuuntele-

maan, ja kolmesta ikälopusta lundilais-tädistä, jotka kaartelivat hänen ympärillään kuin koiperhoset käsilaukku heiluen ja vesitippa nenänpäässä.

Hän lauloi, ja aamutuuli nosti sävelet ilmoihin:

„Jo väikky, jo väikky nyt keväinen koi,
jo väikky, jo väikky nyt keväinen koi.
Mut hiljaa vartovi metsä suvituulen suudelman.

Jää jättävi järven veen,
kevät käy myös sydämeen;
mun lauluni soi, kuin ennen se soi, kun virkosi hankien maa.

Ja unteni armaat kuvat
taas syttyen kirkastuvat,
ja sieluuni suuri ja puhdas rauha saa. Rauha saa!“

Siinä seisoessaan ja kuunnellessaan tenhoavia säveliä johtui Barbro taas ajattelemaan serenaadia, joka oli kaihertanut hänen mielessään. Mutta olihan vallan sopimatonta ruveta itse pyytämään sitä. Kiertoteitä hänellä oli kuitenkin niin vähän, että hän aina typertyi, kun niitä piti käyttää. Miekkonen se, joka on niin notkea kuin Sonja. Yht'äkkiä pyrähti uusi ajatus hänen mieleensä. Hän ei huomannut itsekkään, että hän napsautti tyytyväisenä näppiään.

Holger kääntyi häneen päin.

»Mieli käy haikeaksi, kun kevään airut soittaa torveaan», sanoi hän kuivasti. »Sinulla, pienellä ylämaan tiitisellä, ei tietystikään ole sellaista tunnetta. Ja oikeinpa rupeaa hiukaisemaan. Lähden totta vieköön kotiin ja pistän poskeeni kokonaisen kuorman voileipiä.» Hän leventeli sanoja turhan paljon.

»Kuulehan», sanoi Barbro kääntäen päänsä syrjään, sillä hän oli punehtunut ihan hatunreunaan saakka, »oletko ollut pitämässä serenaadia Sonjalle?»

»En, minä en pidä tapanani kiekua öisin. Onko hänelle pidetty serenaadi?»

»En tiedä.»

»Jollei hän ole siitä kerskunut, saat olla huolletta, ettei ole pidetty. Mutta viime vuonna täällä oli samanlainen lellitelty kaunotar kuin Sonja, vaikka vielä paljoa äitelmämpi ja kanamaisempi, ja hän hoki lakkaamatta serenaadista. Sitten maaliskuun lopulla minä ja pari toveria kokosimme tusinan kissoja, jotka telkesimme hänen ikkunansa alla olevaan pihaan, ja sen minä sanon, että kyllä hän sai serenaadin.»

Barbro vallan kauhistui. Ei suinkaan Holger vain ollut arvannut hänen ajatustaan ja toimita moista näytelmää hänellekin.

»Vahinko, ettei Urban Freide ole saanut laulutaitoa kummilahjaksi», sanoi Holger äkkiä pistävästi.

»Jos sinä kuvittelet, että minä haluan serenaadia, niin se on — niin se on täydellinen erehdys», kivahti Barbro. Punehtuneet, hätäiset kasvot kääntyivät Holgeriin päin. »Ja sen minä sanon sinulle, Holger, että jos sinä suljet kissoja meidän pihalle, niin — niin — minä sanon isoäidille.»

»Turha vaiva. Kyllä kissoista itsestäänkin ääntä lähtee.»

»Mutta ethän tee sitä, Holger?»

»Jos tekisin, niin tekisin sen huvittaakseni Vahtia. Mutta tuo maalaisnuorukainen tuskin

osaisi antaa arvoa kunnianosoitukselle, niin että ei taida maksaa vaivaa.»

»Eipä tosiaankaan», sanoi Barbro vakuuttavasti.

*

Kenraaliharjoitukseen saapuivat kaikki esiintyjät puvuissa. Ja Barbro oli aika hassun näköinen Sundbladin mamsellina. Kaikki näyttelivät reippaasti ja repäisevästi. Katsojat: isoäiti, pari muuta rouvashenkilöä ja isoäidin kolme palvelustyttöä nauroivat sydämensä pohjasta hauskoille sukkeluuksille. Einarin prologia, laulua ja viulunumeroa ei esitetty harjoituksissa. »Se on tietysti *hors concours*», sanoi Sonja. Sen sijaan oli kohtaUS Urda-kaivon luona esitettävä vielä kerran huolellisesti, sillä se oli tavallaan juhlan *clou*.

Barbro-Verdandi oli sepittänyt runot, jotka nornain tuli lausua, mutta hän oli huomauttanut Ingerille kahden kesken, että hän aivan varmaan saa pyörtymyskohtauksen kuullessaan niitä juhlassa lausuttavan. Inger lohdutti häntä sillä, että runot olivat oikein hyvät, mutta Barbron jännitys oli jo nyt kenraaliharjoituksessa rajaton. Kaikeksi onnettomuudeksi johtui hänen mieleensä myöskin se kerta, jolloin hänen piti Flodassa lausua runo isolle vierasjoukolle ja jolloin hän oli sotkeutunut.

Urda-kaivo oli kyhätty aika näppärästi sängyn varjostimista, jotka oli verhottu kultapaperilla. Isoäidin suurin palmu toimitti Yggdrasilin virkaa, ja nornilla oli toisessa kädessä pieni kristallimaljakko, jolla he noutivat vettä ja kastelivat Yggdrasilin juuria. Erinomaisen ihastutta-

vilta he näyttivät, nuo kolme solakkaa, pehmeää tyttövartaloa pitkäliepeisissä, valkeissa puvuisaan. Ingerin pitkä tukka valui kuin vaalea silkki hänen olkapäitensä yli ja selkää pitkin. Se pysyi harvinaisen sileänä ja rauhallisena toisten kahden itsepintaisiin kiharoihin verraten. Sonja oli jo kaikenmoisilla kampauksilla kuluttanut tukkansa niin, että se oli menettänyt tuuheutensa ja kiiltonsa, mutta hän osasi laittaa sen taiteellisesti, ja hän oli kieltämättä se noista kolmesta, joka voitti palkinnon.

Yggdrasilia kasteltiin ehkä hieman liian runsaasti ja hermostuneesti, mutta muuten ei voinut mitenkään moittia esiintymistä.

Sonjan sirot käsien ja käsivarsien liikkeet tuottivat kunniaa niille plastiikkakursseille, joilla hän oli käynyt. Inger-Skuld esiintyi koruttoman arvokkaasti ja viehkeästi. Barbron liikkeet olivat jonkun verran hätäisiä ja umpimähkäisiä. Ja isoäiti pelkäsi, että hän saattoi kaataa Yggdrasilin, joka ei seisonut oikein tukevasti.

Mitään sellaista ei kuitenkaan tapahtunut. Verdandi ei sotkeutunut sanoissaankaan, vaan lopetti kuviteltuun Elsaan päin kääntyen:

„Asklepioksen sauvan turvissa kerran sa kuljet,
onnea, mainetta etsien yrteistä lääkitsevistä.

Keksinet myös salarohdon uuden ja mahtavan silloin,
sairaana ja raihnaisen maailman vielä mi terveeksi luopi
muuttaen sen iki-riemun lähteeks ihmisten lasten.

Kun sua, Hip hyvä, katselen — oot sinä taiteilija suuri,
viisaampi *medicus* Tellusta konsaan ei kiertänyt liene,
Rinnalla sun — myös suurena hän — käy mainio Kastor¹

¹ Einarilla ja Elsalla oli toveripiirissä nimet Kastor ja Pollux.

ylpeenä Polluxin oivasta pillerinyöritys työstä,
ylpeenä myös, kun naisena eelle sä miehistä pääsit.
Harmaana kerran sa istuos, kulmilla laakerilehvä,
polvilla tohtorihattu, sa suurin juhlijajoukon.“

Urban Freide ja kandidaatti Sterner riensivät heti onnittelemaan »runoilijatarta»; he ehdottivat, että häntä kannettaisiin kultatuolissa, mutta niin valtava ja odottamaton kunnianosoitus oli liikaa Barbrosta. Hän syöksähti suoraan päin Urdar-kaivoa, menetti tasapainonsa ja kaatui päistikkää pesusoikkoon, jonka Saara oli hyväntahtoisuudessaan täyttänyt vedellä reunoja myöten. Hänen kasvonsa sattuivat sinkkisoikon terävään laitaan.

Nauraen ja huutaen hänet autettiin pystyyn hiukset likomärkinä ja aikamoinen naarmu nenässä, josta vuoti verta kovasti.

Täytyi hakea vetolaastaria ja lyijyvettä, ja Verdandi-parka sai sitten liikkua kasvot siteellä kahtia jaettuina. Viveka Harring sai kiireen kaupalla opetella hänen osansa näytelmäkappaleessa, ja Lisa Harring rupesi Verdandiksi, sillä Barbron nenänaarmun parantuminen vei ainakin viikon.

Barbro ei tahtonut tulla juhlaan edes katsojaksi, mutta isoäiti sai hänet taipumaan ja lupasi toimittaa hänelle hämärän ja turvallisen nurkan, josta hän voisi huomaamattomana nähdä kaikki.

Mutta tansseista Barbron täytyi kieltäytyä, niin rujan näköiset olivat hänen kasvonsa siteestä ja pöhötyksestä. Isoäiti lupasi kuitenkin järjestää huvimatkan Röstångaan ja Skäralidiin, ja silloin oli määrä sekä tanssia että leikkiä.

Niine hyvineen istui siis Barbro nurkassaan katsellen ja kuunnellen. Haavaa kihelmöi ja kiristi niin, ettei hän oikein voinut nauraa Sundbladin mamsellille, joka oli hassunkurisin sentähden, että sotkeutui vähän päästä. Kerran hän huusi kovalla äänellä ja selvästi: »Kandidaatilla pitäisi olla sen verran älyä, että kuiskaa ai kanaan!»

Barbro tunsi omituisesti poreilevaa lämpöä mielessään, kun kättentaputukset paukkuivat nornain esiintymisen jälkeen ja siellä täällä huu-dettiin tekijää esiin. Ei hänestä juuri olisi ollut haus Kempaa mennä tuonne esille niaamaan kuin istua hämärässä nurkassa, missä sai nauttia — unelmoida — ikävöidä jotakin, mikä häntä odotti elämässä ja mikä nyt — voimakkaammin kuin ennen — kehoitti häntä laittautumaan valmiiksi. Hän ei antanut sille nimeä — se oli jotakin liian suurta, voidakseen joutua heti todellisuuteen. Hän tahtoi aavistaa, omistaa sen valoisana ihan-teenä, ja hänen ajatustensa halki lennähtivät uudestaan ne sanat, jotka hän oli lausunut Son-jalle:

*»Immer höher muss ich steigen,
immer weiter muss ich schauen.»*

Samassa tupsahti jotakin raskasta suoraan hänen syliinsä. Kukkia! Iso kimppu orvokkeja. Ja nyt vielä: kieloja! Ja vielä ja vieläkin. Kokonainen pommitus.

Ja näyttämöltä huusi Urban Freide:

»Eläköön Barbro Berting, eläköön!»

Voimakkaiden eläköönhuutojen raikuessa Barbro hiipi huoneeseensa syli täynnä tuoksuvia

evään kukkia. Niihin kiinnitetyistä nimi kor-teista kävi ilmi, että kaikki esiintyjät olivat tällä tavoin muistaneet häntä. Sitten hän sai tietää, että ajatus oli lähtöisin Ingeristä.

Hän joudutti kukat veteen, mutta ne kaksi isoa, tummanpunaista ruusua, jotka Urban Freide oli antanut ja joista toinen oli sattunut viska-tessa taittumaan, niin ettei se jaksanut pysyä pystyssä varressaan, hän asetti huoneeseensa ik-kunalaudalle. Hän kumartui ja painoi poskensa hiljaa sametinpehmeitä ruusunlehtiä vasten. Hyväily tapahtui niin arasti ja varovasti, kuin huone olisi ollut täynnä uteliaita katsojia, mutta vielä sittenkin, kun hän oli jälleen nostanut pään-sä, haastelivat hänen ajatuksensa ruusujen kans-sa, ja taisipa ollakin juuri pikku Verdandi se, joka antoi nuoren neitomiелensä vaeltaa unel-mien yrttitarhassa.

Barbroa ei haluttanut mennä nukkumaan, ennenkuin kaikki oli hiljaista, mutta kemut päät-tyivät jo kahdentoista tienoissa, sillä seurassa oli useita vanhempiakin henkilöitä, ja nyt saa-pui isoäiti sanomaan hyvää yötä. Hän suuteli Babia ja sanoi lämpimästi:

»Päivä taitaa vähitellen valjeta rakkaan lap-seni omalle elämänpolulle.»

Barbro painautui isoäidin syliin. Hento ty-tönvartalo värisi, ja mummo silitti rauhoittavasti hänen olkapäitään.

»Muista vain yksi asia, pikku Babi, tulipa sinusta mikä tahansa, nimittäin että 'iloinen ja hyvä tulee ihmisen olla'.»

¶ Sitten isoäiti tiedusteli, oliko Barbro saanut ruokaa ja virvokkeita, muutti sитеen ja poistu

sitten hiljaa ja lempeästi kuin ilta-auringon säde, johon Barbron oli tapana häntä verrata.

Kohta tämän jälkeen kuului pihalta kimeää naukumista. Barbron korvat kuumenivat, ja Vahti hypähti rajusti haukkuen vasustaan.

»Hiljaa, Vahti! Mene makaamaan», kehoittaa Barbro ja sammuttaa sähkön, jos tosiaankin olisi tekeillä poikamainen kuje.

Naukuminen lakkaa, ja Vahti marrii tyyntyneenä takaisin vuoteelleen, mutta hiljaisuudesta kuuluu hiiviskeleviä, varovaisia askelia ja kuis-kivia ääniä.

Barbron sydän jyskyttää. Hänestä tuntuu, että se syöksähtää kurkkuun rajusti hyppies-sään. Hän työntää varovasti ikkunan auki ja rientää jälleen huoneensa pimentoon. Hän seisoo puristaen lujasti tuolinselustaa, ja hänen korviin-sa kaikuu kvartettilaulu toisensa perästä nuorekkaan raikkaana ja heleänä. Hän tuntee Holger Boyen komean äänen solistina lauluissa »Hongat huojuu» ja »Kukkivat, kauniit laaksot». Sit-ten seuraa reipas ja hilpeä »Luuletko mun men-neheksi» ja viimeksi »*Kornmodsglandsen ved Mid-natstid*».

Mutta kun laulajat ehtivät säkeisiin:

*»Gjemmer du Ønsker dybt i din Sjæl,
saa lad dem mod Himlen hæves.
Naar Stjernerne falde, do ved du vel,
ønsker man ikke forgæves».*

virtaavat Barbron kyyneleet yli valkean siteen. Ne kostuttavat sekä hänen kasvonsa että mie-lensä. Hän ei ole milloinkaan tuntenut itseään niin lämmenneeksi kiitollisuudesta ja aavistele-

vasta ilosta kuin tänä ihmeellisenä yönä, jolloin hänen huoneensa ja ajatuksensa täyttyvät kukkain tuoksusta ja jolloin laulu väkevin siivin ko-hoa hänen nuoren sydämensä sisimpään.

IX.

POVARILLA.

Barbro oli ehkä vilustunut avoimen ikkunan ääressä serenaadiyönä, ehkä myöskin hermo-jännitys oli ollut liian voimakas hänen herkälle ja kiihkeälle luonteelleen; hän oli muutamia päiviä kuumeessa ja vuoteen omana.

Hänen mielikuvituksensa työskenteli sairaal-loisen kiihkeästi tämän pakollisen kotiarestin aikana, ja niin pian kuin hän sai nousta jaloil-leen, hoippui hän kirjoituspöydän ääreen pää sekavana ja ajatukset kuperkeikkoja heitellen. Mutta vapiseva tytönkäsi tarttui rohkeasti ky-nään, ja sivu toisensa jälkeen täyttyi kirjoituk-tuksella ja mustetahroilla, kunnes Barbro ei enää jaksanut, vaan hänen täytyi heittäytyä pitkäk-seen sohvalle ja sulkea silmänsä.

Käsikirjoitus piilossa päänaluksen alla hän nukkui niin sikeästi, ettei tiennyt mistään, kun isoäiti hellästi levitti huopapeiton hänen pääl-leen, eikä myöskään kuullut, kun Saara teki tu-len ruusunväriseen kaakeliuuniin, joka seisoi hoikilla jaloilla ja oli pyöreä kuin pilari.

Sää oli taas käynyt tuuliseksi ja sateiseksi, mutta kaikki, jotka tunsivat Skoonen kevään, tie-sivät, että se oli vain ohimenevä pahan tuulen

purkaus, jonka ei tarvinnut herättää levottomuutta.

Kun tuli alkoi parhaiksi loistaa elämäniloa ja hyvinvointia ja liekkien heijastus karkeloida matolla, heräsi Barbro, mutt'ei jaksanut heti nousta jaloilleen. Lahea päänalus tuntui niin turvalliselta. Ja sen alla . . . Hänen kätensä kopeloi ratisevaa paperia ja hypisteli sitä. Päiväkirjaa, kirjeitä ja muutamia tilapäisrunoja lukuunottamatta Barbro ei ollut kirjoittanut mitään pariin vuoteen.

Ovi narahtaa hiljaa.

»Kas, neiti on hereillä», sanoi Saara. »Siellä on vieras odottamassa, jos neiti haluaa ottaa vastaan.»

»Sonjako siellä on?»

»Ei ole, neiti Thomas soitti aamulla. Hän kuuluu lähtevän pariiksi päiväksi matkalle. Siellä on tietysti yksi niitä neidin kandidaatteja.»

Tahtomattaan Barbro tunnustelee kolhiintunutta nenäänsä; haava on tosin parantunut, mutta hyvin ruman ruven peitossa, jota Barbron ihmeellisen toimelioiden sormien on sula mahdollisuus olla hypistelemättä. Lääkäri on kuitenkin sanonut, että ruven täytyy saada irtautua itsestään, muuten jää ruma arpi. Ja Barbro ajattelee: — En tahdo mistään hinnasta näyttäytyä Urban Freidelle tällaisena rupinaamana, niin rajattoman hauskaa kuin olisikin ottaa hänet vastaan täällä.

Hän katselee ympärilleen isossa, iloisessa huoneessa, jossa on kauniita, tuoreita kukkia ja kodikas kalusto. Hänen tukkansa, joka hajalään valuu vaaleansiniselle flaneliröijylle, on

tupea kuin romaanisankarittaren, ajattelee hän, ja ylpeytensä, siniset samettitohvelit, joita reunstaa joutsenen untuva ja jotka isoäiti oli eilen lahjoittanut hänen suureksi ihastukseksien, hän olisi hirveän mielellään tahtonut näyttää muillekin. Voi, jos hän voisi maata koko ajan suullaan kasvot pielukseen painettuina! Ei, siitä ei tule mitään! Hän huokaa.

»Saara, en minä voi ottaa vastaan.»

»Mitäs neiti turhia! Ei se ole se pitkä ja koree!»

»Ehkä Holger, Saara?»

»No, justiisa se sama. Neiti on ihan kuin ota ja anna prinsessa tuossa loikoessaan.»

»Saara — emmeköhän ottaisi silkkitäkkiä tämän huopapeiton sijaan?»

»Miks'ei, sitäkin minäkin meinasin, ja sitten lasketaan verhot alkoovin eteen, niin että neiti on ihan kuin salongissa.»

»Kiitos, hyvä Saara! Saatpas nähdä, että minä ikuistan sinut jonakuna päivänä.»

»Älkää pilkatko, neiti Barbro, ikuisuus on meidän Herramme käsissä. Nyt menen hakemaan kandidaattia.»

Holger astuu sisään ja menee suoraan Barbron luo.

»Kas vaan, täällä loikoilee pikku Verdandi, joka sai näpsäyksen nenälleen katsellessaan liian syvälle Urdar-kaivoon. Sinä olet arveluttavan näköinen.»

»Hyh, se ei haittaa mitään.» Barbro pistää häpeillen näkyviin tohvelinkärjen. Samassa muistuu jotakin hänen mieleensä ja hän sanoo innokkaasti:

»Oikein paljon kiitoksia serenaadista. Usko pois, että nautin siitä!»

»Se ilahduttaa minua, Mignon. Joudu nyt vain terveeksi, niin lähemme Linnunlauluun ja Dalbyhyn poimimaan kangasvuokkoja ja ruttojuuria ja paljon muutakin hyvää, josta sinulla ei ole aavistustakaan.»

»En ilkeä lähteä tämän näköisenä päivänvaloon.»

»Hm, eihän tuo läiskä juuri korista naama-
taulun Kap Hornia, mutta minä en sitä ujos-
tele.»

»Sinä — mutta pitäisi kai meitä olla mui-
takin . . .»

»Noo, sehän on makuasia. Yksin luonnon-
helmassa tahi sellaisen kanssa, joka miellyttää,
se on minusta mukavinta. — Millä sinä saat
aikasi kulumaan odottaessasi ihanuuden kor-
jautumista?»

»Oo, Holger!» Nyt pujahtaa koko tohveli
näkyviin ja kohta sen jälkeen toinen, mutta se
tapahtuu harkitsematta, pelkästä innostuksesta,
ja sentähden Barbro ei huomaa nauttia siitä,
että Holger ilmeisesti ihastelee pienten sametti-
töppösiä reistailua. »Tahtoisin mielelläni ky-
syä sinulta erästä asiaa, mutta — mutta sinä
olet tietysti hirveän kriitillinen.»

Holger hirnahtaa ja kiepauttaa päätään kuin
vauhko hevonen.

»Runohepsi on kai lähtenyt laukkaamaan?»
kysyy hän hyväntahtoisesti.

»Älä viitsi tuolla tavoin, se tuntuu niin pil-
kalliselta! En mahda sille mitään — — en voi-
nut mitenkään jättää sikseen.»

Holgerin harmaat silmät käyvät vakaviksi ja ilmaisevat lämmintä harrastusta.

»Saat uskoa, Mignon, että olen sekä iloinen että onnellinen, jos annat minun lukea opuksesi. Onko se sinulla täällä?»

»On.» Barbro pistää kätensä pieluksen alle.

»Mikä sen nimi on?»

»*Holvin hämärässä ja lakeuden auringossa.* Ne ovat vain sellaisia tunnelmakuvia, näetkös, enkä tiedä, kuinka lie vuosilukujen ja lausetapain ja historiallisten henkilöiden laita, ovatko ne oikein vai eivätkö; siksi tahdon, että sinä tarkastaisit sen.»

»Aiotaanko se — julkaista?»

»Ehkä.» Barbron posket lehahtavat punaisiksi. »Jos luulet sen kelpaavan. Holger, sinä voit ehkä lukea sen kohta.» Hän vetää esiin irralliset, numeroimattomat paperit, joiden näkö ei hivele silmää. Pari lehteä on hienoa, orvokintuoksuista postipaperia, toiset tavallista konseptipaperia, ja lopuksi on pari harmaata ja kellahtavaa lehteä kiskaistu koulukirjoista, joissa on ollut liikenevä tyhjä sivu nimilehden edessä. »Etkö voisi tulla jo illalla takaisin sanomaan, mitä ajattelet?»

»Kyllä, tahdon koettaa», lupaa Holger hie-man kammoksuen tehtävänsä. »Mutta jos minusta nyt tuntuisi, että sinun on vielä kypsytettävä aatteitasi, niin sinä pahastut minuun, se on melkein varmaa.»

»En, ymmärräthän sinä kaikki. Sinusta kuuluu tulevan oikeusministeri, tiesi Urban Freide.»

»Vai ministeri oikein? No, *honni soit, qui mal y pense*. Mutta lienee parasta, että lähdenkin tästä oitis Iliadeinesi.»

»Tee se! Tuletko varmasti illalla? Seitsemän! — Ei, kuuden aikaan.»

»Koetan yrittää. Hyvästi nyt!» —

Täsmälleen kello kuusi saapui Holger, ja isoäiti, joka oli lukemassa Babilie, jätti heidät kahden kesken. Hän tiesi, missä asioissa Holger oli tullut, ja hänen sydämensä tykytti melkein yhtä kovasti kuin kirjailijattarenkin.

Holger oli järjestänyt ja numeroinut paperit. Hän oli myös solminut kapean, vihreän silkkinauhan niiden ympärille.

Nyt Barbro ryöpsähti pystyyn sellaista kyytiä, että sekä peitto että pielukset lennähtivät mukana.

»Oletko lukenut?»

»Olen, jok'ainoan rivin.»

»Roskaa?»

»Ei.»

»Mutta — sanohan toki ihmisiksi — miksi seisot tuolla tapaa? Joudu!»

»Minä ajattelen, että käymme ensin istumaan. Pujahda sohvalle, Mignon. Kas niin. Nyt panemme käsikirjoituksen tähän ja ryhdymme rauhallisesti keskustelemaan.»

»Se ei ole tarpeellista. Minä voin yhtä hyvin repiä paperit rikki, sen näen silmistäsi.»

»Silloin et näe oikein. Tiedätkö, mitä tämä on, Babi? Sinun tunnelmakuvasi on juuri sellainen, josta Snoilsky sanoo: Aatteiden purjehduskelpoinen valtaväylä nuoruuden veressä. Sitä myöten voivat kerran kulkea uljaat aate-

laivat, mutta sitä on ensin vähän ruopattava ja padottava. Uskon kyllä, että kyhäyksesi voisi ilmestyä painosta, mutta minun mielestäni sinun on aloitettava korkeammalta tasolta eikä jätävä pienten, töhertelevien, hiukan sivistyneiden tyttöneitien jonoon. Älähän» — Holger tarttui Barbron sormiin, jotka rupesivat repimään paperia vihan, surun ja nöyryytyksen kyynelten valuessa silmistä — »älähän revi. Pane talteen kuvauksesi ja katsasta sitä silloin tällöin kehittävin silmin. Taikka — kysy neuvoa joltakulta muulta! Ei minun arvosteluni ole erehtymätön. Olen aivan varma, että esimerkiksi Urban Freide antaisi sinulle imartelevan ylistyksen.»

»En aio näyttää käsikirjoitusta hänelle, niin että . . .»

»Totta puhuakseni luulen sen olevan viisainta. Minä muuten tahtoisin hyvin mielelläni, että sinä ja minä yhdessä tarkastaisimme sen alusta loppuun. Otetaan se mukaan Linnunlauluun; siellähän tunteiden kevätpurot saavat virrata vapaasti. Minä kiitän sinua, Babi, luottamuksestasi. Saat uskoa, että pidän sitä suuressa arvossa.»

»Ei kai se ole suurenkaan arvoinen», nyhytti Barbro ja alkoi yht'äkkiä vimmatusti takoa nyrkeillään viatonta, vanhaa sohvaa.

»Etkö mieluummin halua kurittaa suuttumuksesi aiheuttajaa?» kysyi Holger ja kallisti hänelle pullean poskensa.

Mutta Barbro rauhoittui heti. Hänen mielenlilansa kääntyi.

»Olen niin hävyttömän väsynyt», sanoi hän valittaen.

»Käy loikomaan. Minä käännän sinulle päänaluksen, niin on viileämpi ollaksesi. Sillä lailla! Ja tästä saat peiton — pannaanko se jaloille? Helkkari, kuinka hienot tohvelit sinulla on.»

Barbro sulki kirvelevät silmänsä ja oikaisihe. Tohvelien saama kiitos oli kuin pisara balsamia. Kun Holger sitten rupesi kertomaan tasangon valkoisesta talosta, poikavuosiensa elämyksistä ja siitä ajasta, jolloin hän oli oleskellut sukulaisten luona Länsi-Ruotsissa, koska isä oli tahtonut, että hän olisi nähnyt maansa muitakin seutuja, silloin Barbron kasvot kirkastuivat ja hymy alkoi taas säteillä aivan kuin aurinko epävakaisena huhtikuun päivänä.

»Luuletko, että pysymme aina hyvinä ystävinä?» kysyi Barbro sydämellisesti hyvästellesään.

»Kyllä, niin minä luulen; jollet vain mukurci minua liian pahasti.»

»Mukuroi — minäkö?»

»Niin no, ethän sinä suorastaan ulkonaista väkivaltaa käytä, mutta sinä teet tuhoa minun tunnekuorelleni, arvatenkin tietämättäsi, joten et siis voi parantaa itseäsi. Hyvää yötä, Babi.»

»Holger, ota käsikirjoitus mukaasi.»

»Saanko minä sen? Se on ja pysyy tästä hetkestä asti minun tärkeimpänä arvopaperinani.»

*

Kun Sonja taas tuli tervehtimään, oli Barbro jo pirteä, ja ruma rupi oli aivan odottamatta

»tipahtanut satulasta», kuten Barbro sanoi. Hän saattoi nyt taas huoletta liikkua ihmisten ilmoilla, ja Sonja ehdotti heti, että käytäisiin hake-massa Freide-veljekset ja mentäisiin kahvilaan.

Niin tapahtuikin, ja Urban Freide tunnusti suoraan olleensa vähällä hirtttää itsensä sappi-tautisena, kun ei ollut saanut tavata Barbroa edes yhtä kertaa päivässä.

Sinä iltana rupateltiin viljalti hullutuksia, ja tytöt palasivat kotiin Barbron luo miellyttävän kiihtyneessä mielentilassa.

»Tiedätkö mitä», sanoi Sonja, »minä tahtoi-sin hyvin mielelläni hieman kurkistaa tulevai-suuteen. Täällä on eräs mainion taitava povari-akka. Hän povasi minulle kerran, ja jok'iki-nen ennustus on käynyt toteen, niin hyvin se, että minulle tulee täällä hauska talvella, kuin myös että minä kohtaan erään tumman herran, joka on tekemisissä kirjojen, mutta myös aseiden kanssa, ja että ainakin kolme muuta on hirveän mustasukkaisia tummalle. Niitä on nyt useampia», lisäsi Sonja itsetietoisesti, »mut-ta hän ei varmaankaan tahtonut ilmaista niitä, etten tulisi itserakkaaksi. Emmeköhän lähtisi käymään hänen luonaan?»

»Miks'ei, olisihan se lystiä. Mutta luuletko, ettei hän tunne sinua?»

»Ei hätää, kun ei pelkää! Minä noidun itseni toiseksi. Hokus, pokus, filickus.»

»Minäkin pukeudun muuksi — Saaraksi!»

»Lähdetään tänä iltana. Tällaisessa su-mussa ei meitä kissakaan tunne. Joudutko valmiiksi kello yhdeksäksi, niin tavataan mei-dän portilla.»

»Kyllä joudun. Mutta — eikö se ole tyhmää?»

»Mikä?»

»Uskoa taikoja.»

»Eihän sinun tarvitse uskoakaan. Minä vain mainitsin sinulle, että kaikki sattui ihan paikalleen.»

Oli tosiaankin rajattoman jännittävää saada tietää jotakin tulevaisuudestaan, ja Barbron mieltä hykähdytti salainen ihastus, kun hän pukeutui Saaran mustaan pyhäpukuun ja pani päähänsä pienen harmaan huopahatun. Se oli kuin alassuin käännetty emaljoitu pannu. Varsinkin siinä oli, suoraan ulospäin törröttävä nauhasilmus.

Mutta Barbron valepuku ei ollut mitään verrattuna Sonjan asuun. Hän oli muuttanut hienon olentonsa pieneksi porvarisrouvaksi, jolla oli sileäksi kammattu tukka ja nukkavieru kappottihattu, jotapaitsi hän oli hommannut itselleen naurettavan pienen muhvin.

»Olepas hyvä ja katso, että olen laillisesti vihitty», nauroi hän näyttäen Barbrolle riemu mielin kahta sileää sormusta. »Kaksi kruunua kappale; huikea hinta. Ja nyt — oraakkelin luokse!»

Sonja pääsee ensin sisälle, ja sillä aikaa kun hän on sibyllan kaikkein pyhimmässä, istuvat Barbro ja kirjava kissa kumpikin tuolillaan pienessä keittiössä. Kissa haukottelee lakkaamatta, ja kohta seuraa Barbro sen esimerkkiä, sillä eipä täällä ole totisesti mitään, mikä pitäisi mielialaa virkeänä. Kattolamppu tuikuttaa unisesti savuttuneesta katosta. Ainoan ik-

kunan edessä olevassa vetokaihtimessa on kyläkin nähtävänä maisemakuva, mutta Barbro pääsee heti selville, ettei kallellaan oleva kirkko, karpästen kirjailema linna ja jättiläismäinen ritari aivan piskuisen hevosen selässä tarjoa paljoakaan katsomisen arvoista.

Vihdoin Sonja tulee ulos ja kuiskaa:

»Hän hoksasi petoksen ja on äkäinen kuin ampiainen.»

»Mitäs sipinää ja supinaa siinä pietään», ärhentelee akka. »Pahalainen minut periköön, jos tässä rupian tytönkutjakkeihin narrattavaksi. Jos on meininki tulla sisään, niin passaa tulla.»

»Kiitos», sanoo Barbro aika hämillään ja menee äkäisen sibyllan kanssa pieneen huoneeseen, jossa on sakea ilma, korkeaksi laitettu vuode, ompelukone, kaksi piironkia, sohva, amerikkalainen keinutuoli ja neljä tavallista tuolia.

Pöydällä sohvän edessä on kohtalon kirja: huomattavasti rasvoittunut korttipakka.

Sibylla katsoo terävästi Barbroon pannesaan hänet tekemään kaikki muodolliset temput, nostamaan, vetämään kortteja j. n. e.

Sitten hänen päähänsä välähtää jokin ajatus ja hän mutisee: »Ei sinun reposi minun kaanaani kaappaa.»

Hän laskee hyvin tarkkaan ja levittää kortit. Sitten hän sanoo:

»Teijän miespuol' on teille uskoton. Hän rakastaa enemmän sitä lunttua, joka vast'ikään tästä läksi. Mutta sellaisiahan ne miehet on. Työ saatta iloa vanhimmasta pojasta, ja niitä näyttää tulevan niitä lapsia yhdeksän, kymmenen, ennenkuin kuoletta.»

»Mutta — minä en ole naimisissa», virkkaa Barbro tahtomattaan.

»Soo-o, vai ette», sano akka suuttuneena. »Ei tietystikään, ei. Mutta tästä näkyy kuitenkin, miten se asia oikeastaan on. Näissä käsissä on ollut monen ihmisen elämä ilmoitettuna. Ja olkaa hyvä, rouva, elköötkö kons-tailko, muuten ei kortit sano mitään. Niinkuin en minä älyäisi, että työ ootta vaihtanna osat ja että tuo tuolla on lainanna sormukset ja kaikki rouvalta. Mitäs siitä sanotta, häh? Kortit ei valehtele, siitä ei piäse mihinkään.»

Barbro purskahtaa niin raikuvaan nauruun, että kortit pölähtävät ylös pöydältä. Hän syök-syy ovelle ja siitä ulos kissan ja Sonjan luo. Hänen on aivan mahdoton hillitä nauruaan.

Kun vain akka ei olisi ollut niin tuiman vakavan näköinen ladellessaan hassutuksiaan! Kylläpä oli ihana oraakkeli!

Sonja sai maksaa onnistumattoman istunnon, sillä Barbro livisti pakoon porttikäytävään. Sonja kertoi tultuaan, että »se siellä sisällä» oli sanonut, ettei hän ole ottanut penniäkään säädyllisiltä ja siivoilta ihmisiltä, ei vaikka. Eikä Sonja saanut luulla ensinkään, että hän nytkään ottaa »onnentähden» vuoksi. Mutta kun kaksi kujeilijaa töytää hänen kunnialliseen kotiinsa juuri silloin, kun hän aikoo käydä levolle, niin oli kohtuullista, että he antavat jonkun korvauksen sopimattomasta käynnistään.

»Ja sitten minä annoin hänelle kolme kruunua», lopetti Sonja selostuksensa, »sillä näetkös, minä aion käydä hänen luonaan vielä kerran,

mutta tavallisessa puvussa. Hän osaa povata hyvin, jos tahtoo.»

»Erinomaisen älykkäästi», pistelee Barbro. »Kuinka voit uskoa mokomaa lörpötystä?»

»Älä puhu mitään, ennenkuin sinulle povataan kunnollisesti, Babi.»

»Paljon kiitoksia, minun puolestani riittää. Olen saanut tietää, että 'miespuoleni' on uskon ja että vanhin poikani on erinomaisen toivorikas lapsi. — Oo, minä nauran itseni kipeäksi.»

Ja paljon myöhemminkin, kun Barbro oli eronnut Sonjasta ja harjasi hiuksiaan yöksi, täytyi hänen laskea harja kädestään antaakseen naurun pursua tulvanaan muistellessaan sibyllan viisasta ennustustaitoa.

Mutta Sonja kävi uudestaan vaatimattoman ennustajan luona ja kertoi innostuneesti Barbrolle, että nyt vasta hän oli saanut tietää oikean kohtalonsa. Ja olipa tosiaankin ilmeellistä, että kaikki toteutui niin tarkalleen, kuin hän oli kuvitellut.

Hän joutuu onnellisiin naimisiin ja saa mainion hienon kodin erääseen kaupunkiin, jossa on paljon kirkkoja ja torneja ja katuja. »Se on tietysti Tukholma», sanoo Sonja, »sillä Uno tahtoo, että asetumme sinne».

Barbro pysyi edelleenkin hyvin epäilevällä kannalla ja kuunteli Sonjan ihastunutta kertomusta hieman lystikkäästi ja ivallisesti hymyillen.

»Ja tiedätkö — hän ennusti minulle auton», jatkoi Sonja, »ja pappa onkin sanonut, että hän antaa sen minulle lahjaksi, kun meidät pannaan kuulutukseen.»

»Sepä oli varsin anteliasta, että eukko tarjosi sinulle ajoretkenkin», nauroi Barbro. »Mutta eikö hän povaa milloinkaan muuta kuin naimisia ja sen semmoista?»

»Ei — mitäs muuta sinä tahtoisit?»

»Jotakin todellista, joka tapahtuu — joka koskee tulevaisuutta.»

»Tulevaisuuttahan se on sekin.»

Barbro ravisti päätään.

»Se on niin — niin joutavaa joka tapauksessa.»

»Minäpä luulen, että sinä olet nyt juuri varsin taipuvainen tuohon joutavuuteen. Et kai tahtone kieltää, että olet koko lailla *verliebt* U. F. nuorempaan.»

Barbro vaipui ajatuksiinsa. Hän seisoi huoneensa ikkunan ääressä ja katsoi murattiköynnöksen peittämään seinään. Hänen katseensa tunki syvälle tuon vihreän alle, niinkuin se olisi ollut verho, minkä hän toivoi nousevan ja näyttävän hänelle yhtä tai toista.

»En tiedä», sanoi hän hiljaa. »Minusta olisi vaikeaa kulkea yhden ihmisen kanssa koko elämän halki.»

»No sinähän se vasta hieno olet, Babi. Kuinka sinun mielestäsi pitäisi olla?»

Sonja virui sohvalla ja suihkutti hajuvesipullosta orvokintuoksua hänen kasvoilleen.

»En tiedä.»

»Minä otan sinut siipieni suojaan, pikku Kananjalka. On selvää, että me julkaisemme kihlauksemme yht'aikaa ja menemme yht'aikaa naimisiin. Ja meillä pitää olla kokonainen parvi morsiuustyttöjä ja sulhaspoikia.»

»Minä tahdon mieluummin olla morsiuustyttönä ensin sinun häissäsi, Sonja.»

»Ja lausua runoja ja sotkeutua tahi pulskahdattaa johonkuhun Urdar-kaivoon!»

»Eipäs.»

»Niin, tottapa tästä selvittäään. Vielähän meillä kummallakin on vapaa valinnan valta.»

»Onko sinullakin?»

»On, ei minulla ainakaan vielä ole kultakahletta. Mutta ensi vuonna sen saan, vakuutti povari.»

»No sittenhän se on aivan varma asia», hymähti Barbro. »Minäkin odottelen, että vanhin poikani varttuu siksi ja täyttää äidilliset toiveeni.»

»Älä puhu taas noita tyhmyyksiä», sanoi Sonja ärtyisästi.

»Äläkä sinä kehu oraakkeliiasi, sillä tottahan älyät, että se on hupsutusta.»

»Eipäs», sanoi Sonja onnellisesti hymyillen. »Hän ennustaa oikein — jos tahtoo.»

X.

KEVÄT ON TULLUT.

Nyt on kevät — reipas, elämäniloinen kevät. Oikukas huhtikuu, tyttöletukka kuukausien joukossa, on pelkkä muisto, ja sisäikkunat ja talvi-vaatteet ovat saaneet ylenkatseellisen matkassin.

Tänään tapahtuu tuo aiottu kevätretki Röstångaan ja Skäralidiin. Siitä sukeutuu tavallaan niiden nuorten erojaisjuhla, jotka ovat

olleet yhdessä muutamia onnellisia kuukausia, sillä herra ja rouva Thomas vaativat Sonjansa takaisin niin väleen kuin suinkin. Vilkas Aimée-rouva on kirjoittanut tyttärelleen, että koti on »*triste à mourir sans la chère enfant*». Ja hän on luetellut kokonaisen sarjan odottavia huvituksia.

Isoäiti haluaa takaisin Flodaan. Hänen mielestään kevät on siellä ihmeellisempi kuin missään muualla, ja hän on saanut Bertingin huonekunnalta luvan pitää Barbroa luonansa syksyyn, jolloin perheen levottomin ja seikkailevin jäsen aiotaan lähettää johonkin täysihoitolaan.

Barbro on saanut palavan opinhalun eikä hän lyö laimin ainoatakaan luentoa, niin monta rautaa kuin hänellä onkin tullessa. Mutta ne, joilla hän on käynyt, ovat nyt päättyneet, ja kesällä hän saa uusia virikkeitä. Inger Thomas on ehdottanut, että hän tutkisi kansaa. »Mutta se on sinun tehtävä sydämelläsi, Babi», sanoi hän. »Silloin huomaat varmasti, että saat hyviä ja hauskoja tuttavuuksia.»

Kaikkien Bertingin tyttöjen aikomus on kokoontua juhannukseksi isoäidin luo, ja he ovat hyvin mielissään, että vaikka Birgit on naimisissa ja Elsa oppinut medisiinari, he saavat ilakoida kuin lapset kaikilla vanhoilla tutuilla temmellyspaikoilla. Birgitin ja Elsan suloisimmat nuoruudenmuistot ovatkin Flodan tuuhean puiston kätköissä, ja he tapaavat ne aivan varmaan vilpittömän kiitollisina siitä, että elämä on pettänyt vain ani harvan heidän unelmistaan. —

Lundin rautatieasemalla seisoksii kaksitoista nuorta, kahdeksan valkolakkista, joista kuu-

della miespuolella ja kahdella nuorella naisella on yliopiston tunnusmerkit. Nämä ovat ne kaksitoista, jotka istuivat pöydässä Barbro Bertingin päivällisillä. Isoäiti ja rouva Harring tulevat myöhemmässä junassa. He eivät jaksakaan kavuta Skäralidin mäkiä, vaan ovat antaneet nuorille vapaan valtuuden samoilla ympäri mielensä mukaan, kunnes päivällinen tarjotaan Röstängan vanhassa, kodikkaassa kievaritalossa kello viisi.

Sonja ja Uno Freide osoittavat ujostelematta, että he suunnittelevat yhteistä tulevaisuutta, ja vaikk'ei Sonja jätä nauttimatta muidenkaan seurasta — huokaileva ja kuiskaileva tunnesalamyhkäisyys on hänelle vierasta — huutaa hän innokkaasti, kun he sijoittuvat junaan, Unoa luokseen.

»Totta kai käsität, että sinun pitää istua tässä ja sivistää minun sieluani maisemakuvailulla. Ja jottei olisi vaaraa, että joudun vaillinaisesti ravituksi, on sinun sitäpaitsi hankittava minulle suklaanamusia. Olet koko peto, jos olet jättänyt ne ostamatta.»

Uno vetää riemuitsevin elein päällystakkinsa povitaskusta ison pussin, mutta samassa Sonja kirkaisee ja varjelee hädissään pukuansa kookkailta, paksuilta, ruskeilta pisaroilta, jotka raskasmielisen totisina valuvat pitkin pussia.

»Onpa ollut liian vari suklaalla Unon sydämen lähettyvillä», nauraa Lisa Harring. »Sulaa! Hyi, viskaa pois, ennenkuin kaikki vuotaa ulos.»

Uno on hyvillään siitä, että hänen pukunsa on ruskeapohjainen, ja heittää koko kallisarvoisen herkkupussin vaunun ikkunasta ulos.

»Saanko istua tässä sentään», kysyy hän Sonjalta, »vaikka olenkin tehnyt vararikon?»

»Minä luulin, että teidän keskenne oli jo kaikki tavara yhteistä», huomautti Urban, joka näyttää erinomaisen hienolta harmaassa englantilaisessa puvussa ja hoikka kävelykeppi kädessä.

»Missä ihmeessä saisi istua, ettei paistuisi elävältä?» voihtii Viveka Harring. »Ei ole mikään nautinto ajaa junassa tällaisella helteellä. Kas, tässäpä on suloista. Yhdelle vielä sija varjossa!»

»Kenties minulle?» kysyy Holger Boye. »Vai arveletteko, että tulee liiaksi painoa hauraalle laudalle?»

»En kai minä mahda olla niin suunnaton koljo», vastaa Viveka pisteliäästi, mutta näyttää varsin rehevältä valkeassa sheviottipuvussa.

»Paljonko painatte?» kysyy Holger Boye. »Minä puolestani saan kiittää skoonelaisen maan anteliaisuutta seisemänkymmenen kahdeksan kilon maallisesta majasta. Se on aivan liikaa ystävällisyyttä yhdelle pojalle, mutta ilokseni voin todeta, etteivät tyttäretkään silti jääneet aivan osattomiksi.»

»Viveka ei koskaan punnituta itseään», selitti Lisa.

»Mitäpä turha toimittaakaan», nauraa Viveka. »Minun on hyvä näinkin enkä tahdo rehkä ja kiduttaa itseäni nälkäkuureilla.»

Holger Boyella on valtavan iso kasvipöytä, sillä hän toivoo löytävänsä jotakin harvinaista Nackorpin laaksosta tai ylhäältä Skäralidin met-

sästä. Mutta Barbron kasvientutkimishalu on tänään tipotiessään. Jos hän poimii kukkia, niin hän tekee sen vain koristaakseen niillä itseään tai päivällispöytää tahi saadakseen jotakin hyväiltävää, hypisteltävää käteensä ja antaa niiden sitten mennä menojaan kuin omien mieliala-perhojensa.

Vahti on myös päässyt mukaan ja saatu oikein samaan vaunuun. Se istuu penkillä Barbron vieressä. Pää lepää mukavasti hänen käsivarrellaan, ja pehmeä, valkea töyhtöhäntä heilahtaa silloin tällöin, kun emäntä virkkaa: »Sinä olet viisas ja pai koira, olethan?» ja likistää sitä innokkaasti.

Kandidaatit Sterner ja Urnström ovat kumpikin toivottomasti rakastuneet Sonjaan ja ovat yhteisessä onnettomuudessaan niin hyviä ystäviä, että seisovat ulkona vaununsillalla kädet toistensa kaulassa ja keskustelevat kansantaloudesta, koska he aikovat suorittaa siinä aineessa tutkinnon.

Inger Thomas, Elsa ja Einar huvittelevat keskenään akateemisilla knoppikysymyksillä ja kaskuilla, ja raikuva nauru kajahtaa tuon tuostakin.

»Olette kai kuulleet, kuinka vanha ukko Bore¹⁾ ei päässyt kotiinsa?» kysyy Einar.

Tytöt eivät ole sitä kuulleet, ei ainakaan Elsa, ja Inger on niin tottunut kuuntelemaan mielellään kerran toisensa perästä vanhoja lundilaisia juttuja, että hän pistää muistinsa kynttilän vakan alle. Vastaleivotut ylioppilaat tah-

1) Tunnettu professori Borelius vanhempi. — Kuollut.

tovatkin mielellään näyttää, että ovat jo pe-rehtyneet asioihin, ja kertovat suurella nautin-nolla. Ingeristä tuntuu, että hän on nähnyt jo parin miespolven vaihtuvan Absalonin kau-pungissa, mutta hän itse ei voi ajatella asuvansa muualla kuin tuossa isossa vanhanaikaisessa ta-lossen hämyisen kadun varrella, missä talvipimeä tulee aikaiseen, ja missä jokainen kevät lahjoit-taa nuorta ja uutta kauneutta vanhan puutar-han selja- ja puksipuulle ja vihreäripsuisille, yl-vään kookasvartaloiselle akasialle.

Harringin tytöt, Barbro ja Urban haluavat myös kuulla jutun, ja Einar aloittaa oitis.

»Se oli, nähkääs, niin, että Boren ovella oli kirjoitus: Tavataan kello 9—10 ap. Kerran oli professori ollut ulkona, hän oli lähtenyt aamulla ja tulla raahusti kotiin puoli yhden-toista aikaan pää täynnä syväoppisia mietteitä. Hän pysähtyi ovensa eteen ja sanoi: 'Jaha — vai niin — tavataan kello 9—10'. Sitten hän katsoi kelloonsa ja huomasi sen olevan koko lailla enemmän. 'Jaha — vai niin — hän ei olekaan nyt kotona. Pitänee tulla toisen kerran.'»

Kaskut ja ilonpurkaukset vuorottelevat yhtämittaa. Kaikki ovat kuulleet jotakin lystikästä omituisista vainajista, ja lämpimässä vaunussa surisevat mehiläiset, jotka kohta hurauttavat lentoon pesästä.

»Tahtoisinpa tavata jonkun tuollaisen omi-tuisen henkilön», sanoo Barbro. »Luulen, että voisin heti rakastua sellaiseen ihmiseen.»

»Maltahan, kunnes Boyesta tulee professori», ehdottaa Einar. »Hänellä on kieltämättä eräitä edellytyksiä.»

»Naissydänten valloittamiseen, niinpä kyllä», myöntelee Holger. »Ja tyydyttääkseni sinun kiihkeää omituisuuden-kaipuutasi, Barbro, uskallan heti ryhtyä tuumasta toimeen ja ehdottaa, että tänä päiväksi vaihdamme päähineitä. Tuollainen myllynratas kuin sinun hattusi mahtaa olla koko mukava telttakatos.»

»Miks'ei, jos vain rohkenet. Minä kyllä mielelläni pidän ylioppilaslakkia», huudahtaa Barbro ihastuneena. Koko ajan toissayöstä saakka, joka oli huhtikuun viimeinen ja jolloin ylioppilaat Lundagårdin puistossa laululla tervehtivät kevään tuloa ja panivat valkolakit päähänsä, on hän salaa toivonut saavansa pitää sellaista vain yhden päivän.

Holger Boye näyttää tietysti perin hullunkuriselta ohuessa, valkoisessa pitsihatussa, jossa on koristeena helakka ruusu sivulla ja pitkät, riippuvat samettinauhat, mutta Barbro sitävastoin on kerrassaan viehättävä ylioppilasneitonon ja nauttii lapsellisesti tästä »keksinnöstä».

Asemalla maalaiset katsoa töllistelevät pyylevää nuorta herraa, jolla on päässä naisen hattu, mutta Holger Boye ei piittaa pienestä uteliaisuudesta.

Hattu keikkuu kallellaan hänen pääläellaan, kun hän taivaltaa jyrkkiä rinteitä ylös. Samettinauhat takertuvat orjantappurapensaisiin ja kietoutuvat puihin.

»Tällaiset hatut pitäisi vakuuttaa tapaturman varalta», tokaisee hän, kun ilmava pitsi käy huolestuttavan harseaksi oksiin kiertyessään. »Onko tämä päivän uutuuus, Barbro?»

»Ei| ole, vain vähän laitettu ja somistettu. Mutta jos turmelet sen, saat antaa jotakin korvaukseksi.»

»Mitäs haluat — tarjoan itseni, ellen vie liiaksi tilaa?»

»Minunhan asiani on ehdottaa. — Ai, nyt se taas takertui», nauraa Barbro. »Kuules, Holger, minun mieleni tekee täytettyä tarhapöllöä. Sen saat minulle hankkia.»

»Ensin kompassi, sitten serenaadi ja sitten tarhapöllö. Sinun henkinen kehityksesi käy vähän kankeasti, Mignon, mutta minulla on vielä heikko toivonkipinä, että sinä kypsyttelet ja kehittelet yleishyödyllisempää harakka-luonnetta tavoittelemaan sitä, mikä kiiltää ja kimaltaa.»

»Sinun on kovin vaikea puhua vakavasti.»

»Niin on kaikkien, joita uhkaa vakavuuden korkein potenssi», vastaa Holger, mutta hyp-pää samassa nokkelasti puron yli ja joutuu erään kukkaryhmän luo, jota rupeaa innokkaasti tarkastelemaan.

Nuorisoparvi pysyy jokseenkin koossa rasit-tavassa ylämäessä harjun laelle noustaessa, mutta kun on kirmailtu ylhäällä vähän aikaa ympäri, pyörityt muutamia kierroksia tanssi-lavalla ja levähdetty loikomalla pitkässä rivissä pehmeällä nurmikolla, joka sielu hymyilevänä ja suruttomana, elämänhalua ja kuohuvaa voi-maa uhkuvana, alkaa laskeutuminen hajanai-nessa järjestyksessä.

Ja sattui niin, että Barbro ja Urban Freide joutuivat viimeisiksi. Barbro tahtoi välttämät-tömästi näyttää viippumistaitoaan äkkijyrkän-

teen reunaa kulkevalla viettävällä polulla. Hän vapisi jännityksestä ja haltioitui kaksin verroin vaarasta, kun näki Urbanin tuskaisen, ruokoilevan katseen.

»Miksi sinä kiusaat minua?» kysyi Urban hiljaa. »Tuo ei ole sinun tapaistasi, Barbro. Anna minun edes tukea sinua kädestä.»

»Silloin voimme hurauttaa molemmat alas eikä kukaan tiedä, mihin olemme joutuneet.»

»Älä, hyvä, rakas Barbro, mitä tekemistä sinulla on tuolla liukkaalla puunrungolla?»

»Minä tahdon tuntea kauhua, huimausta, tuntea kaiken ryöppyävän ja pauhaavan sisänsäni. On kuin ei sydän saisi lyödä kyllin voimakkaasti ja vinhasti. Luuletko, että jaksan hypätä tuon rotkon yli?»

»Sitä et saa tehdä.»

«Yks, kaks, kolme, ota vastaan!»

Urban levitti äkkiä kätensä kuin ottaakseen Barbron syliinsä. Mutta Barbro ei hypännyt-kään. Hän vain katsahti Urbaniin syvin, säteilevin silmin ja harppasi äkkiä polulle.

»Se on kai sittenkin liian vaarallinen yritys», sanoi hän veitikkamaisesti. »Mutta juostaan nyt kilpaa alas rinnettä. Sinäkin, Vahti, saat kilpailla. Nyt!»

Barbro saapui ensimmäisenä. Hän lensi ylimättäiden ja puunjuurien. Hänen täytyi tänään lentää. Olihan nyt kevät, joka kiiti täyttä karkua hänen rinnassaan, kevät, joka soitti meren säveltä hänen korvissaan. Hän ei ollut milloinkaan ennen huomannut, kuinka väkevä kaikkivaltias kevät oli. Kenties se ei ollut ennen sattunut hänen kohdalleen. Nähtävästi oli

niin, että se saattoi mennä toisen ohitse ja syökyä rajusti toisen kimppuun.

Barbro istahti hengästyneenä eräälle penkille tuuhean pyökin alle, joka oli pukeutunut vastapuhjenneiden lehtien vihreään silkkivaippaan.

Kohta saapuivat myös Urban ja Vahti, kumpikin aika lailla hengästyneinä.

»Enkös juossut pontevasti?» sanoi Barbro voitonriemuissaan. »Missä luulet toisten olevan?»

»En tiedä. Minä osaan oikotietä Röstångaan, niin että voimme aivan hyvin levähtää hetkisen. Sinua kai väsyttää?»

»Hieman — jalkoja, mutta se menee pian ohitse. Merkillistä muuten, mutta minun mieleni tekee tänään juosta, raivota ja leikkiä — olla lapsi viimeisen kerran keväällä. Ensi vuonna olen kaukana täältä siivojen, hyvinkasvatettujen nuorten parissa, ja kun palaan kotiin, tahdon saada työlleni päämäärän, jotakin oikeaa, jota kohti kulkea.»

»Ylöspäin. Eteenpäin», hymähti Urban.

Barbro nyökkäsi.

»Mutta oletko, Barbro, milloinkaan ajatellut, että me joskus vielä tapaisimme toisemme ja jatkaisimme tuttavuuttamme? Etkö tahdo joskus kirjoittaa minulle?»

»Kyllä, jos on jotakin kirjoittamista. Minun on tietysti kirjoitettava isoäidille ja kotiin ja Sonjalle, ja Holger Boyelle olen luvannut kertoa vähän opinnoistani. Mutta mitäs sinä tahtoisit tietää?»

»Tahdon tietää sinusta kaikki, Barbro. Etkö ymmärrä sitä?»

Urban kieri käsivartensa Barbron vyötäisille ja taivutti hänen päänsä taaksepäin, auringon valaisemat pikku kasvot omiansa kohti.

Samassa Barbro tunsu kypälän raapaisevan polviinsa. Hän kuuli surkeaa ulinaa ja taas kypälä raapaisi, mutta hassuinta oli, että Vahti piti koko ajan päätänsä syrjään käännettynä ikäänkuin sanomattomasti häveten tilannetta, johon sen emäntä oli joutunut. Kypälä vain rapsi, mutta itse se ei halunnut katsoa kohtausta.

Barbro purskahti nauruun ja irroittautui nopeasti. Melkeinpä hän oli itsekin hämillään ja kumartui kiireesti Vahdin puoleen.

»Mitäs sinä nyt, tyhmä koira? Lähdemmekö taas juoksemaan?»

Äänekäs huhuilu ilmaisi, että toiset etsivät kahta kadonnutta lammasta, ja niin sai koko seurue käyttää hyväkseen Urbanin oikotietä.

Päivällinen muodostui iloisiksi, aurinkoisiksi ja toivehikkaiksi kevätkekkereiksi monine puheineen ja tulevaisuudenehdotuksineen. Kukin noista kahdestatoista oli kuin Atlas, joka piteli kokonaista maailmaa vahvoilla hartioillaan.

Sitten pantiin toimeen kisat. Nuoret asettuivat piiriin ja suorittivat pitkän ohjelman kansantansseja.

»Holkin Martti se kaino poika, ei sitä kukaan tunne», kaikui kevätillan hämärässä, ja lopulta saatiin isoäitikin mukaan, kun otettiin »Leikkaan, leikkaan kauraa».

»Olen nuortunut tänä talvena», sanoi isoäiti kotimatalla ja taputti Barbron kättä, joka oli

hänen polvillaan. »Me vanhat yleensä pysyttelemme liian syrjässä elämästä voidaksemme säilyttää aikamme ihanteet, ja sentähden olemme äreitä ja harmaannumme sisäisesti.»

»Et sinä ainakaan, isoäiti», huudahti Barbro innokkaasti.

»Toivoakseni en, rakas lapsi, sillä silloin olisin mielestäni elänyt yli ikäni.»

Hiljainen, ääneti uinuva on kaupunki mahattavine tuomiokirkkoineen, entisaikoja muistuttavine vanhoine, puistopihaisine pikkutaloineen ja uudenaikaisine vuokrapalatsineen. Nuorten äänet kajahtelevat huolettomasti päivän lämmittämistä seinistä ja suljetuista porteista.

»Hyvää yötä! Hyvää yötä!» kuuluu kiviportaiden äärellä isoäidin talon edustalla. Kaikki ovat saapuneet sinne. Heilutellaan hattuja ja huiskutellaan jäähyväisiksi. Holger Boye seisoo paljain päin. Barbron hattu on pantu matkalaukkuun. Barbro seisoo ylimmällä portaalla ja heiluttaa valkolakkia.

»Ota kiinni, Holger. Kiitos lainasta.»

Ja hän lennättää sen koko joukon ylitse. Tuokion se välkkyä valkeana ilman sinessä.

Holger saa sen kiinni, mutta ei pane sitä päähänsä. Erottuaan muista hän kulkee valjeja kohti lakki yhä kädessä. On kuin hän kantaisi pyhäinesinettä ja kuin koko lempeä kevätyö olisi suuri alttari.

Linnut laulavat valkenevan avaruuden siinossa. Idän rusko ylenee ja kirkastuu, ja nyt palaa vaeltava nuorukainen päivän aherrukseen. Hän aikoo suorittaa tutkinnot. Hän aikoo eteenpäin.

Mutta ruskeakutrinen pikku tyttö, joka sai kerran häneltä kompassin, lähtee nyt taival-tamaan tietänsä, joka vie kauas hänen poluil-taan. Iltapäivällä hän saa sanoa jäähyväiset Barbrolle. Silloin tämä matkustaa vanhaan, rauhaisaan kartanoon pyökkimetsän suojaan, mutta Holger Boye ymmärsi kuitenkin, että muuttolintu hän oli, yksi niitä, jotka painuvat lepoon vasta sitten, kun siivet uupuvat.

Kun juna iltapäivällä lähti liikkeelle asemasillalta, seisoi Barbro avoimen ikkunan ääressä ja näki koko sen iloisen parven, johon hän oli vähän aikaa kuulunut, loittonevan ja lopulta häämöittävän vain harmaina varjoina. Silloin hän äkkiä käänsi päänsä ja loi katseensa laajalle, päiväpaisteiselle tasangolle, joka tuntui olevan ääriä vailta voimakkaassa, häikäisevässä valaistuksessa, ja hän hymyili tietämättään, ei kuitenkaan lapsen tavoin, Skoonen uhkeille vainioille ja sille vieläkin uhkeammalle, joka aavis-tuksin ja unelmin täytti hänen mielensä. Juna kiiti eteenpäin nopeasti, nopeasti, ja nyt tuli näkyviin meri, vielä äärettömämpi kuin tasanko; sekin oli hänellä sielussaan, ja hänen kaipuunsa pursi kiiti täysin purjein.

Valmistunut Arvi A. Karisto OY:n
--- kirjapainossa 25. 8. 1919. ---

„Tyttäreni kirjasto“

esiintyy alallaan ensimmäisenä valikoimana suomalaisessa kirjallisuudessa, tarjoten parasta ajanmukaista luetavaa kehitysiässä oleville tytöille. Siten se täyttää tuntuvan puutteen:

Ilmestynyt on:

Kun kissa on poissa . . . Lomatarina neljästä työstä ja moniaista muista, kirj. *Elisabeth Kuylenstierna-Wenster*, suom. Valfrid Hedman, hinta sid. 4: 50. — Suositun nuorisonkirjailijattaren rattoisa ja herttainen kertoelma kesäelämästä.

Viisas tyttö, kirj. *L. B. Walford*, englanninkielestä suomentanut Valfrid Hedman, hinta sid. 4: 50. — Sydämellinen romaani tyttökoulun yläluokka-piiristä.

Barbro Bertingin tyttövuodet, kirj. *Elisabeth Kuylenstierna-Wenster*, suom. Rob. A. Seppänen, hinta 5 mk. — Sarjan alkunumeron lukijattaret uudistavat tässä tuttavuuttansa miellyttävien sisarusten kanssa, joista nyt vanhimman jälkeinen on päähenkilönä.

„TYTTÄRENI KIRJASTO“ antaa mieluisimmat lahjakirjat.

Arvi A. Karisto Oy.
Hämeenlinnassa.

Hinta 5 mk.

60